

ΣΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Το Θεσμικό Πλαίσιο της Έρευνας & Τεχνολογίας στην Ελλάδα σε
σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση**

ΑΘΗΝΑ 2013

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Το Θεσμικό Πλαίσιο της Έρευνας & Τεχνολογίας στην Ελλάδα σε
σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση**

Σουλοπούλου Αικατερίνη Α.Μ.:0810Μ010

Επιβλέπων Καθηγητής: Κων/νος Γ. Αθανασόπουλος

ΑΘΗΝΑ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο «Το Θεσμικό Πλαίσιο της Έρευνας & Τεχνολογίας στην Ελλάδα σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση» για το Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, επιχειρεί να παρουσιάσει με κατανοητό και συγκροτημένο τρόπο την εξέλιξη και την πορεία του θεσμικού πλαισίου αλλά και των δράσεων σε θέματα Έρευνας, Τεχνολογίας και Ανάπτυξης σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σκοπός είναι να καταδειχθεί η σημασία του θεσμικού πλαισίου στην οργάνωση και ανάπτυξη της έρευνας και της τεχνολογίας. Στο κατά πόσο δηλαδή και με ποιο τρόπο το συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο αποτελεί βασικό εργαλείο προόδου και ανάπτυξης. Στη σημερινή εποχή όπου η οικονομία είναι παγκοσμιοποιημένη και οι χώρες βρίσκονται σε συνεχή ανταγωνισμό δίνοντας μάχη επιβίωσης, η έρευνα και η τεχνολογία αποτελούν χρήσιμο εργαλείο και συγκριτικό πλεονέκτημα για όποια χώρα επενδύει σωστά πάνω τους.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από δύο ενότητες. Η πρώτη ενότητα χωρίζεται σε τρία κεφάλαια, στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες της έρευνας και τεχνολογίας, στοιχεία για τη θέση της Ελλάδας στον τομέα της E&T και γίνεται ιστορική αναδρομή στο ελληνικό σύστημα E&T από το 1985 έως και σήμερα. Στο δεύτερο κεφάλαιο παραθέεται το Θεσμικό Πλαίσιο E&T όπως ισχύει σήμερα με όλες τις τροποποιήσεις. Τέλος, στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται βασικές έννοιες την Τεχνολογικής Πολιτικής αλλά παρουσιάζεται η Τεχνολογική Πολιτική που ακολουθεί η Ελλάδα. Η δεύτερη ενότητα είναι αφιερωμένη στην E.E. και χωρίζεται σε δύο κεφάλαια. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η Ευρωπαϊκή Πολιτική Έρευνας και τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο παρατίθεται η Τεχνολογική Πολιτική που ακολουθεί η E.E..

Στην ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας συνέδραμαν αρκετοί στους οποίους θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου. Πρωτίστως, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή κκ. Κωνσταντίνο ΓΕ Αθανασόπουλο για την παροχή υλικού, την καθοδήγησή του σε όλα τα βήματα από την αρχή μέχρι το τέλος της συγγραφής και τον πολύτιμο χρόνο που διέθεσε. Επίσης,

να ευχαριστήσω τις συναδέλφους Ελένη Γιαννοπούλου και Ασπασία Καλλιπολίτου για την παροχή υλικού, την ανταλλαγή απόψεων και ιδεών και την ψυχολογική υποστήριξη. Τέλος, να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την ψυχολογική υποστήριξη όχι μόνο κατά τη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας αλλά καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
-----------------------	----------

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η

Κεφάλαιο 1^ο: Εισαγωγή στην Ε&Τ

1.1 Βασικοί Ορισμοί της Έρευνας και της Τεχνολογικής Ανάπτυξης	8
1.2 Η θέση της Ελλάδας στο Παγκόσμιο & Ευρωπαϊκό σύστημα Ε&Τ	11
1.3 Το Ελληνικό Σύστημα Ε&Τ (1985-2013)	15

Κεφάλαιο 2^ο: Θεσμικό Πλαίσιο, Η Ελληνική Περίπτωση

2. Το Θεσμικό Πλαίσιο Ε&Τ της Ελλάδας.....	17
--	----

Κεφάλαιο 3^ο: Η Τεχνολογική Πολιτική της Ελλάδας

3.1 Τι είναι η Τεχνολογική Πολιτική	89
3.2 Ιστορική Επισκόπηση στη Διαμόρφωση της Ελληνικής Τεχνολογικής Πολιτικής	90
3.3 Το Πλαίσιο της Ελληνικής Τεχνολογικής Πολιτικής	92
3.4 Διαχείριση, Εμπλεκόμενοι Φορείς, Πηγές Χρηματοδότησης	96

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η

Κεφάλαιο 4^ο: Τί ισχύει στην Ε.Ε.

4. Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Έρευνας.....	99
--------------------------------------	----

Κεφάλαιο 5^ο: Η Κοινοτική Τεχνολογική Πολιτική

5.1 Το Θεσμικό & Πολιτικό Πλαίσιο Διαμόρφωσης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Έρευνας.....	104
5.2 Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας.....	116

ΕΠΙΛΟΓΟΣ	123
-----------------------	------------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	124
---------------------------	------------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το γενικό οικονομικό και ερευνητικό τοπίο στην Ευρώπη εξελίσσεται συνεχώς. Ο παγκόσμιος ανταγωνισμός που βασίζεται στη γνώση αλλάζει εντελώς το περιβάλλον στο οποίο κινείται η ευρωπαϊκή έρευνα και βιομηχανία. Η Ευρώπη και ο υπόλοιπος βιομηχανοποιημένος κόσμος δεν μπορούν πλέον να θεωρούνται ως η 'αρχή' σε θέματα τεχνολογίας, κάτι που είχαν δεδομένο. Ενώ η Ευρώπη διατηρεί ακόμη τον πρωτεύοντα ρόλο σε ορισμένους βιομηχανικούς τομείς, κυρίως λόγω του σωστά εκπαιδευμένου εργατικού δυναμικού της, υπάρχει μία ανησυχία όσο αφορά το μέλλον η οποία έγκειται στη γρήγορη επέκταση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης (E&TA) που πραγματοποιούν οι Ευρωπαϊκές βιομηχανίες εκτός της Ευρώπης αλλά και κυρίως έγκειται στην ανικανότητα της Ευρώπης να προσελκύσει τους καλύτερους ερευνητές από όλον τον κόσμο. Παράγοντες όπως, η συνεχώς αυξανόμενη διαθεσιμότητα γνώσεων υψηλής ποιότητας που αναζητείται από τη βιομηχανία, η δημιουργία συνθηκών που ευνοούν την καινοτομία και, τέλος, η ευκολότερη πρόσβαση σε αγορές οι οποίες κινούνται εκτός Ευρώπης συμβάλλουν αναπόφευκτα στη βαθμιαία μείωση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης.

Η Ευρώπη, όλο και περισσότερο, υπολείπεται των βασικών ανταγωνιστών της. Οι επιδόσεις της σε θέματα οικονομικής μεγέθυνσης, παραγωγικότητας και δημιουργίας θέσεων εργασίας δεν είναι αρκετές για να διατηρήσει την ευημερία της στο μέλλον. Διάφορες εκθέσεις, όπως εκείνες του Sapir (2003) και του Kok (2004), συμφωνούν ότι η έρευνα, η εκπαίδευση και η καινοτομία αποτελούν καθοριστικά στοιχεία για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

Τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και τα ερευνητικά ιδρύματα ήταν έως τώρα ικανά να αναπτύσσουν και να διατηρούν ένα ευρωπαϊκό κεφάλαιο γνώσεων. Σε πολλούς τομείς αυτό εξακολουθεί να ισχύει. Παρόλο αυτά, δυστυχώς, μόνο ένα μικρό ποσοστό ευρωπαϊκών πανεπιστημίων αναγνωρίζονται ως πρωτοπόρα σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό οφείλεται, τουλάχιστον εν μέρει, στην ανεπάρκεια πόρων σε συνδυασμό με τον κατακερματισμό του ευρωπαϊκού τοπίου E&TA. Τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και ιδρύματα δεν είναι ακόμα σε θέση να ανταποκριθούν πλήρως στον παγκόσμιο ανταγωνισμό για γνώση και ταλέντα, τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν.

Σε μια βασισμένη στη γνώση οικονομία, η καινοτομία εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τα δίκτυα συνεργασίας στα οποία παίρνουν μέρος ερευνητικά κέντρα από τον ακαδημαϊκό και τον βιομηχανικό χώρο. Η τετριμμένη αντίληψη η οποία βασίζεται στο ότι η γνώση δημιουργείται στο ακαδημαϊκό περιβάλλον και στη συνέχεια παραλαμβάνεται και χρησιμοποιείται από τη βιομηχανία ακολουθώντας μια γραμμική διαδικασία έχει παραχωρήσει τη θέση της σε μια νέα μέθοδο, σε μία νέα πρακτική, αυτής της διαλογικής καινοτομίας που βασίζεται σε συνεργασίες του δημόσιου τομέα με τον ιδιωτικό, ανταλλαγή των γνώσεων και αμοιβαία εκμάθηση.

Το ευρύ κοινό στην Ευρώπη ενδιαφέρεται και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο των επιστημονικών και τεχνολογικών επιτευγμάτων, καθώς επίσης και από τις διαδικασίες λήψης ορισμένων αποφάσεων σε αυτό το πεδίο. Σε ορισμένους κλάδους, είναι εμφανής η έλλειψη ενδιαφέροντος και συμμετοχής από το ευρύ κοινό. Τα προβλήματα αυτά, καθώς και η έλλειψη ενδιαφέροντος και συμμετοχής πρέπει να αντιμετωπιστούν και σε ευρωπαϊκό αλλά και σε εθνικό επίπεδο προκειμένου να καταστήσει την Ευρώπη ηγέτιδα στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας, κάτι που θα παίζει καθοριστικό ρόλο στη μελλοντική της ευημερία.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: Εισαγωγή στην Ε&Τ

1.1 Βασικοί Ορισμοί της Έρευνας και της Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ)

Σύμφωνα με το Εγχειρίδιο FRASCATI¹, η έρευνα και η τεχνολογική ανάπτυξη (ΕΤΑ) ασχολούνται με τη δημιουργική εργασία που αναλαμβάνεται σε συστηματική βάση προκειμένου να αυξηθεί το συνολικό ποσοστό της γνώσης, συμπεριλαμβανομένης της γνώσης του ατόμου, του πολιτισμού και της κοινωνίας και της χρήσης αυτού του ποσοστού της γνώσης για την επινόηση νέων εφαρμογών.

Η ΕΤΑ είναι ένας όρος που καλύπτει τρεις δραστηριότητες: βασική έρευνα, εφαρμοσμένη έρευνα και πειραματική ανάπτυξη :

- Η βασική έρευνα.
- Η εφαρμοσμένη έρευνα.
- Η πειραματική ανάπτυξη.

Αυτά τα τρία είδη δραστηριοτήτων είναι σε πολλές περιπτώσεις δυνατό να καλύπτονται στο ίδιο κέντρο από το ίδιο προσωπικό. Επιπλέον, είναι δυνατόν να υπάρχει κίνηση και προς τις δύο κατευθύνσεις. Όταν ένα έργο ΕΤΑ βρίσκεται στο στάδιο εφαρμοσμένης έρευνας/ανάπτυξης, υπάρχει, για παράδειγμα, η πιθανότητα να πρέπει να δαπανηθούν ορισμένα κεφάλαια σε επιπλέον πειραματικές ή θεωρητικές εργασίες για την απόκτηση νέων γνώσεων για τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά των σχετικών φαινομένων πριν προκύψουν κάποια αποτελέσματα για την επίτευξη περαιτέρω προόδου. Επίσης, ορισμένα ερευνητικά έργα μπορούν να καλύπτουν περισσότερες από μία κατηγορίες. Όπως για παράδειγμα, η μελέτη των μεταβλητών που επηρεάζουν τη σχολική επίδοση ορισμένων παιδιών που προέρχονται από διαφορετικές κοινωνικές και εθνικές τάξεις είναι δυνατόν να συμπεριλαμβάνει ταυτοχρόνως τόσο βασική όσο και εφαρμοσμένη έρευνα.

Η βασική έρευνα έγκειται στη πειραματική ή θεωρητική εργασία που εκτελείται με κύριο σκοπό την απόκτηση νέων γνώσεων σχετικά με τα θεμελιώδη

¹ Βλέπε ιστοχώρο ΟΟΣΑ (www.oecd.org/sti/frascatimanual)

χαρακτηριστικά φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν κάποια συγκεκριμένη εφαρμογή ή χρήση. Η βασική έρευνα αναλύει δομές, ιδιότητες και σχέσεις με την προοπτική της διατύπωσης και του ελέγχου υποθέσεων, θεωριών ή νόμων. Τα αποτελέσματα της βασικής έρευνας γενικώς είναι διαθέσιμα στο ευρύ κοινό μέσω δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά ή διατίθενται στους ενδιαφερόμενους επιστήμονες του κλάδου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η βασική έρευνα είναι δυνατόν να χαρακτηρίζεται ως “απόρρητη” για λόγους ασφαλείας.

Η βασική έρευνα ξεκινά κυρίως από επιστήμονες οι οποίοι συνήθως θέτουν τους δικούς τους στόχους και, σε έναν μεγάλο βαθμό, οργανώνουν μόνοι τους τη δουλειά τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όμως, η βασική έρευνα είναι δυνατόν να προσανατολίζεται ή να κατευθύνεται προς κάποια ευρέα πεδία γενικού ενδιαφέροντος. Η βασική έρευνα τέτοιου είδους μερικές φορές αποκαλείται “προσανατολισμένη βασική έρευνα”.

Η προσανατολισμένη βασική έρευνα αυτού του είδους είναι δυνατόν να διαφοροποιείται από την καθαρά βασική έρευνα κατά τον εξής τρόπο:

- Η καθαρή βασική έρευνα έχει ως σκοπό την προώθηση της γνώσης, χωρίς να στοχεύει σε μακροπρόθεσμα οικονομικά ή κοινωνικά οφέλη και χωρίς να καταβάλλονται προσπάθειες για την εφαρμογή των αποτελεσμάτων σε πρακτικά προβλήματα ή τη μεταφορά τους σε τομείς που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή τους.
- Η προσανατολισμένη βασική έρευνα πραγματοποιείται με την ζήλο για την παραγωγή μεγάλης βάσης γνώσεων η οποία μπορεί πιθανότητα να παρέχει το υπόβαθρο για τη λύση διαγνωσμένων ή προσδοκώμενων άμεσων ή μελλοντικών προβλημάτων ή πιθανοτήτων.

Η εφαρμοσμένη έρευνα συγκαταλέγεται επίσης στην πρωτότυπη έρευνα που έχει ως σκοπό την απόκτηση νέων γνώσεων. Κατευθύνεται, ωστόσο, προς έναν συγκεκριμένο πρακτικό σκοπό ή στόχο. Η εφαρμοσμένη έρευνα χρησιμοποιείται είτε για τον προσδιορισμό δυνητικών χρήσεων των ευρημάτων της βασικής έρευνας είτε για τον προσδιορισμό νέων μεθόδων ή τρόπων επιτεύξεως ορισμένων συγκεκριμένων και προκαθορισμένων στόχων. Η εφαρμοσμένη έρευνα καταπιάνεται με τον

υπολογισμό της διαθέσιμης γνώσης και της επέκτασής της προκειμένου να λυθούν συγκεκριμένα προβλήματα. Στον τομέα των επιχειρήσεων, η διαφοροποίηση μεταξύ βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας πολλές φορές χαρακτηρίζεται από τη δημιουργία ενός νέου έργου για τη διερεύνηση των ενθαρρυντικών αποτελεσμάτων ενός προγράμματος βασικής έρευνας. Τα αποτελέσματα της εφαρμοσμένης έρευνας προορίζονται πρωτίστως να ισχύουν για ένα μοναδικό αριθμό ή για περιορισμένο αριθμό προϊόντων, λειτουργιών, μεθόδων ή συστημάτων. Η εφαρμοσμένη έρευνα μετατρέπεται ιδέες σε λειτουργική μορφή. Η γνώση ή οι πληροφορίες που προκύπτουν από αυτήν κατοχυρώνονται συνήθως με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, αλλά μπορούν επίσης να είναι απόρρητες.

Πειραματική ανάπτυξη είναι η συστηματική εργασία, η οποία αντλεί από τις γνώσεις που αποκτώνται από την έρευνα και την πρακτική εμπειρία και που κατευθύνεται στην παραγωγή νέων υλικών, προϊόντων και συσκευών, στην εγκατάσταση νέων διαδικασιών, συστημάτων και υπηρεσιών ή στην ουσιαστική βελτίωση αυτών που ήδη παράγονται ή είναι εγκατεστημένες. Στις κοινωνικές επιστήμες, η πειραματική ανάπτυξη είναι δυνατόν να οριστεί ως η διαδικασία μετάφρασης της γνώσης που αποκτάται μέσω έρευνας σε λειτουργικά προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων πειραματικής επίδειξης που εκτελούνται για σκοπούς ελέγχου και αξιολόγησης.

Σύμφωνα με το εγχειρίδιο Oslo², καινοτομία είναι η χρήση νέας γνώσης προκειμένου να προσφερθεί ένα νέο προϊόν ή υπηρεσία που θέλουν οι πελάτες. Η νέα γνώση μπορεί να συσχετίζεται με την τεχνολογία ή με την αγορά. Η τεχνολογική γνώση είναι η γνώση των συστατικών μερών, της συνδεσμολογίας μεταξύ των συστατικών μερών, των μεθόδων, των διαδικασιών και τεχνικών που απαρτίζουν ένα προϊόν ή μια υπηρεσία. Η γνώση της αγοράς είναι η γνώση των καναλιών διανομής, των εφαρμογών του προϊόντος και των προσδοκιών, προτιμήσεων, αναγκών και επιθυμιών των πελατών. Το προϊόν ή η υπηρεσία είναι νέο με την έννοια ότι το κόστος του είναι χαμηλότερο, οι ιδιότητες του βελτιωμένες, έχει πλέον ιδιότητες που δεν είχε στο παρελθόν, ή ποτέ δεν είχε εμφανιστεί στην αγορά μέχρι εκείνη τη στιγμή.

² Βλέπε ιστοχώρο ΟΟΣΑ (www.oecd.org/sti/oslomanual)

1.2 Η θέση της Ελλάδας στο Παγκόσμιο & Ευρωπαϊκό σύστημα E&T

Ο τομέας έρευνας και τεχνολογίας στην Ελλάδα αναπτύχθηκε ουσιαστικά μετά τη δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου για την επιστημονική έρευνα στη χώρα στις αρχές της δεκαετίας του '80.

Η εγχώρια δραστηριότητα σε έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, κατά το χρονικό διάστημα 1950 έως 1981 είναι σχεδόν ανύπαρκτη, τόσο στο επίπεδο της κρατικής πολιτικής όσο και στο επίπεδο των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Η κυρίαρχη αντίληψη που επικρατούσε στην ελληνική οικονομία, κατά τη χρονική αυτή περίοδο, ήταν ότι η μια επικείμενη επένδυση σε δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης δεν είναι συμφέρουσα για μια μικρή χώρα σαν την Ελλάδα και, μάλιστα, θεωρήθηκε, ως σπατάλη στη συγκεκριμένη αναπτυξιακή πορεία της χώρας³. Η χρονική αυτή περίοδος χαρακτηρίζεται από έναν έντονο κρατικό παρεμβατισμό, συνοδευόμενο από ένα άκρως προστατευτικό πλαίσιο, που δημιουργούσε συνθήκες θερμοκηπίου για τα επενδυμένα κεφάλαια και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις και ταυτόχρονα υπονόμει τις αναπτυξιακές δυνατότητες της χώρας, και δεν ευνοούσε την τεχνολογική ανανέωση. Η ανανέωση και ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός παρεμποδίστηκε, δυστυχώς, και από έναν άλλο παράγοντα ο οποίος αφορά στη βοήθεια και χρηματοδότηση που απολάμβαναν οι λίγες μεγάλες, μονοπωλιακού χαρακτήρα, βιομηχανικές επιχειρήσεις από το κρατικό τραπεζικό σύστημα⁴. Οι σημαντικοί αυτοί περιορισμοί μείωναν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και απορρίπτοντας και λόγω της μη χρηματοδότησης σε δαπάνες για έρευνα και τεχνολογία, απαξιώνονταν τεχνολογικά η οικονομία ολόκληρης της χώρας. Αυτή η δομική αδυναμία της ελληνικής βιομηχανίας εκδηλώθηκε αμέσως με την εμφάνιση της οικονομικής ύφεσης τη δεκαετία του '70 και την αυξημένη εισαγωγική διείσδυση και η μείωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας τη δεκαετία του '80 δεν είναι αποτέλεσμα της μεταβολής του καθεστώτος εμπορίου που επήλθε με την ένταξη στην ΕΟΚ, αλλά εκφράζει τις αρνητικές εξελίξεις στο σχετικό κόστος παραγωγής, που

³ Hatzikian, J., (2007), Research and technological development policy and innovative performance : The Greek case within the EU, p.p. 229-250

⁴ Σακελλαρόπουλος, Θ., (1993), *Κράτος και οικονομία στην Ελλάδα. Μια ιστορική τυπολογία*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα

παραπέμπουν στις θερμοκηπιακές συνθήκες ανάπτυξης της ελληνικής βιομηχανίας μεταπολεμικά.

Σε εθνικό επίπεδο, τα 2/3 της δαπάνης για έρευνα χρηματοδοτούνται από το Δημόσιο (ελληνικός και κοινοτικός προϋπολογισμός) και το 1/3 από τις επιχειρήσεις, ενώ οι ακριβώς αντίστροφες αναλογίες σημειώνονται στη Σουηδία, την Ελβετία, την Κορέα και την Ιαπωνία. Επίσης, σε εθνικό επίπεδο το 50% της έρευνας εκτελείται στα πανεπιστήμια και το 28% στις επιχειρήσεις, ποσοστά περίπου αντίστροφα από τα επιτυγχανόμενα στις τεχνολογικά αναπτυγμένες χώρες.

Οι πρώτες θεσμικές βάσεις για μια πολιτική έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης τίθενται με τον νόμο 706/77 και προωθείται ένα εθνικό πρόγραμμα χρηματοδότησης της έρευνας. Το 1982 δημιουργείται το Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας, το οποίο τρία χρόνια αργότερα μετατρέπεται σε Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), που σήμερα υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η είσοδος της ελληνικής οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως ήταν αναμενόμενο επηρέασε σημαντικά και την ερευνητική και τεχνολογική πολιτική της χώρας. Η κρατική στρατηγική για την ΕΤΑ κατά την εικοσαετία 1980-1999 περιελάμβανε παρεμβάσεις που αφορούσαν τον εμπλουτισμό του ελληνικού ερευνητικού ιστού και, δευτερευόντως, αφορούσαν την ενίσχυση της βιομηχανικής έρευνας. Η συγκεκριμένη προσπάθεια είχε ως αποτελέσματα την αύξηση των δαπανών για την έρευνα από 0,33% του ΑΕΠ (1986) σε 0,6 % του ΑΕΠ (2007) και το διπλασιασμό των επιχειρήσεων με δραστηριότητες ΕΤΑ. Ορισμένες βασικές επιδόσεις της χώρας σε ΕΤΑ κατά την δεκαετία 2004– 2010 παρουσιάζεται στον πίνακα που παρατίθεται κατωτέρω. Η Φινλανδία εμφανίζει το υψηλότερο ποσοστό εγχώριας δαπάνης σε έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (3,47% για το 2007) και ακολουθεί η Ιαπωνία (3,44%). Μετά τις δύο αυτές χώρες ακολουθούν η Σουηδία (3,4%) και οι ΗΠΑ (2,7%). Υψηλό ποσοστό εμφανίζει επίσης η Γερμανία (2,53%). Υψηλότερο ποσοστό του μέσου όρου της ΕΕ (1,77% για το 2007) εμφανίζουν η Γαλλία (2,08%), η Δανία (2,58%), η Αυστρία (2,51%) και το Βέλγιο (1,89%). Χαμηλότερο ποσοστό αλλά πλησίον του μέσου όρου της ΕΕ εμφανίζει το Ην. Βασίλειο (1,78%). Η Ελλάδα είναι το ακριβώς αντίθετο της Φινλανδίας και βρίσκεται στο χαμηλότερο άκρο της κλίμακας διότι εμφανίζει το

χαμηλότερο ποσοστό συνολικής εγχώριας δαπάνης στην έρευνα όχι μόνο το 2004 (0,56%) αλλά και για επόμενα έτη.

Δαπάνες ΕΤΑ ως ποσοστό (%) του ΑΕΠ 2004-2010

ΧΩΡΑ	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Αυστρία	2,24	2,46	2,44	2,51	2,67	2,72	2,76
Βέλγιο	1,86	1,83	1,86	1,89	1,97	2,03	1,99
Γαλλία	2,16	2,11	2,11	2,08	2,12	2,26	2,26
Γερμανία	2,50	2,51	2,54	2,53	2,69	2,82	2,82
Δανία	2,48	2,46	2,48	2,58	2,85	3,06	3,06
Ελβετία	2,90	-	-	-	2,99	-	-
Ελλάδα	0,56	0,60	0,59	0,60	-	-	-
Εσθονία	0,85	0,93	1,13	1,08	1,28	1,43	1,62
Ην. Βασίλειο	1,68	1,73	1,75	1,78	1,77	1,85	1,77
Ιρλανδία	1,22	1,24	1,24	1,28	1,45	1,74	1,79
Ισλανδία	-	2,77	2,99	2,68	2,64	-	-
Ισπανία	1,06	1,12	1,20	1,27	1,35	1,38	1,37
Ιταλία	1,09	1,09	1,13	1,17	1,21	1,26	1,26
Λουξεμβούργο	1,63	1,56	1,66	1,58	1,57	1,66	1,63
Νορβηγία	1,57	1,51	1,48	1,59	1,58	1,78	1,69
Ολλανδία	1,93	1,90	1,88	1,81	1,77	1,82	1,83
Ουγγαρία	0,88	0,94	1,01	0,98	1,00	1,17	1,16
Πολωνία	0,56	0,57	0,56	0,57	0,60	0,68	0,74
Πορτογαλία	0,75	0,78	0,99	1,17	1,50	1,64	1,59
Σλοβακία	0,51	0,51	0,49	0,46	0,47	0,48	0,63
Σλοβενία	1,39	1,44	1,56	1,45	1,65	1,86	2,11
Σουηδία	3,58	3,56	3,68	3,40	3,70	3,61	3,43
Τσεχία	1,20	1,35	1,49	1,48	1,41	1,48	1,56
Φινλανδία	3,45	3,48	3,48	3,47	3,70	3,92	3,87
ΗΠΑ	2,55	2,59	2,64	2,70	2,84	2,90	-
Ιαπωνία	3,17	3,32	3,40	3,44	3,45	3,36	-
ΕΕ-27	1,73	1,74	1,77	1,77	1,84	1,92	1,91
ΟΟΣΑ	2,18	2,22	2,25	2,28	2,35	2,40	-

ΠΗΓΗ: ΟΟΣΑ (29/3/2012)

Κρατική Χρηματοδότηση ΕΤΑ (ΚΧΕΤΑ) 1981-2006 (σε εκατ. €)

Έτος	Ποσό
1981	9,86
1986	40,07
1990	87,2
1994	150,27
1998	302,95
2002	406,89
2006	711,4

Πηγή ΓΓΕΤ

Κύριο στοιχείο της ελληνικής οικονομίας στα τέλη της δεκαετίας του '80 και στη δεκαετία του '90 ήταν η σημαντική απόκλιση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας και αναπτυξιακών δυνατοτήτων της από τα αντίστοιχα των Ευρωπαίων εταίρων και πολλών δυναμικά αναπτυσσομένων χωρών. Μία από τις βασικές αιτίες της σημαντικής αυτής απόκλισης είναι η απουσία σημαντικών τεχνολογικών ικανοτήτων από το ελληνικό παραγωγικό σύστημα και η έλλειψη ενδογενούς τεχνολογικής ανάπτυξης. Οι ανεπάρκειες αυτές της ελληνικής οικονομίας οφείλονται σε χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης όπως το γεγονός ότι η πλειονότητα των επιχειρήσεων και των οργανισμών, τη δεκαετία του '80 (και του '90), χαρακτηρίζεται από περιορισμένες τεχνολογικές ικανότητες.

Επιπρόσθετα, τα Ερευνητικά Κέντρα και τα ΑΕΙ παρουσιάζουν έντονη εσωστρέφεια, που εκδηλώνεται με τους περιορισμένους δεσμούς τους με επιχειρήσεις, ερευνητικούς οργανισμούς του εξωτερικού και τα διεθνή ερευνητικά δίκτυα⁵. Εξαιτίας της έλλειψης κατάλληλων υποδομών, η διάχυση της επιστημονικής και τεχνικής γνώσης στην επιστημονική κοινότητα, στην εκπαίδευση και στις επιχειρήσεις, είναι περιορισμένη. Περιορισμένη είναι επίσης η υποδομή για την παροχή επιστημονικών και τεχνολογικών υπηρεσιών. Πρέπει, επίσης, να σημειωθεί ότι η πλειονότητα των ερευνητικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων πραγματοποιείται την περίοδο αυτή στην περιοχή της πρωτεύουσας.

⁵ Kitsos, C.P., Hatzikian, Y., (2008), Investigating Innovation techniques for the Greek SMEs within the European Union

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η ΕΤΑ στην Ελλάδα αντιμετωπίστηκε ως ένα μεμονωμένο γεγονός και αποκομμένο από την υπόλοιπη κοινωνία και ότι ο σχεδιασμός που υιοθετήθηκε απαντούσε αποκλειστικά στο ερώτημα του πώς θα γίνει η διανομή της χρηματοδότησης. Αρνητικό για την πορεία της ΕΤΑ είναι πως δεν ελήφθησαν υπόψη οι νέες διεθνείς προσεγγίσεις και μοντέλα, όπως τα Συστήματα Καινοτομίας, που αποτελούν ένα σύνολο των διακριτών θεσμών τα οποία, σε συνδυασμό και αυτόνομα, παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη και διάχυση νέων τεχνολογιών και διαμορφώνουν το πλαίσιο εντός του οποίου η κυβέρνηση διαμορφώνει και υλοποιεί πολιτικές με στόχο την διαδικασία καινοτομίας, στο πλαίσιο του οποίου πρωτεύουσα θέση έχει το εκπαιδευτικό σύστημα, για την παραγωγή, φύλαξη και διάχυση γνώσης, δεξιοτήτων και μηχανισμών για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών. Το αρνητικό αποτέλεσμα είναι ότι δεν δημιουργείται και δεν προστίθεται αξία στις οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες διότι η κρατική χρηματοδότηση απλώς «καταναλώνεται».

1.3 Το Ελληνικό Σύστημα E&T (1985-2013)

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη ενότητα, η πρώτη προσπάθεια να εφαρμοστεί μια οργανωμένη πολιτική για την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία στην Ελλάδα τοποθετείται στα μέσα της δεκαετίας του 1980 με την ίδρυση της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (Ν.1558/1985) αλλά και με την ψήφιση του Ν.1514/1985 «Ανάπτυξη της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας».

Το 2001 και 16 χρόνια μετά την ψήφιση του Ν.1514/1985 έρχεται η ψήφισή του Ν.2919/2001 «Σύνδεση έρευνας και τεχνολογίας με την παραγωγή και άλλες διατάξεις» όπου τροποποιεί μερικώς το νόμο του 1985.

Η μεγάλη ανατροπή έρχεται το 2008 όπου ψηφίζεται ο Ν.3653/2008 «Θεσμικό πλαίσιο έρευνας και τεχνολογίας» που θέτει νέες βάσεις και με το αρ.53 παρ.5 καταργεί το νόμο του 1985 ένα νόμο που ουσιαστικά ίσχυε για 23 χρόνια σε μια εποχή που οι εξελίξεις στην έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία είναι ραγδαίες.

Όμως, σήμερα εν έτει 2013 και 5 χρόνια μετά την ψήφιση του Ν.3653/2008, ο συγκεκριμένος νόμος δεν έχει τεθεί σε ισχύ αλλά με τροποποιητικούς νόμους έχει αναβληθεί η ισχύς του έως και την 31^η Δεκεμβρίου του 2013.

Συγκεκριμένα, στο Ν.3734/2009 αρ.40 παρ.2 αναφέρει: “Η ισχύς του ν. 3653/2008 (ΦΕΚ 49 Α΄) αρχίζει την 1.1.2010, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ισχύει από 1.1.2009” , ένα χρόνο μετά με το Ν.3822/2010 στο αρ.2 αναφέρει: “Η αναστολή της ισχύος των διατάξεων του ν. 3653/2008 (ΦΕΚ 49 Α΄) παρατείνεται από τη λήξη της (31-12-2009, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 40 του ν. 3734/2009, ΦΕΚ 8 Α) έως 31.12.2010.”, ενώ μέσα στο ίδιο έτος (2010) λίγους μόνο μήνες μετά την ψήφιση του Ν.3822/2010, ψηφίζεται ο Ν.3879/2010 όπου με το αρ.26 παρ.3 ορίζει: “Η αναστολή ισχύος των διατάξεων του ν. 3653/2008 (ΦΕΚ 49 Α΄) παρατείνεται από τη λήξη της (31.12.2010, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3822/2010, ΦΕΚ 21 Α΄) έως 31.12.2011”. Τέλος, η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 268 Α΄ / 31-12-2011) για τις ρυθμίσεις κατεπειγόντων θεμάτων εφαρμογής του ν.4024/2011 αρ.5 παρ.3. αναφέρει: “Η αναστολή ισχύος των διατάξεων του ν. 3653/2008 (Α΄ 49) παρατείνεται από τη λήξη της κατά την 31.12.2011, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 26 παρ. 3 του ν. 3879/2010, (Α΄ 21), έως την 31.12.2013”.

Το συμπέρασμα που αντλείται από την παραπάνω ανάλυση είναι πως έως και την 31/12/2013 το πλαίσιο στο οποίο ορίζεται η έρευνα και η τεχνολογία είναι ένας νόμος του 1985, δηλαδή, ένας νόμος που θα έχει ψηφιστεί 28 χρόνια πριν με μερικές τροποποιήσεις ενός νόμου του 2001, δηλαδή, ενός ακόμα νόμου που θα έχει ψηφιστεί 12 χρόνια νωρίτερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : Θεσμικό Πλαίσιο, Η Ελληνική Περίπτωση

2. Το Θεσμικό Πλαίσιο E&T της Ελλάδας

Όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, το θεσμικό πλαίσιο E&T της Ελλάδας αποτελείται κυρίως από το Ν.1514/1985 «Θεσμικό Πλαίσιο Έρευνας και Τεχνολογίας» με τις τροποποιήσεις του Ν.2919/2001 «Σύνδεση έρευνας και τεχνολογίας με την παραγωγή και άλλες διατάξεις» αλλά και τροποποιήσεις που έχουν γίνει από άλλους νόμους. Σε αυτό το κεφάλαιο παραθέτεται το Θεσμικό Πλαίσιο όπως ισχύει σήμερα με όλες τις τροποποιήσεις.

Άρθρο 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Αντικείμενο-Έννοια όρων

Η επιστημονική έρευνα και η ανάπτυξη της τεχνολογίας αποτελούν τομείς ζωτικού ενδιαφέροντος απαιτούν ιδιαίτερη και με υψηλού βαθμού προτεραιότητα μέριμνα του κράτους.

Ο σχεδιασμός, προγράμματα για την επιστημονική έρευνα και την τεχνολογία και η εκτέλεσή τους διέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Άρθρο 2⁶

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου:

α) «Έρευνα» είναι η εργασία που έχει σκοπό να προάγει την επιστημονική γνώση σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτές επιστημονικές θεωρίες ή η επεξεργασία νέων θεωριών, ικανών να γίνουν αποδεκτές από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Αναγκαία προϋπόθεση για να χαρακτηριστεί μία εργασία ως ερευνητική είναι η πρωτοτυπία.

Η έρευνα διακρίνεται σε ελεύθερης επιλογής και προσανατολισμένη:

⁶ Τα στοιχεία στ' και ζ' αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 1 του Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

i) «Έρευνα ελεύθερης επιλογής» είναι η έρευνα, η οποία αποσκοπεί στην αύξηση ή βελτίωση της επιστημονικής γνώσης, ανεξαρτήτως της δυνατότητας άμεσης πρακτικής εφαρμογής της και η οποία προάγει δημιουργική ικανότητα και εξυπηρετεί τις πνευματικές ανάγκες επιστημόνων της χώρας.

ii) «Προσανατολισμένη» είναι η έρευνα που σχετίζεται με το πρόγραμμα ανάπτυξης έρευνας και τεχνολογίας (Π.Α.Ε.Τ.) του Υπουργείου Έρευνας και Τεχνολογίας, καθώς και η έρευνα που εκτιμάται ότι μπορεί να οδηγήσει σε εφαρμογές για τη βελτίωση της οικονομίας, της ποιότητας της ζωής και της άμυνας της χώρας.

β) «Μελέτη» είναι η συλλογή και ταξινόμηση στοιχείων που προορίζονται για χρήση από κρατικούς, επιστημονικούς ή κοινωνικούς φορείς.

γ) «Τεχνολογική ανάπτυξη» είναι η ανάπτυξη και μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας που αποσκοπούν στη βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη εξυπηρέτηση του αναπτυξιακού προγράμματος της χώρας και επιτυγχάνονται με μελέτες, ερευνητικά προγράμματα και τη λήψη των αναγκαίων νομοθετικών μέτρων.

δ) «Έργο» είναι η σχεδιασμένη δραστηριότητα έρευνας με συγκεκριμένο αντικείμενο, μεθοδολογία, χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης και προϋπολογισμό δαπανών.

ε) «Πρόγραμμα» είναι το σύνολο των ερευνητικών και τεχνολογικών έργων που αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση συγκεκριμένων ερευνητικών αναγκών σε καθορισμένη χρονική περίοδο.

στ) Ερευνητικός φορέας θεωρείται το νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που έχει ως κύριο σκοπό την επιστημονική και τεχνολογική έρευνα, σε συνδυασμό με την πειραματική ανάπτυξη και επίδειξη, καθώς και τη διάδοση και εφαρμογή των αποτελεσμάτων της έρευνας, μέσω της οικονομικής εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων είτε από τους ίδιους ή και τους εργαζόμενους σε αυτούς είτε από τρίτους.

ζ) Τεχνολογικός φορέας θεωρείται το νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που έχει ως κύριο σκοπό την ανάπτυξη τεχνολογικών υποδομών και δραστηριοτήτων και την παροχή επιστημονικών, τεχνολογικών και τεχνικών υπηρεσιών προς τρίτους

(αναλύσεων, μετρήσεων, δοκιμών, πληροφόρησης συμβουλών, προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας και άλλες). Ένας φορέας μπορεί να είναι ταυτόχρονα ερευνητικός και τεχνολογικός.

Οι διατάξεις του Ν.1514/1985, όπως κάθε φορά ισχύουν, και όλες οι διατάξεις, με τις οποίες ρυθμίζονται θέματα έρευνας και τεχνολογίας, εφαρμόζονται στους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς που εποπτεύονται από τη Γ.Γ.Ε.Τ., καθώς και σε όσους άλλους φορείς από ειδικές διατάξεις αυτό προβλέπεται.

Η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας θεωρείται τεχνολογικός φορέας, διατηρώντας το νομικό καθεστώς της δημόσιας υπηρεσίας.

η) «Αξιολόγηση» είναι η διαδικασία που επιτρέπει να διαπιστωθεί κατά πόσο ερευνητικά προγράμματα ή έργα χαρακτηρίζονται από υψηλή επιστημονική ποιότητα και πληρότητα και έχουν εξασφαλισθεί οι απαραίτητες συνθήκες για την επιτυχή εκτέλεση του έργου.

θ) «Αποτίμηση» είναι η διαδικασία που επιτρέπει να διαπιστωθεί κατά πόσο τα επιμέρους και τα τελικά αποτελέσματα των ερευνητικών προγραμμάτων ή έργων χαρακτηρίζονται από υψηλή επιστημονική ποιότητα και πληρότητα και συμβάλλουν στην πραγματοποίηση των στόχων του Π.Α.Ε.Τ., καθώς και εάν η διαχείριση των πόρων και η κινητοποίηση του δυναμικού έγινε σύμφωνα με τις συμβατικές υποχρεώσεις.

ι) «Καινοτομία» είναι η μετατροπή μιας ιδέας σε νέο ή βελτιωμένο αξιοποιήσιμο προϊόν σε βιομηχανική ή εμπορική λειτουργική διαδικασία ή σε μία μέθοδο κοινωνικής εξυπηρέτησης.

ια) «Τεχνολογική έρευνα» είναι οι συστηματικές εργασίες που βασίζονται σε υπάρχουσες γνώσεις (από τη έρευνα ή από την τακτική εμπειρία), με σκοπό την προεργασία για την παραγωγή νέων υλικών, προϊόντων ή διατάξεων, την κατάρτιση νέων διαδικασιών, συστημάτων ή υπηρεσιών ή την ουσιαστική βελτίωση αυτών που υπάρχουν για συγκεκριμένες εφαρμογές.

Άρθρο 3⁷

Χάραξη και άσκηση πολιτικής στους τομείς έρευνας και τεχνολογίας.

1. Η χάραξη και η άσκηση της εθνικής πολιτικής στους τομείς της επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας με το σχεδιασμό και κατάρτιση σχετικών προγραμμάτων, η ενεργοποίηση και δημιουργία ερευνητικού και τεχνολογικού δυναμικού, η τεχνολογική ανάπτυξη και η εισαγωγή και εξαγωγή τεχνολογίας ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Έρευνας και Τεχνολογίας.

2. Στην αρμοδιότητα του ΥΠ.Ε.Τ. ανήκουν ιδίως:

α) Ο σχεδιασμός και προγραμματισμός της έρευνας και της τεχνολογίας και η διερεύνηση των επιπτώσεων τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική ζωή και στην άμυνα της χώρας.

β) Η κατάρτιση και υλοποίηση του σχεδίου πενταετούς προγράμματος ανάπτυξης της έρευνας και τεχνολογίας και η αποτίμηση των αποτελεσμάτων του, εναρμονισμένων με το 5ετές πρόγραμμα ανάπτυξης της χώρας.

γ) Η κατάρτιση σχεδίου ετήσιου προϋπολογισμού των ερευνητικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων της χώρας.

δ) Στο πλαίσιο του Π.Α.Ε.Τ., η αξιολόγηση και χρηματοδότηση προτάσεων προγραμμάτων ή έργων, η ενίσχυση της έρευνας στον τομέα της βιομηχανίας, της βιοτεχνίας και της πρωτογενούς παραγωγής, η παρακολούθηση της διεξαγωγής της, η οργάνωση εκθέσεων για νέα προϊόντα και μεθόδους παραγωγής και ο σχεδιασμός για τη χορήγηση βραβείων και υποτροφιών.

ε) Η μελέτη και κατάρτιση των όρων και προϋποθέσεων εργασίας όσων απασχολούνται στην έρευνα και στις λοιπές επιστημονικές και τεχνολογικές δραστηριότητες, η αξιοποίηση του ελληνικού επιστημονικού δυναμικού σε θέματα

⁷ Κατά το άρθρο 15, παρ. 5 του Ν. 1735/1987 (ΦΕΚ Α' 195/ 11.11.1987): "Επίσης παραμένουν σε ισχύ οι ειδικές διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 4 και 19 παρ. 1γ του ν. 1514/1985 (ΦΕΚ Α' 13/ 8.2.1985), που προβλέπουν αναθέσεις έργου για την εκτέλεση προγραμμάτων ή έργων επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας"

έρευνας και τεχνολογίας και η μετάκληση επιστημόνων και τεχνολόγων από το εξωτερικό.

στ) Η κατοχύρωση των δικαιωμάτων ευρεσιτεχνών, ο έλεγχος της εκχώρησης τους και όλα τα θέματα τα σχετικά με τα δικαιώματα για παρεχόμενες τεχνολογικές γνώσεις, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι αρμοδιότητες του τμήματος διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Διεύθυνσης Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας του Υπουργείου Εμπορίου, όπως οριοθετούνται από το άρθρο 12 του Π.Δ. 607/1976 (ΦΕΚ Α' 224).

ζ) Η συλλογή, διάδοση και γενικότερα αξιοποίηση των επιστημονικών και τεχνολογικών πληροφοριών, η ενημέρωση του κοινού σε θέματα έρευνας και τεχνολογίας, καθώς και αξιολόγηση και αποτίμηση των προγραμμάτων της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της ενίσχυσης της τεχνολογικής καινοτομίας, ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησης τους.

η) η συνεργασία του Ελληνικού Δημοσίου, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ΥΠ.Ε.Τ. με διεθνείς οργανισμούς σε θέματα έρευνας και τεχνολογίας και η ανάπτυξη και παρακολούθηση διακρατικών σχέσεων στα θέματα αυτά.

θ) η εκπροσώπηση της Χώρας για θέματα έρευνας και τεχνολογίας, σε διεθνείς οργανισμούς.

ι) η μελέτη και εφαρμογή μέτρων ανάπτυξης και μεταφοράς τεχνολογίας, δημιουργία δικτύων βιομηχανικών και τεχνολογικών πληροφοριών και γενικότερα ο έλεγχος και βελτίωση όρων εισαγωγής και χρήσης ξένης τεχνολογίας και εξαγωγής εγχώριας τεχνολογίας, καθώς και εποπτεία της εφαρμογής των διακρατικών συμβάσεων τεχνικής βοήθειας και των συμβάσεων μεταξύ ελληνικών και ξένων επιχειρήσεων ως προς το τεχνολογικό τους περιεχόμενο.

ια) η παρακολούθηση και ο έλεγχος της εξαγοράς ελληνικών επιχειρήσεων από ξένες ή ξένων από ελληνικές ως προς τις επιπτώσεις τους στην τεχνολογική ανάπτυξη της χώρας.

ιβ) η δημιουργία και προώθηση πρότυπων βιομηχανιών και επιχειρήσεων σε θέματα εφαρμογής αποτελεσμάτων επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας αιχμής, καθώς και η συμβολή στον εκσυγχρονισμό της τεχνολογικής υποδομής της δημόσιας διοίκησης.

ιγ) η προαγωγή της έρευνας και της επιστημονικής ενημέρωσης μέσω συνεδρίων, σεμιναρίων, διεθνών συναντήσεων και διαλέξεων, με ηθική υποστήριξη και οικονομική ενίσχυση αυτών.

ιδ) κάθε άλλο θέμα που έχει σχέση με τις αρμοδιότητες της παρ. 1 του άρθρου αυτού και συμβάλλει στην πραγμάτωσή τους.

Οι δραστηριότητες που καθορίζονται από το αρ.23 του Νομ.1397/1983 του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας και του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (Κ.Ε.Σ.Υ.) και αφορούν στην εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Υγείας δεν υπάγονται στις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας και του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας μπορούν να εναρμονισθούν οι δραστηριότητες αυτές με τη γενικότερη ερευνητική πολιτική.

3. Για την προώθηση της επιστημονικής έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, με σκοπό την υποβοήθηση της περιφερειακής, κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της Χώρας, με π.δ/τα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μπορεί να συνιστώνται, καταργούνται, συγχωνεύονται, χωρίζονται, μεταφέρονται τομεακά γραφεία προγραμμάτων και τοπικά τεχνολογικά γραφεία, καθώς και οποιαδήποτε άλλη περιφερειακή υπηρεσιακή μονάδα του ΥΠ.Ε.Ε., να ορίζεται τρόπος, οργάνωσης και διάρθρωσης αυτών, να συνιστώνται θέσεις μόνιμου ή επί σύμβαση προσωπικού, με δυνατότητα στελέχωσης αυτών με μετάταξη υπαλλήλων από το Δημόσιο ή ν.π.δ.δ., και να ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα κατάστασης του προσωπικού αυτού και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με την οργάνωση και λειτουργία των παραπάνω περιφερειακών υπηρεσιακών μονάδων.

4. Με ειδική αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη να ανατίθενται

απευθείας με συμβάσεις έργου οι μελέτες, έρευνες και αξιολογήσεις σε ειδικούς Έλληνες ή αλλοδαπούς επιστήμονες, εμπειρογνώμονες ή σε ειδικά γραφεία ή εταιρίες και γενικά σε νομικά πρόσωπα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και να συνιστώνται για το σκοπό αυτόν ομάδες εργασίας από υπαλλήλους, δημόσιους λειτουργούς και ειδικούς επιστήμονες, εφόσον υπάρχει ανάγκη:

α) να εκπονηθούν ειδικές μελέτες ή να διερευνηθούν ζητήματα και προβλήματα με σκοπό την υποβοήθηση και υποστήριξη στη χάραξη, αξιολόγηση, αποτίμηση, οργάνωση, άσκηση και περιφερειακή ανάπτυξη της πολιτικής για την επιστημονική έρευνα και τεχνολογία και γενικά στην άσκηση των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στις παρ.1 και 2 και

β) να γίνει αξιολόγηση για τη διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων και όρων εφαρμογής διατάξεων αναπτυξιακών νόμων (όπως η αξιολόγηση προτάσεων και αιτήσεων επιχορήγησης, δανειοδότησης κλπ., επενδύσεων προηγμένης τεχνολογίας, προγραμμάτων ή έργων τεχνολογικής καινοτομίας και επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας).

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας μπορεί να ορίζεται σχετική αποζημίωση για τα μέλη των παραπάνω ομάδων εργασίας.

5. Με τα π.δ./τα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Έρευνας και Τεχνολογίας, μπορεί να συνιστώνται επιχειρήσεις, στις οποίες είναι δυνατό να συμμετέχει το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, ν.π.δ.δ., τράπεζες, ν.π.ι.δ. και γενικά ερευνητικοί και τεχνολογικοί φορείς και οι οποίοι εποπτεύονται και ελέγχονται από το Δημόσιο και λειτουργούν κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, με σκοπό την εφαρμογή και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας.

Με τα ίδια π.δ./τα ορίζεται η φύση των επιχειρήσεων αυτών και ρυθμίζεται η οργάνωση, διοίκηση και οικονομική διαχείρισή τους, ο τρόπος πρόσληψης και απόλυσης του προσωπικού τους, καθώς και ο τρόπος διάθεσης των τυχόν κερδών, θέματα σχετικά με την εσωτερική λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών και τα

καθήκοντα και τον πειθαρχικό έλεγχο των υπαλλήλων τους ρυθμίζονται με εσωτερικούς κανονισμούς που εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας. Εάν τα ν.π.δ.δ. που μετέχουν στις επιχειρήσεις αυτές εποπτεύονται από άλλα υπουργεία, τα παραπάνω π.δ./τα και υπουργικές αποφάσεις εκδίδονται με τη σύμπραξη και των αρμοδίων υπουργών.

6. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας καθορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι και η διαδικασία για την απονομή βραβείων και χρηματικών αμοιβών σε σχέση με το σχεδιασμό, προγραμματισμό και εκτέλεση του Π.Α.Ε.Τ. και τη δημιουργία καινοτομίας καθώς και για τη χορήγηση υποτροφιών με σκοπό την επιμόρφωση και εξειδίκευση σε θέματα ανάπτυξης της επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας.

Άρθρο 4⁸

Εθνικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Έρευνας

Οι Διευθυντές Ερευνητικών Κέντρων και αυτοτελών Ερευνητικών Ινστιτούτων συνέρχονται σε Σύνοδο, με σκοπό το συντονισμό των δραστηριοτήτων των εποπτευόμενων από τη Γ.Γ.Ε.Τ. ερευνητικών φορέων και την εφαρμογή της επιστημονικής και τεχνολογικής πολιτικής του Υπουργείου Ανάπτυξης. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ορίζονται οι λεπτομέρειες λειτουργίας της Συνόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Πρόγραμμα ανάπτυξης έρευνας και τεχνολογίας

Έρευνα ελεύθερης επιλογής

Άρθρο 5

Πρόγραμμα ανάπτυξης έρευνας και τεχνολογίας

⁸ Κατά το άρθρο 46, παρ. 5 του Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ Α' 71/19.5.2010): Το άρθρο 4 του ν. 1514/1985 (ΦΕΚ Α' 13/ 8.2.1985), όπως ισχύει, καταργείται, πλην της παραγράφου 5, η οποία προστέθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 1 του ν. 2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/ 25.6.2001)

1. Για τη μεθοδική και αποτελεσματική προώθηση της επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας στη Χώρα, τη διαμόρφωση των επιλογών για το μέλλον και την πρόβλεψη των μέσων που απαιτούνται για την πραγμάτωση των σκοπών αυτών, καταρτίζεται κάθε πέντε χρόνια πρόγραμμα ανάπτυξης έρευνας και τεχνολογίας (Π.Α.Ε.Τ.), το οποίο ψηφίζεται από τη Βουλή είτε ως τμήμα του πενταετούς οικονομικού προγράμματος της χώρας είτε αυτοτελώς.

2. Στο Π.Α.Ε.Τ. ορίζονται ο στόχοι της ερευνητικής και τεχνολογικής πολιτικής σε προσανατολισμένη έρευνα και αναλύονται, κατά το δυνατό, σε ειδικότερα προγράμματα οι ερευνητικές και τεχνολογικές δραστηριότητες καθώς και οι δαπάνες που απαιτούνται για το σκοπό αυτόν. Τα προγράμματα αυτά και οι δαπάνες που προβλέπονται για την εκτέλεσή τους εξειδικεύονται σταδιακούς στους διαδοχικούς ετήσιους προϋπολογισμούς του κράτους.

«3. Δημόσιες υπηρεσίες, οποιασδήποτε φύσης και μορφής νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ενώσεις προσώπων, φυσικά πρόσωπα της ημεδαπής και αλλοδαπής, καθώς και οποιασδήποτε φύσεως και μορφής νομικά πρόσωπα της αλλοδαπής, μπορούν να εκτελούν έργα, να εκπονούν μελέτες και να εφαρμόζουν προγράμματα και δράσεις για την προώθηση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας. Τα έργα, οι μελέτες, τα προγράμματα και οι δράσεις χρηματοδοτούνται από ιδίους πόρους της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (Γ.Γ.Ε.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης, προερχόμενους από τον τακτικό προϋπολογισμό, τα Προγράμματα Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και από οποιαδήποτε άλλη πηγή ή από οποιουσδήποτε πόρους που διαχειρίζεται η Γ.Γ.Ε.Τ.. Σε περίπτωση που τα έργα, οι μελέτες, τα προγράμματα και οι δράσεις των φορέων του πρώτου εδαφίου χρηματοδοτούνται από προγράμματα ή χρηματοδοτικά σχήματα που διαχειρίζονται οι περιφέρειες της χώρας, τη σχετική απόφαση χρηματοδότησης συνυπογράφουν ο Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας και ο οικείος Γραμματέας Περιφέρειας»⁹.

⁹ Κατά το άρθρο 10, του Ν. 3551/2007 (ΦΕΚ Α' 76/2.4.2007): Τα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 3 του άρθρου 5 του ν. 1514/1985 (ΦΕΚ Α' 13/ 8.2.1985), όπως ισχύει, αντικαθίστανται με το άνω νέο εδάφιο

«Η επιστημονική έρευνα που διεξάγεται από τα Ιδρύματα της Ακαδημίας Αθηνών, το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, το Ίδρυμα Ευγενίδου, «το Ιερό Κοινόβιον Ευαγγελισμού της Θεοτόκου (Ι.Κ.Ε.Θ.)», το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού και το Εθνικό Ινστιτούτο Μετρολογίας εντάσσεται στη συνολική ερευνητική προσπάθεια της χώρας και τα Ιδρύματα αυτά δύναται να χρηματοδοτούνται και μέσω προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, με τους ίδιους όρους και τις προϋποθέσεις που χρηματοδοτούνται τα Α.Ε.Ι., και τα εποπτευόμενα από Γ.Γ.Ε.Τ. ερευνητικά κέντρα»¹⁰.

«Το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία: «Αθηνά- Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας, των Επικοινωνιών και της Γνώσης» και διακριτικό τίτλο «Αθηνά» μπορεί να διαχειρίζεται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων, εν γένει και ιδίως μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ), προωθούν τους στόχους της ερευνητικής και τεχνολογικής πολιτικής του Υπουργείου Ανάπτυξης, τα οποία χρηματοδοτούνται ή συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.). Με αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται, ξεχωριστά για κάθε πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων, οι όροι και οι προϋποθέσεις διαχείρισης των προγραμμάτων αυτών και οι ειδικότερα οι κλάδοι υψηλής τεχνολογίας που εμπίπτουν στα προγράμματα, οι επιχορηγούμενες δραστηριότητες, οι επιλέξιμες δαπάνες, τα κριτήρια αξιολόγησης των συναφών επενδύσεων, η διαδικασία ελέγχου και παρακολούθησης της υλοποίησης των προγραμμάτων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται, επίσης, ο τρόπος και η διαδικασία ελέγχου από το Υπουργείο Ανάπτυξης της εκτέλεσης των ανωτέρω προγραμμάτων από το αναφερόμενο στο πρώτο εδάφιο νομικό πρόσωπο»¹¹.

«4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Ανάπτυξης, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία χρηματοδότησης

¹⁰ Κατά το άρθρο 15, παρ. 2 του Ν. 3460/2006 (ΦΕΚ Α' 105/30.5.2006): Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 5 του ν.1514/1985 (ΦΕΚ 13 Α') προστίθεται το άνω νέο εδάφιο

¹¹ Κατά το άρθρο 15, παρ. 2 του Ν. 3460/2006 (ΦΕΚ Α' 105/30.5.2006): Στην παράγραφο 3 του άρθρου 5 του ν. 1514/1985 προστίθεται το ως άνω νέο εδάφιο

των φορέων της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα και αναγκαία λεπτομέρεια»¹².

5. Το μήνα Μάιο κάθε έτους υποβάλλονται στο ΥΠ.Ε.Τ., από τους ενδιαφερόμενους ερευνητικούς τεχνολογικούς φορείς, νομικά πρόσωπα και παραγωγικές μονάδες των παρ. 3 και 4, προτάσεις για τη χρηματοδότηση, επιχορήγηση ή συνδρομή σε εκτελούμενα από αυτούς έργα, τα οποία εντάσσονται στα πλαίσια του Π.Α.Ε.Τ. για να περιληφθούν στον προϋπολογισμό του επόμενου έτους.

6. α) Η αξιολόγηση των προτάσεων γίνεται από κριτές ή ειδικές επιτροπές. Ο ορισμός των κριτών και των μελών κάθε επιτροπής γίνεται με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας κατά προτίμηση από τον Εθνικό Πίνακα Κριτών. Εάν για ορισμένη αξιολόγηση δεν υπάρχουν στον πίνακα οι απαιτούμενοι για την συγκεκριμένη περίπτωση ειδικοί επιστήμονες, επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της αντίστοιχης επιτροπής της παρ. 2 του αρθρ. 4, να ορίζονται ως κριτές ειδικοί επιστήμονες που δεν περιλαμβάνονται στον πίνακα κριτών. Στην περίπτωση αυτή οι οριζόμενοι κριτές μπορεί να είναι αλλοδαποί ειδικοί επιστήμονες. Η αμοιβή των κριτών και η αποζημίωση των μελών των ειδικών επιτροπών βαρύνουν τον τακτικό προϋπολογισμό του ΥΠ.Ε.Τ. και καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας.

β) Για τα εποπτευόμενα από το ΥΠ.Ε.Τ. εθνικά ερευνητικά κέντρα και ανεξάρτητα ερευνητικά ιδρύματα, τα οποία έχουν επιστημονικό συμβούλιο (Ε.Σ.) ή επιστημονικό συμβούλιο ιδρύματος (Ε.Σ.Ι.), η αξιολόγηση γίνεται σύμφωνα με την παρ. 13 εδαφ. Γ του αρθρ. 9 και την παρ. 8 του αρθρ. 2 του νόμου αυτού.

7. α) Η χρηματοδότηση, επιχορήγηση ή συνδρομή από τον τακτικό προϋπολογισμό ή τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων προς τους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς αρμοδιότητας του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας προς τα ακαδημαϊκά ερευνητικά κέντρα, τα ανεξάρτητα ακαδημαϊκά ιδρύματα, τα μεταπτυχιακά ιδρύματα για την εκτέλεση ερευνητικών ή αναπτυξιακών έργων και

¹² Κατά το άρθρο 10, του Ν. 3551/2007 (ΦΕΚ Α' 76/2.4.2007): Η παράγραφος 4 του άρθρου 5 του ν. 1514/1985, όπως ισχύει, αντικαθίσταται με το ως άνω νέο εδάφιο

ερευνητικών προγραμμάτων, καθώς και προς τα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. με εφάπαξ ποσό (άρθρο 7, παράγραφος 3 του νόμου αυτού) εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας¹³.

β) Η χρηματοδότηση ερευνητικών έργων, που εκτελούνται από τους λοιπούς φορείς των παρ. 3 και 4 του άρθρου αυτού, εγκρίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και του υπουργού που έχει την εποπτεία του αντίστοιχου φορέα¹⁴.

γ) Με τις ίδιες υπουργικές αποφάσεις καθορίζεται ειδικότερα το ερευνητικό ή αναπτυξιακό έργο ή ερευνητικό πρόγραμμα που θα εκτελεσθεί, η μορφή και το ύψος της χρηματοδότησης, επιχορήγησης ή συνδρομής, οι προϋποθέσεις και οι όροι παροχής αυτής, καθώς και οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στον αποδέκτη.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας μπορεί να χαρακτηριστεί αναγκαία η εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων και έργων, που δεν περιλαμβάνονται στο Π.Α.Ε.Τ., είτε για την μελέτη και αντιμετώπιση θεμάτων με άμεση και προφανή ωφελιμότητα για την εθνική ανάπτυξη και οικονομία είτε για τη διερεύνηση έκτατων κοινωνικών φαινομένων, η αντιμετώπιση των οποίων επιβάλλεται από ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας. Τα προγράμματα και τα έργα αυτά θεωρούνται ότι αποτελούν μέρος του εφαρμοζόμενου Π.Α.Ε.Τ. για τη χρηματοδότηση κι εκτέλεσή τους¹⁵.

9. Τα προγράμματα που εκτελούνται στα πλαίσια του Π.Α.Ε.Τ., μετά την περάτωσή τους ή την πραγματοποίηση του σημαντικότερου μέρους τους, αξιολογούνται και αποτιμούνται ως προς την ποιότητα των αποτελεσμάτων, τη δυνατότητα χρησιμοποίησής τους, την αντιστοιχία αυτών προς τους στόχους του προγράμματος και τους πόρους που διατέθηκαν, από κριτές ή ειδικές επιτροπές που ορίζονται σύμφωνα με την παρ. 6.

¹³ Η παρ. 7α του άρθρου 5 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 18 παρ. 1 του Ν. 2081/1992 (ΦΕΚ Α' 154/ 10.9.1992)

¹⁴ Η παρ. 7β του άρθρου 5 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 18 παρ. 1 του Ν. 2081/1992 (ΦΕΚ Α' 154/ 10.9.1992)

¹⁵ Η παρ. 8 του άρθρου 5 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 18 παρ. 1 του Ν. 2081/1992 (ΦΕΚ Α' 154/ 10.9.1992)

10. Με τα π.δ./τα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας, καθορίζονται τα αρμόδια για την κατάρτιση Π.Α.Ε.Τ. όργανα και οι λεπτομέρειες της σχετικής διαδικασίας, ο τρόπος σύνταξης και υποβολής των προτάσεων της παρ. 5, οι μέθοδοι και τα κριτήρια αξιολόγησης των προτάσεων και των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων που εκτελούνται στα πλαίσια του Π.Α.Ε.Τ. (παρ. 6 και 9) με δυνατότητα διαφορετικής ρύθμισης για τους εποπτευόμενους από το ΥΠ.Ε.Τ. ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς. Με υπουργική απόφαση, που εκδίδεται κατά το αρθρ. 3 παρ. 6 του παρόντος νόμου, μπορεί να απονέμονται βραβεία σε ερευνητές για την αποτελεσματική συμβολή τους στην επιτυχή και έγκαιρη προώθηση ή ολοκλήρωση των προγραμμάτων ή έργων του Π.Α.Ε.Τ.

11. Δαπάνες που σχετίζονται με την προπαρασκευή, σχεδίαση και κατάρτιση του Π.Α.Ε.Τ. ή με την μελέτη, αξιολόγηση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων από την εκτέλεσή του είναι δυνατό να εντάσσονται στο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Έρευνας και Τεχνολογίας και να καλύπτονται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού.

Άρθρο 6

Διαχείριση δαπανών του Π.Α.Ε.Τ.

1. Όλες οι δαπάνες που προβλέπονται στον τακτικό προϋπολογισμό και τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων για την πραγματοποίηση του Π.Α.Ε.Τ., είτε ενεργούνται από τις υπηρεσίες του Δημοσίου είτε από ν.π.δ.δ. λόγω της ειδικότερης φύσης τους, είτε άμεσης προτεραιότητας και επείγουσες. Γι' αυτό ο Υπουργός Έρευνας και Τεχνολογίας ή τα αρμόδια όργανα των ν.π.δ.δ. με αποφάσεις τους εγκρίνουν την εκτέλεση προγραμμάτων, έργων και μελετών, την προμήθεια οργάνων και γενικά εξοπλισμού, την εγκατάσταση και λειτουργία αυτών, καθώς και τη μελέτη και εκτέλεση δημοσίων έργων, που γίνονται στα πλαίσια του Π.Α.Ε.Τ. με απευθείας ανάθεση, κατ' εξαίρεση από τις ισχύουσες διατάξεις για το δημόσιο λογιστικό, τις κρατικές προμήθειες, την ανάθεση μελετών, την εκτέλεση δημοσίων έργων και από κάθε άλλη γενική ή ειδική σχετική διάταξη, εφόσον το αντικείμενο δεν υπερβαίνει

κάθε φορά το ποσό των 100.000 ΕΥΡΩ. Το ποσό αυτό μπορεί να αυξομειώνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας¹⁶.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας συνίσταται στο ΥΠ.Ε.Τ. πάγια προκαταβολή για την αντιμετώπιση των δαπανών ερευνητικών προγραμμάτων, που λόγω φύσης τους δικαιολογούν προκαταβολή. Με την απόφαση αυτή καθορίζεται το ύψος αυτής και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαχείριση και τη λειτουργία της κατά παρέκκλιση από τις ισχύουσες διατάξεις, με δυνατότητα να ορίζονται ως υπόλογοι και μη μόνιμοι υπάλληλοι, μέχρι ποσού 5.000.000 δραχμών.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να συνιστώνται ειδικοί λογαριασμοί για τη χρηματοδότηση ερευνητικών και τεχνολογικών προγραμμάτων και έργων που εκτελούνται είτε από του Υπουργείου Έρευνας και Τεχνολογίας ή τους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς, νομικά πρόσωπα και παραγωγικές μονάδες των παρ. 3 και 4 του άρθρ. 5, είτε στα πλαίσια συνεργασίας με ξένες χώρες ή με διεθνείς οργανισμούς.

Από τους ειδικούς αυτούς λογαριασμούς μπορεί να χρηματοδοτούνται και ερευνητικά προγράμματα που εκτελούνται από ερευνητές ή ομάδες ερευνητών που είναι μέλη του διδακτικού επιστημονικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. ή των Τ.Ε.Ι.

Για την εργαστηριακή στήριξη των έργων αρμόδια να αποφασίσει είναι η Συνέλευση του Τομέα του Α.Ε.Ι. ή της ομάδας μαθημάτων του Τ.Ε.Ι. που ανήκει ο επιστημονικός υπεύθυνος του έργου.

Η μεταφορά των αναγκαίων ποσών για τη σύσταση των λογαριασμών αυτών ή τη συμπλήρωση των κονδυλίων τους από ιδική πίστωση, που εγγράφεται κάθε έτος στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων, ενεργείται με εντολή κατανομής προς την Τράπεζα της Ελλάδας. Με την ίδια υπουργική απόφαση μπορεί να ορίζεται ο σκοπός των ειδικών αυτών λογαριασμών, να προβλέπονται και άλλοι πόροι των λογαριασμών

¹⁶ Σύμφωνα με την ΥΑ 2064/27.2-1.3.2002 (ΦΕΚ Β' 257/ 1.3.2002), ισχύουν τα ακόλουθα: "Αυξάνουμε το ποσό της απ' ευθείας ανάθεσης του άρθρου 6 § 1 του Ν.1514/85 από 15.000.000 δρχ. σε 100.000 ευρώ".

αυτών και να θεσπίζεται η δυνατότητα μεταφοράς στο επόμενο έτος του χρηματικού τους υπολοίπου εκτός των πιστώσεων του τακτικού προϋπολογισμού. Μπορούν επίσης να καθορίζονται τα όργανα διοίκησης και διαχείρισης, η διαδικασία διάθεσης, διαχείρισης και δικαιολόγησης των κονδυλίων, ο οικονομικός έλεγχος αυτών κάθε άλλη αναγκαία σχετική λεπτομέρεια για τη λειτουργία των λογαριασμών αυτών¹⁷.

4. Το Π.Δ. 432/1981 (ΦΕΚ Α' 118) διατηρείται σε ισχύ. Το διάταγμα αυτό μπορεί να τροποποιείται, επεκτείνεται ή καταργείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Έρευνας και Τεχνολογίας¹⁸.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και για τις δαπάνες που γίνονται στα πλαίσια της προετοιμασίας της διαδικασίας κατάρτισης και σχεδίασης του Π.Α.Ε.Τ., καθώς και της αξιολόγησης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων αυτού (όπως είναι οι δαπάνες δημοσιευμάτων, εκδόσεων, εκτυπώσεων, συνεντεύξεων, εκθέσεων, προβολών κ.λπ.). Επίσης οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και στα προγράμματα και έργα της παρ. 8 του άρθρ. 5 του παρόντος νόμου.

6. Οι πιστώσεις, που διατίθενται με οποιαδήποτε μορφή και τρόπο στους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς για εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων και έργων, απαγορεύεται να χρησιμοποιηθούν από αυτούς για σκοπό άλλον από εκείνο, για τον οποίο διατέθηκαν.

Άρθρο 7

Έρευνα ελεύθερης επιλογής

1. Έρευνα ελεύθερης επιλογής με χρηματοδότηση, επιχορήγηση, ή συνδρομή του ΥΠ.Ε.Τ. μπορεί να διεξάγεται στα εθνικά ερευνητικά κέντρα, στα ανώτατα

¹⁷ Σχετικά με την παρ. 3 του παρόντος άρθρου βλ. και Υ.Α. 12739/2000 (ΦΕΚ Β' 1302/ 30.10.2000)

¹⁸ Με την παρ.1 άρθρ.12 Ν.3577/2007 (ΦΕΚ Α' 130/8.6.2007) ορίζεται ότι: "1. Η αληθής έννοια των εξουσιοδοτικών διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 6 του ν. 1514/1985 και του άρθρου 18 του ν. 706/1977 είναι ότι με την εκδιδόμενη σχετικώς κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών (ήδη Οικονομίας και Οικονομικών), Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Έρευνας και Τεχνολογίας (ήδη Ανάπτυξης) ρυθμίζονται και ζητήματα που αφορούν τη νόμιμη εκπροσώπηση και τη διαδικασία διάθεσης, διαχείρισης και αιτιολόγησης των κονδυλίων των Ειδικών Λογαριασμών".

εκπαιδευτικά ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) και στα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) της Χώρας.

2. Ο Υπουργός Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας καθορίζει το ποσοστό του ετήσιου προϋπολογισμού των εθνικών ερευνητικών κέντρων, που διατίθεται για έρευνα ελεύθερης επιλογής. Η κατανομή του ποσοστού αυτού στα ινστιτούτα του κέντρου και τους ερευνητές γίνεται από το διοικητικό συμβούλιο του κέντρου ή από το Ε.Σ.Ι. ανεξαρτήτου ερευνητικού ινστιτούτου, ύστερα από εισήγηση του επιστημονικού συμβουλίου, που βασίζεται σε προτάσεις έρευνας ελεύθερης επιλογής των ενδιαφερομένων ερευνητών. Η αξιολόγηση των προτάσεων αυτών γίνεται με τη διαδικασία του εδαφ. γ της παρ. 13 του αρθρ. 9 του νόμου αυτού.

3. Κάθε έτος το Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας διαθέτει εφάπαξ ποσό για τη διεξαγωγή έρευνας ελεύθερης επιλογής ή άλλης προγραμματισμένης έρευνας στα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν τις προτάσεις τους στο αντίστοιχο Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. Οι προτάσεις αυτές αξιολογούνται από κριτές που ορίζει το αντίστοιχο ίδρυμα, με τη διαδικασία που προβλέπεται στο εδαφ. γ της παρ. 13 του αρθρ. 9 του νόμου αυτού. Με βάση τις εισηγήσεις των κριτών το Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. κατανέμει εφάπαξ ποσό στους ενδιαφερόμενους για τη χρηματοδότηση της έρευνάς τους¹⁹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Ερευνητικοί και τεχνολογικοί φορείς

Άρθρο 8²⁰

Ερευνητικοί φορείς του δημόσιου τομέα

1. Οι ερευνητικοί φορείς που εποπτεύει το Κράτος δια της Γ.Γ.Ε.Τ. διακρίνονται σε Ερευνητικά Κέντρα και σε αυτοτελή Ερευνητικά Ινστιτούτα.

¹⁹ Οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 18 αντικαταστάθηκαν ως άνω με το άρθρο 18 παρ. 2 του ν. 2081/1992 (ΦΕΚ Α' 154/ 10.9.1992)

²⁰ Το άρθρο 8 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.6 άρθρ. 1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

2. Τα Ερευνητικά Κέντρα έχουν αντικείμενο που αναφέρεται σε περισσότερες περιοχές της επιστήμης και της τεχνολογίας. Τα κέντρα αυτά συναπαρτίζονται από ινστιτούτα με αντικείμενο είτε την παραγωγή γνώσεων και ανάπτυξη εφαρμογών από ορισμένη επιστημονική περιοχή είτε τη διεπιστημονική αντιμετώπιση τεχνολογικών και αναπτυξιακών προβλημάτων της χώρας σε συγκεκριμένους τομείς αναγκών και την επίλυση προβλημάτων της παραγωγικής διαδικασίας και της κοινωνικής ανάπτυξης.

3. Τα αυτοτελή Ερευνητικά Ινστιτούτα έχουν αντικείμενο είτε την παραγωγή γνώσεων και ανάπτυξη εφαρμογών σε ορισμένη επιστημονική περιοχή είτε τη διεπιστημονική αντιμετώπιση τεχνολογικών και αναπτυξιακών προβλημάτων της χώρας σε συγκεκριμένο τομέα και την επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων της παραγωγικής διαδικασίας και της κοινωνικής ανάπτυξης. Τα Ερευνητικά Ινστιτούτα μετά από μια περίοδο πιλοτικής ανάπτυξης, που προσδιορίζεται με το ιδρυτικό τους προεδρικό διάταγμα, αξιολογούνται και με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, μετά από γνωμοδότηση του Ε.Σ.Ε.Τ., καθορίζεται είτε η ένταξή τους σε Ερευνητικό Κέντρο ή η μετατροπή τους σε Ερευνητικό Κέντρο με διεύρυνση των αντικειμένων τους είτε η κατάργησή τους. Για τα ήδη λειτουργούντα με τίτλο Ανεξάρτητα Ερευνητικά Ινστιτούτα η περίοδος αυτή είναι διετής από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

4. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρονται "Εθνικά Ερευνητικά Κέντρα" και "Ανεξάρτητα Ερευνητικά Ινστιτούτα" νοούνται τα πιο πάνω "Ερευνητικά Κέντρα" και "Αυτοτελή Ερευνητικά Ινστιτούτα" αντίστοιχα.

5. Για την εκπλήρωση της αποστολής τους τα ερευνητικά κέντρα και τα αυτοτελή ερευνητικά ινστιτούτα μπορεί να δημιουργούν ειδικές βοηθητικές μονάδες τεχνικής υποστήριξης με απόφαση του διοικητικού τους συμβουλίου ή του διευθυντή τους αντίστοιχα."

ΤΙΤΛΟΣ Α΄

Εθνικά ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα αυτών

Σύσταση, οργάνωση, λειτουργία

Άρθρο 9²¹

Σύσταση- Όργανα διοίκησης

1. Τα Ερευνητικά Κέντρα και τα Κέντρα Τεχνολογικής Έρευνας που εποπτεύονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης συνιστώνται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 25 του νόμου αυτού και μπορεί να είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου²².

2. Όργανα διοίκησης των εθνικών ερευνητικών κέντρων είναι:

α) το διοικητικό συμβούλιο

β) ο διευθυντής

3. Το Δ.Σ. των εθνικών ερευνητικών κέντρων αποτελείται από:

α) το διευθυντή του κέντρου ως πρόεδρο

β) έναν εκπρόσωπο των ερευνητών του κέντρου, ή τον αναπληρωτή του, που εκλέγεται με μυστική ψηφοφορία από το σύνολο των ερευνητών αυτού

γ) έναν εκπρόσωπο των τεχνικών και διοικητικών υπαλλήλων του κέντρου, ή τον αναπληρωτή του, που εκλέγεται με μυστική ψηφοφορία από το σύνολο των υπαλλήλων αυτών

δ) τους διευθυντές των ιδρυμάτων του κέντρου.

²¹ Κατά το άρθρο 24 παρ. 2 του Ν. 1848/1989 (ΦΕΚ Α΄ 112/ 8.5.1989): "Για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 9 παράγραφος 3, περίπτωση β, 10 παράγραφος 4, 11 παράγραφοι 4 και 5 και άρθρο 18 παράγραφος 4 του ν. 1514/1985, ως ερευνητές νοούνται και οι ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες των εθνικών ερευνητικών κέντρων"

²² Κατά το άρθρο 1 παρ. 7 του Ν. 2919/2001 (ΦΕΚ Α΄ 112/ 25.6.2001) η παρ. 1 του άρθρου 9 του παρόντος νόμου αντικαθίσταται ως άνω

Η διαδικασία εκλογής των εκπροσώπων των περιπτώσεων β` και γ` καθορίζεται με τον εσωτερικό κανονισμό του κέντρου.

Ο ορισμός των μελών και η συγκρότηση του Δ.Σ. γίνεται με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εάν δεν εκλεγεί αντιπρόσωπος των ερευνητών του κέντρου και των τεχνικών και διοικητικών υπαλλήλων του, το Δ.Σ. συγκροτείται και λειτουργεί νομίμως με τα υπόλοιπα μέλη του. Το Δ.Σ. εκλέγει με μυστική ψηφοφορία μεταξύ των μελών του, έναν αντιπρόεδρο.

4. Το Δ.Σ. αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν τη διοίκηση του κέντρου. Η εκτέλεση των αποφάσεών του γίνεται από το διευθυντή του κέντρου. Σε περίπτωση απουσίας, κωλύματος ή έλλειψης αυτού, η εκτέλεση των αποφάσεων ανατίθεται με απόφαση του Δ.Σ. στον αντιπρόεδρό του. Στις αρμοδιότητες του Δ.Σ. ανήκουν ιδίως:

α) Η εκτέλεση των αποφάσεων των επιτροπών πρόσληψης προαγωγής και κρίσης των ερευνητών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

β) Η έγκριση, ύστερα από εισήγηση του διευθυντή του κέντρου του ερευνητικού και αναπτυξιακού προγράμματος και του αντίστοιχου ετήσιου προϋπολογισμού.

γ) Η έγκριση, ύστερα από εισήγηση του διευθυντή του κέντρου, του απολογισμού και του ισολογισμού του κέντρου.

δ) Η άσκηση πειθαρχικής εξουσίας στο προσωπικό του κέντρου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

ε) κάθε άλλη αρμοδιότητα σχετική με τη διοίκηση του κέντρου, η οποία δεν ανατίθεται σε άλλο όργανο. Με απόφαση του το Δ.Σ. μπορεί να μεταβιβάζει στο διευθυντή του κέντρου αρμοδιότητές του εκτός από εκείνες που προβλέπονται στις περιπτώσεις β`, γ` και δ` της παραγράφου αυτής.

5. Ο διευθυντής του εθνικού ερευνητικού κέντρου διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας κατά την ακόλουθη διαδικασία: Το Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας προκηρύσσει την κενή θέση του διευθυντή εθνικού

ερευνητικού κέντρου. Η προκήρυξη δημοσιεύεται δύο τουλάχιστον φορές σε τρεις ημερήσιες εφημερίδες της Αθήνας και δύο της Θεσσαλονίκης, καθώς και σε μία εφημερίδα της έδρας του κέντρου, εφόσον υπάρχει. Απλή ανακοίνωση της προκήρυξης μπορεί να γίνεται σε επιστημονικά περιοδικά της αλλοδαπής, ευρείας κυκλοφορίας, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, κατά την κρίση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας.

Οι υποψηφιότητες υποβάλλονται στο ΥΠ.Ε.Τ., με αίτηση του ενδιαφερόμενου ή με πρόταση ερευνητών του κέντρου ή με πρόταση μέλους του Εθνικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Έρευνας. Το Εθνικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Έρευνας προτείνει στον Υπουργό Έρευνας και Τεχνολογίας ύστερα από ψηφοφορία τους τρεις επικρατέστερους υποψηφίους. Ο Υπουργός επιλέγει υποχρεωτικά και διορίζει ως διευθυντή του κέντρου έναν από τους τρεις αυτούς υποψηφίους.

6. Ο Διευθυντής του Κέντρου πρέπει²³:

α. Να έχει την ιθαγένεια χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Ανάπτυξης μπορεί, κατ' εξαίρεση, ο Διευθυντής να έχει την ιθαγένεια τρίτης χώρας.

β. Να είναι επιστήμονας με διεθνές κύρος, διοικητική πείρα και ερευνητική και τεχνολογική δραστηριότητα σχετική με ένα ή περισσότερα από τα αντικείμενα του Κέντρου, με συμβολή στην προσέλκυση χρηματοδοτήσεων για ερευνητικά και τεχνολογικά προγράμματα ή έργα και στην εφαρμογή των αποτελεσμάτων της έρευνας.

γ. Να έχει τα προσόντα διορισμού σε θέση βαθμίδας Α` ερευνητή.

δ. Να γνωρίζει επαρκώς την ελληνική γλώσσα, εκτός των περιπτώσεων που διορίζεται κατ' εφαρμογή ειδικού νόμου.

ε. Να μην έχει συμπληρώσει, κατά την ημέρα που προκηρύσσεται η πλήρωση της θέσης, το 62ο έτος της ηλικίας του.

²³ Κατά το άρθρο 1 παρ. 7 του Ν. 2919/2001 (ΦΕΚ Α' 112/ 25.6.2001) η παρ. 6 του άρθρου 9 του παρόντος νόμου αντικαθίσταται ως άνω

7. Ο Διευθυντής του Κέντρου ορίζεται με πενταετή θητεία. Παρατείνεται μέχρι συμπληρώσεως πενταετίας η θητεία των Διευθυντών των Κέντρων που διανύουν ήδη κατόπιν επιλογής την πρώτη τριετή θητεία²⁴.

8. Ο διευθυντής ερευνητικού κέντρου κατά τη λήξη τριετούς συνεχούς θητείας έχει δικαίωμα να κριθεί για διορισμό σε θέση ερευνητή βαθμίδας Α' του κέντρου στο οποίο υπηρετεί, ύστερα από σχετική αίτησή του. Η κρίση γίνεται από την πενταμελή επιτροπή που προβλέπεται στο άρθρο 16 παρ. 3. Εφόσον η κρίση είναι θετική, με την πράξη της επιτροπής καθορίζεται και το ινστιτούτο του κέντρου, στο οποίο διορίζεται ο κρινόμενος. Εφόσον δεν υπάρχει κενή θέση στη βαθμίδα Α'. Ο διοριζόμενος καταλαμβάνει προσωποπαγή θέση, που συνιστάται αυτοδικαίως καθ' υπέρβαση των οργανικών θέσεων του κέντρου και στη συνέχεια την πρώτη θέση ερευνητή βαθμίδας Α' που θα κενωθεί, με ταυτόχρονη αυτοδίκαιη κατάργηση της προσωποπαγούς θέσης που κατείχε. Ο διορισμός γίνεται αναδρομικά από τη χρονολογία λήξης της θητείας του διοριζόμενου στη θέση του διευθυντή, με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μετά τη λήξη της θητείας του ο διευθυντής μπορεί αυτοδίκαια να επαναφέρει στην πρότερη θέση του (ερευνητή ή μέλους ΔΕΠ), αν είχε τέτοια προηγουμένως²⁵.

9. Επιστήμονας που έχει διατελέσει διευθυντής ενός ή περισσότερων ερευνητικών κέντρων επί έξι τουλάχιστον έτη, συνολικά, έχει δικαίωμα ύστερα από σχετική αίτησή του να ενταχθεί αυτοδίκαια, μετά τη λήξη της θητείας του ως διευθυντή, σε κενή θέση ερευνητή Α' βαθμίδας, σε ινστιτούτο της επιλογής του ενός από τα ερευνητικά κέντρα, στα οποία έχει διατελέσει διευθυντής για περίοδο τουλάχιστον δύο ετών. Αν δεν υπάρχει κενή θέση στο ινστιτούτο αυτό, ο εντασσόμενος καταλαμβάνει προσωποπαγή θέση που συνιστάται αυτοδικαίως, καθ' υπέρβαση των οργανικών θέσεων του κέντρου και στη συνέχεια την πρώτη θέση ερευνητή Α' βαθμίδας που θα κενωθεί με ταυτόχρονη αυτοδίκαιη κατάργηση της προσωποπαγούς θέσης που κατείχε. Η ένταξη γίνεται με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

²⁴ Η παρ.7 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 άρθρ.22 Ν.2741/1999 (ΦΕΚ Α' 199/28.9.1999)

²⁵ Κατά το άρθρο 1, παρ.9 του Ν.1894/1990 (ΦΕΚ Α' 110/ 27.8.1990): "Η προβλεπόμενη από τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 8 του Ν. 1514/1985 πενταμελής επιτροπής κρίσης συγκροτείται με απόφαση της Συγκλήτου της Ακαδημίας και αποτελείται από μέλη της εφορευτικής επιτροπής του κέντρου ή και άλλα μέλη της Ακαδημίας"

10. Ο διευθυντής του ερευνητικού κέντρου έχει τα εξής καθήκοντα:

- α) Προεδρεύει στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. του κέντρου και εκτελεί τις αποφάσεις του.
- β) Συμμετέχει ως εισηγητής, χωρίς ψήφο, στις συνεδριάσεις του επιστημονικού συμβουλίου.
- γ) Προϊσταται των υπηρεσιών του κέντρου.
- δ) Εκπροσωπεί το κέντρο στα δικαστήρια και στις εξώδικες σχέσεις του.
- ε) Εισηγείται στο Δ.Σ. το ερευνητικό και αναπτυξιακό πρόγραμμα του κέντρου και τον αντίστοιχο ετήσιο προϋπολογισμό, με βάση τις επιμέρους προτάσεις των ινστιτούτων.
- στ) Εισηγείται στο Δ.Σ. τον απολογισμό και ισολογισμό του κέντρου.
- ζ) Ασκεί όλες αρμοδιότητες του έχει αναθέσει το Δ.Σ.

11. Ο διευθυντής του εθνικού ερευνητικού κέντρου υπηρετεί με πλήρη απασχόληση. Συγχρόνως μπορεί να ασκεί ερευνητικά καθήκοντα με μερική απασχόληση μόνο στο ίδιο ερευνητικό κέντρο ή αν είναι μέλος του ΔΕΠ ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος να διδάσκει ένα εξαμηνιαίο μάθημα²⁶.

12. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτείται, Τομεακό Επιστημονικό Συμβούλιο (Τ.Ε.Σ.), για κάθε τομέα επιστημονικής και τεχνολογικής πολιτικής που καλύπτει δραστηριότητες ενός ή περισσότερων ινστιτούτων των ερευνητικών κέντρων ή αυτοτελών ερευνητικών ινστιτούτων. Κάθε Τ.Ε.Σ. αποτελείται από τον Πρόεδρο και τέσσερα ως έξι μέλη, τα οποία είναι επιστήμονες με διεθνώς αναγνωρισμένο κύρος και μακρόχρονη ερευνητική και επαγγελματική πείρα στο δημόσιο ή και στον ιδιωτικό τομέα, στο αντικείμενο του Συμβουλίου. Η θητεία των μελών των Τ.Ε.Σ. είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται μία μόνο φορά με όμοια απόφαση.

Τα Τ.Ε.Σ. έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α. Παρακολουθούν τα ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα των ινστιτούτων που υπάγονται στον τομέα ευθύνης τους και υποβάλλουν σχετική γνώμη στον Υπουργό Ανάπτυξης.

²⁶ Με την παρ.1 άρθρ.12 Ν.1771/1988 ορίζεται ότι: "1. Οι διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 6 εδάφ. β, 8 και 11 του Ν. 1514/ 1985 εφαρμόζονται ανάλογα και για τους Διευθυντές Ινστιτούτων των Εθνικών Ερευνητικών Κέντρων και για τους Διευθυντές ανεξάρτητων ερευνητικών Ινστιτούτων. Επιστήμονες που διορίζονται ύστερα από κρίση ειδικών συλλογικών οργάνων που αποτελούνται από επιστήμονες, κατ' εφαρμογή είτε των διατάξεων του ν. 1514/1985, είτε των διατάξεων προεδρικών διαταγμάτων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του νόμου αυτού σε θέσεις Διευθυντών Ερευνητικών ή Τεχνολογικών Κέντρων, Ινστιτούτων αυτών, ως και ανεξάρτητων Ινστιτούτων, ν.π.δ.δ. ή ν.π.ι.δ. στα οποία προβλέπονται θέσεις ερευνητών Α' σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν. 1514/1985 ή κατ' ανάλογη εφαρμογή αυτού ερευνητές βαθμίδας Α', μπορούν ύστερα από αίτηση τους να εντάσσονται αυτόματα σε προσωποπαγή θέση ερευνητή Α' βαθμίδας, που συνιστάται αυτοδικαίως. Προκειμένου να ενταχθούν σε θέση ερευνητή Α' βαθμίδας όσοι από τους παραπάνω Διευθυντές κατέχουν θέση Δ.Ε.Π. σε Α.Ε.Ι. της χώρας οφείλουν να παραιτηθούν από την πανεπιστημιακή τους θέση πριν από την ένταξή τους. Οι Διευθυντές αυτοί, μέλη Δ.Ε.Π. - Α.Ε.Ι. μετά την πάροδο διετίας από το διορισμό τους υποχρεούνται, αν ο υπουργός Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας τους απευθύνει σχετική πρόσκληση, ύστερα από αίτηση που υποβάλλουν σ αυτόν οι περισσότεροι από τους μισούς ερευνητές Α' και Β' βαθμίδας του Κέντρου ή του Ινστιτούτου, ή μετά από παροχή γνώμης τους σε σχετικό ερώτημα του Υπουργού, να υποβάλουν αίτηση για την αυτοδίκαιη ένταξή τους σε θέση Ερευνητή Α', μέσα σε ένα μήνα από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης και ταυτόχρονα να υποβάλουν παραίτηση από την πανεπιστημιακή τους θέση. Σε περίπτωση που αυτοί δεν υποβάλουν μέσα στην άνω προθεσμία την αίτησή τους για ένταξη, λήγει αυτοδίκαια η θητεία τους ως Διευθυντών. Οι διατάξεις των παρ. 8, εκτός του τελευταίου εδαφίου της 9 του άρθρου 9 και της παρ. 6 του άρθρου 11 του Ν. 1514/1985 καταργούνται"

β. Αποτιμούν το ερευνητικό έργο των ινστιτούτων αυτών, σε συσχετισμό με την επιστημονική και τεχνολογική πολιτική του Υπουργείου Ανάπτυξης.

γ. Καταρτίζουν, ύστερα από εισήγηση του Δ.Σ. του Κέντρου ή του Διευθυντή του αυτοτελούς Ερευνητικού Ινστιτούτου, για κάθε ινστιτούτο κατάλογο επιστημόνων για την αποτίμηση του ερευνητικού έργου του ινστιτούτου και τον υποβάλλουν για έγκριση στον Υπουργό Ανάπτυξης. Ο κατάλογος περιλαμβάνει ερευνητές διεθνούς κύρους, κατά προτίμηση από το εξωτερικό, και ανώτερα στελέχη του παραγωγικού χώρου.

δ. Γνωμοδοτούν για την κατάρτιση ανά ινστιτούτο από το Δ.Σ. του Κέντρου ή του Διευθυντή του αυτοτελούς Ερευνητικού Ινστιτούτου, καταλόγου επιστημόνων για τις επιτροπές κρίσης ερευνητών του άρθρου 16 παράγραφος 3 του ν. 1514/1985.

ε. Γνωμοδοτούν σε κάθε ερώτημα του Υπουργού Ανάπτυξης ή των διοικήσεων των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων.

στ. Μέχρις εκδόσεως της ως άνω υπουργικής απόφασης τα Ε.Σ. και Ε.Σ.Ι. συνεχίζουν να λειτουργούν, η δε θητεία των μελών τους παρατείνεται αναδρομικά κατά περίπτωση.

Το Ε.Σ. συνέρχεται σε δυο τακτικές συνεδριάσεις το χρόνο καθώς και σε έκτακτες συνεδριάσεις όταν το ζητήσει ο πρόεδρος του ή η απόλυτη πλειοψηφία των μελών του ή ο Υπουργός Έρευνας και Τεχνολογίας²⁷.

13. Το Επιστημονικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο (Ε.Γ.Σ.) του άρθρου 10 παρ. 4 του ν. 1514/1985 εξακολουθεί να υφίσταται.

Η παράγραφος 4, η τελευταία πρόταση της παραγράφου 12, οι διατάξεις α`, β` και ε` της παραγράφου 13 του άρθρου 9 του ν. 1514/1985 επαναφέρονται σε ισχύ ως είχαν προ της δημοσίευσης του ν. 2115/1993 (ΦΕΚ 15 Α`) καταργουμένου του άρθρου 32 αυτού.

²⁷ Κατά το άρθρο 1 παρ. 8 του Ν. 2919/2001 (ΦΕΚ Α' 112/ 25.6.2001) η παρ. 12 του άρθρου 9 του παρόντος νόμου αντικαθίσταται ως άνω

α) Παρακολουθεί το ερευνητικό και αναπτυξιακό πρόγραμμα του κέντρου και υποβάλλει τη σχετική γνώμη και κριτική του στον Υπουργό Έρευνας και Τεχνολογίας.

β) Αποτιμά το ερευνητικό έργο του κέντρου σε συσχετισμό με την πολιτική επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας του ΥΠ.Ε.Τ.

ε) Γνωμοδοτεί προς τον Υπουργό Έρευνας και Τεχνολογίας ύστερα από εισήγηση του διευθυντή του κέντρου, για τον ετήσιο προϋπολογισμό²⁸.

14. Η αποζημίωση των μελών του Ε.Σ. καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας.

Άρθρο 10

Ινστιτούτα των εθνικών ερευνητικών κέντρων

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Ε.Σ.Ε.Τ., τα Ερευνητικά Κέντρα μπορεί να υποδιαιρούνται σε ινστιτούτα κατά τομέα επιστημονικής εξειδίκευσης ή και διεπιστημονικό τομέα που εξυπηρετεί ομάδα οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων²⁹.

2. Τα ινστιτούτα αυτά αποτελούν υπηρεσιακές μονάδες των εθνικών ερευνητικών κέντρων και έχουν λειτουργική αυτοτέλεια για την αρτιότερη εξυπηρέτηση των ερευνητικών, επιστημονικών και τεχνολογικών αναγκών του τομέα που καλύπτουν. Λεπτομέρειες της εσωτερικής δομής των ινστιτούτων μπορεί να καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του κέντρου.

3. Προϊστάμενος του ινστιτούτου είναι ο διευθυντής ο οποίος ιδίως έχει την ευθύνη για την εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία του ινστιτούτου την κατάρτιση και εισήγηση στο Δ.Σ. του κέντρου του ερευνητικού και αναπτυξιακού προγράμματος αυτού την κατάρτιση σχεδίου για τα κονδύλια του ετήσιου προϋπολογισμού του κέντρου που αναφέρονται στις δραστηριότητες του ινστιτούτου και ασκεί κάθε άλλη

²⁸ Κατά το άρθρο 1 παρ. 9 του Ν. 2919/2001 (ΦΕΚ Α' 112/ 25.6.2001) η παρ. 13 του άρθρου 9 του παρόντος νόμου αντικαθίσταται ως άνω

²⁹ Η παρ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.10 αρθρ. 1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

αρμοδιότητα που του ανατίθεται με τον εσωτερικό κανονισμό του κέντρου ή με απόφαση του Δ.Σ.

4. Στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του ο διευθυντής επικουρείται από επιστημονικό γνωμοδοτικό συμβούλιο (Ε.Γ.Σ.) που αποτελείται από τρία έως πέντε μέλη οι οποίοι είναι ερευνητές του ινστιτούτου βαθμίδας Α' ή Β' που εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία από το σύνολο των ερευνητών. Αν δεν υπάρχουν αρκετοί ερευνητές Α' ή Β' βαθμίδας μπορούν να εκλέγουν και ερευνητές Γ' βαθμίδας. Ο αριθμός των μελών του Ε.Γ.Σ., η διαδικασία εκλογής τους ο τρόπος λειτουργίας του Ε.Γ.Σ., οι ειδικότερες αρμοδιότητες του και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με τον εσωτερικό κανονισμό του κέντρου στο οποίο ανήκει το ινστιτούτο³⁰.

5. Ως διευθυντής του ινστιτούτου διορίζεται ερευνητής που έχει τα προσόντα ερευνητή Α' βαθμίδας. Κατά τα λοιπά έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις του παρόντος νόμου που αφορούν τους διευθυντές των ανεξαρτήτων ερευνητικών ινστιτούτων και ιδίως οι σχετικές με την επιλογή και το διορισμό τους, τη θητεία τον ορισμό των αποδοχών τους και την ένταξή τους μετά τη λήξη της θητείας τους.

³⁰ Κατά το άρθρο 24 παρ. 2 του Ν. 1848/1989 (Α 112): "Για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 9 παράγραφος 3, περίπτωση β, 10 παράγραφος 4, 11 παράγραφοι 4 και 5 και άρθρο 18 παράγραφος 4 του ν. 1514/1985, ως ερευνητές νοούνται και οι ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες των εθνικών ερευνητικών κέντρων"

ΤΙΤΛΟΣ Β΄.

Ανεξάρτητα ερευνητικά ινστιτούτα, ειδικά ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα ακαδημαϊκά ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα κέντρα τεχνολογικής έρευνας και μεταπτυχιακά ινστιτούτα.

Σύσταση - Οργάνωση - Λειτουργία.

Άρθρο 11³¹

Σύσταση- Όργανα διοίκησης ανεξάρτητων ερευνητικών ινστιτούτων

1. Τα ανεξάρτητα ερευνητικά ινστιτούτα συνιστώνται με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται κατά το άρθρο 25 του παρόντος νόμου. Εάν στο οικείο ιδρυτικό διάταγμα δεν ορίζεται διαφορετικά όργανα διοίκησής τους είναι:

α) Ο διευθυντής και

β) το επιστημονικό συμβούλιο του ινστιτούτου (Ε.Σ.Ι.), για τα οποία ισχύουν οι διατάξεις των επόμενων παραγράφων.

2. Ο διευθυντής του ανεξάρτητου ερευνητικού ινστιτούτου διοικεί το ινστιτούτο προϊστάται των υπηρεσιών του και το εκπροσωπεί στα δικαστήρια και στις εξώδικες σχέσεις του. Ο διευθυντής είναι αποκλειστικά αρμόδιος για:

α) Τη σύνταξη του ερευνητικού και αναπτυξιακού προγράμματος του ινστιτούτου.

β) Την εκτέλεση των αποφάσεων πρόσληψης το διορισμό και γενικά τα θέματα κατάστασης και πειθαρχίας του προσωπικού.

³¹ Με το άρθρο 7 ΠΔ 77/2000 ορίζεται μεταξύ άλλων ότι: "Ως προς τα προσόντα, την αξιολόγηση, την πρόσληψη, τη θητεία και τα δικαιώματα των Διευθυντών Ινστιτούτων και Κ.Δ. του Ε.Κ.Ε.Τ.Α. εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παρ. 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 11 του Ν. 1514/85. Οι Διευθυντές μπορεί να είναι και μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. της χώρας. Ειδικότερα ο Διευθυντής Κ.Δ. πρέπει να έχει την ελληνική ιθαγένεια, σύμφωνα με το Π.Δ. 149/1999 (ΦΕΚ Α' 148), να είναι επιστήμονας με διεθνές κύρος, διοικητική εμπειρία και ερευνητική δραστηριότητα σχετική προς ένα τουλάχιστον από τα ερευνητικά αντικείμενα των ινστιτούτων του Ε.Κ.Ε.Τ.Α. Ο Διευθυντής της Κ.Δ. προσωρινά και για διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός έτους, μπορεί να είναι συγχρόνως και Διευθυντής Ινστιτούτου"

γ) Την κατάρτιση του προϋπολογισμού απολογισμού, ισολογισμού και τη σχετική εισήγηση στο Ε.Σ.Ι.

δ) την προώθηση της εφαρμογής και παραγωγικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας ή την αξιοποίησή τους από όργανα λήψης αποφάσεων στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα

ε) Για κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διοίκηση και λειτουργία του ινστιτούτου πλην της έγκρισης του προϋπολογισμού απολογισμού και ισολογισμού³².

3. Ως διευθυντής ανεξάρτητου ερευνητικού ινστιτούτου διορίζεται, ύστερα από σχετική προκήρυξη που δημοσιεύεται και ανακοινώνεται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 5, με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας κατά την ειδική διαδικασία που προβλέπεται στην επόμενη παράγραφο, επιστήμονας που έχει προσόντα ερευνητή Α` βαθμίδας, ειδίκευση σε επιστημονικό ερευνητικό αντικείμενο της επιστημονικής περιοχής του ινστιτούτου, επαρκή διοικητική πείρα και δεν έχει συμπληρώσει κατά την ημέρα του διορισμού του το 63ο έτος της ηλικίας του.

4. Για την αξιολόγηση των ενδιαφερομένων συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, ύστερα από γνώμη της αρμόδιας επιτροπής του Ε.Σ.Ε.Τ., ειδική επιτροπή κριτών από πέντε τουλάχιστον επιστήμονες με αναγνωρισμένο κύρος, γνώση των ερευνητικών αντικειμένων, των πεδίων ειδίκευσης του ινστιτούτου και επαρκή πείρα σε θέματα αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας και διοίκησης φορέων ή ερευνητικών ομάδων.

Τα μέλη αυτής της ειδικής επιτροπής κριτών επιλέγονται από κατάλογο που προτείνει η επιτροπή του Ε.Σ.Ε.Τ. στο Υπουργείο Ανάπτυξης, μετά από εισήγηση του διοικητικού συμβουλίου του ερευνητικού κέντρου. Τα μέλη των επιτροπών αυτών δεν μπορεί να είναι υποψήφιοι. Η ειδική επιτροπή κριτών υποβάλλει στον Υπουργό Ανάπτυξης πίνακα κατά τη σειρά αξιολόγησης των υποψηφίων με αιτιολογημένη έκθεση. Για την αξιολόγησή τους λαμβάνεται υποχρεωτικά υπόψη και η γνώμη του συνόλου των ερευνητών του ινστιτούτου, η οποία διατυπώνεται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται ειδικά στον εσωτερικό κανονισμό του ινστιτούτου. Στην περίπτωση

³² Η περ. δ` προστέθηκε και η πρώην δ` αναριθμήθηκε σε περ. ε` με την παρ.10 άρθρ.1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

διορισμού διευθυντή ινστιτούτου, που είναι ενταγμένο σε ερευνητικό κέντρο, για την αξιολόγησή του λαμβάνεται υποχρεωτικά υπόψη και η γνώμη του διευθυντή του ερευνητικού κέντρου. Αν οι γνώμες του διευθυντή και των ερευνητών δεν διατυπωθούν στην προθεσμία που προβλέπεται στον εσωτερικό κανονισμό, ο πίνακας καταρτίζεται χωρίς αυτές. Ο Υπουργός με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, διορίζει υποχρεωτικά ως διευθυντή έναν εκ των τριών πρώτων από τον οικείο πίνακα. Σε περίπτωση διορισμού διευθυντή ινστιτούτου που είναι ενταγμένο σε κέντρο, διορίζεται υποχρεωτικό ο πρώτος του πίνακα^{33,34}.

5. Ο διευθυντής ινστιτούτου ερευνητικού κέντρου και ανεξαρτήτου ερευνητικού ινστιτούτου διορίζεται με πενταετή θητεία, που μπορεί να ανανεωθεί χωρίς προκήρυξη για πέντε ακόμη έτη με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας, η οποία εκδίδεται ύστερα από κρίση της ειδικής επιτροπής της προηγούμενης παραγράφου, κατά την οποία λαμβάνεται υπόψη και η γνώμη του συνόλου των ερευνητών. Αν η γνώμη των ερευνητών δεν διατυπωθεί στην προθεσμία που προβλέπεται στον εσωτερικό κανονισμό, η επιτροπή ενεργεί την κρίση και χωρίς αυτή. Η κρίση της ειδικής επιτροπής είναι υποχρεωτική για τον Υπουργό.

6. ***Κατηργήθη δια του άρθρου 12 παρ. 1 του Ν. 1771/1988, Α` 71.

7. Το επιστημονικό συμβούλιο ινστιτούτου (Ε.Σ.Ι.) αποτελείται από τρεις έως πέντε επιστήμονες που είναι ερευνητές του ινστιτούτου βαθμίδας Α` ή Β` και εκλέγονται από το σύνολο των ερευνητών του ινστιτούτου, με μυστική ψηφοφορία.

Εάν οι ερευνητές των βαθμίδων Α` και Β` του ινστιτούτου είναι λιγότεροι από πέντε μέλη του Ε.Σ.Ι. είναι όλοι οι ερευνητές των βαθμίδων αυτών. Κύρια αποστολή του Ε.Σ.Ι. είναι η έγκριση του προϋπολογισμού, απολογισμού και ισολογισμού του ινστιτούτου, καθώς και η επικουρία του διευθυντή του ινστιτούτου στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του και ιδίως δε στη σύνταξη του προγράμματος. Με τον εσωτερικό κανονισμό του ινστιτούτου καθορίζονται ο αριθμός των μελών του Ε.Σ.Ι., η

³³ Η παρ.4 η οποία είχε αντικατασταθεί με την παρ.10 αρθρ. 1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001), αντικαταστάθηκε και πάλι ως άνω με την παρ.1 άρθρ.27 Ν.3054/2002 (ΦΕΚ Α' 230/2.10.2002) Έναρξη ισχύος από την 1.1.2003

³⁴ Κατά το άρθρο 24 παρ. 2 του Ν. 1848/1989 (ΦΕΚ Α' 112/ 8.5.1989): "Για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 9 παράγραφος 3, περίπτωση β, 10 παράγραφος 4, 11 παράγραφοι 4 και 5 και άρθρο 18 παράγραφος 4 του ν. 1514/1985, ως ερευνητές νοούνται και οι ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες των εθνικών ερευνητικών κέντρων"

διαδικασία εκλογής των μελών του, ο τρόπος συγκρότησης λειτουργίας του και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

8. Το Ε.Σ.Ι ασκεί για το ινστιτούτο τις κατά το άρθρο 9 παρ. 13 αρμοδιότητες του Ε.Σ.

Ειδικά για τα ανεξάρτητα ακαδημαϊκά ινστιτούτα η σύνθεση του Ε.Σ.Ι. καθορίζεται με το ιδρυτικό προεδρικό διάταγμα.

Άρθρο 12³⁵

Ειδικά ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα

Τα ειδικά ερευνητικά κέντρα και τα ειδικά ερευνητικά ινστιτούτα συνιστώνται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται κατά το άρθρο 25 και με την επιφύλαξη εφαρμογής των άρθρων 9, 10, 11, 15, 17, 18 και 20 του νόμου αυτού, οργανώνονται, διοικούνται και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις των διαταγμάτων αυτών. Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα μπορεί να αυξάνεται ο αριθμός των μελών των Δ.Σ. αυτών με πρόσωπα επιπλέον των όσων ο νόμος αυτός προβλέπει καθώς και να ορίζονται επιπλέον ειδικότερα προσόντα για τους διευθυντές, τα μέλη των επιστημονικών συμβουλίων και το προσωπικό αυτών. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας και του αρμόδιου στη συγκεκριμένη περίπτωση υπουργού ορίζονται ο τρόπος άσκησης του επιστημονικού ελέγχου από το ΥΠ.Ε.Τ. στα κέντρα και ινστιτούτα αυτά.

Σε περίπτωση που η σύσταση του ειδικού ερευνητικού κέντρου ή ινστιτούτου προέρχεται από μετατροπή οποιουδήποτε άλλου ερευνητικού φορέα, επιτρέπεται με τα ίδια προεδρικά διατάγματα, κατ' εξαίρεση από την εφαρμογή των πιο πάνω

³⁵ Με την παρ.16 άρθρ.31 Ν.1514/1985, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 51 Ν.3370/2005, ορίζεται ότι: "16. Το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, το οποίο ιδρύθηκε με το π.δ. 867/1979, μετατρέπεται σε ειδικό ερευνητικό ινστιτούτο του άρθρου 12 του ν. 1514/1985, με την ίδια επωνυμία, έδρα, οργάνωση και διοίκηση και υπάγεται στις διατάξεις του ν. 1514/1985, εποπτευόμενο από τους Υπουργούς Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Με κοινή απόφαση των δύο Υπουργών, καθορίζεται ο τρόπος άσκησης του επιστημονικού ελέγχου. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μπορεί να τροποποιείται το ιδρυτικό διάταγμα και να ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το εργασιακό καθεστώς του υπηρετούντος προσωπικού, το νέο Οργανισμό και Κανονισμό του Ινστιτούτου και να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα που συνδέεται με την υπαγωγή του στις διατάξεις του ν. 1514/1985, κατ' εξαίρεση από την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 9, 10, 11, 15, 17 και 20 του νόμου αυτού". Ισχύς από την 1η Ιανουαρίου 2007

επιφυλασσομένων διατάξεων, να ρυθμίζονται θέματα εργασιακών σχέσεων και να προβλέπεται διαφορετικό ασφαλιστικό καθεστώς για το προσωπικό που υπηρετεί στο μετατρεπόμενο ερευνητικό φορέα, με την προϋπόθεση ότι το νέο ασφαλιστικό καθεστώς δεν είναι δυσμενέστερο από το προηγούμενο.

Άρθρο 13³⁶

Ακαδημαϊκά ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα και ανεξάρτητα ακαδημαϊκά ινστιτούτα - Κέντρα τεχνολογικής έρευνας - Όργανα διοίκησης Ερευνητικό προσωπικό.

1-8 Καταργήθηκαν με την παρ. 6 άρθρ. 10 Ν.1771/1988, ΦΕΚ Α' 71

9.α. Τα κέντρα τεχνολογικής έρευνας συνιστώνται με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται κατά το άρθρο 25 του παρόντος νόμου. Με τα διατάγματα αυτά μπορεί να συνδέεται το ιδρυόμενο κέντρο με Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. της Χώρας.

Σκοπός των κέντρων αυτών είναι η προαγωγή της τεχνολογικής έρευνας όπως ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 8 και η εξυπηρέτηση των αναγκών της περιφέρειας που είναι εγκατεστημένο το Α.Ε.Ι. ή το Τ.Ε.Ι.

β. Η ιδιότητα τα προσόντα και ο τρόπος διορισμού των διοικητικών οργάνων καθώς και του ερευνητικού προσωπικού καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Έρευνας και Τεχνολογίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

γ. Μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού (Ε.Π.) των Τ.Ε.Ι., που συμμετέχουν σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα του κέντρου, έχουν δικαίωμα να απαλλάσσονται μερικώς από τα διδακτικά τους καθήκοντα, σύμφωνα με την παρ. 2 της περίπτωσης Α του άρθρου 20 του Ν.1404/1983 ή να λαμβάνουν ερευνητική αμοιβή που καθορίζεται από το Δ.Σ. του κέντρου μέχρι 35% των ακαθαρίστων αποδοχών τους, εφόσον έχει προβλεφθεί στον προϋπολογισμό του προγράμματος. Η πρόσθετη αυτή απασχόληση δεν θεωρείται κατοχή δεύτερης θέσης. Σε κάθε

³⁶ Σύμφωνα με την περ. 6 του άρθρου 81 του ν. 4009/2011 (ΦΕΚ Α' 195/ 6.9.2011), με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων των άρθρων 76 έως και 80 του ανωτέρω νόμου, το ΠΑΡΟΝ άρθρο ΚΑΤΑΡΓΕΙΤΑΙ

περίπτωση η συμμετοχή μέλους του Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. σε ερευνητικά προγράμματα του κέντρου έχει ως προϋπόθεση ότι δεν παρακωλύεται το κύριο έργο τους στο Τ.Ε.Ι.

δ. Για το λοιπό προσωπικό των κέντρων εφαρμοσμένης έρευνας εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 20 και 21 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 14³⁷

Μεταπτυχιακά ινστιτούτα

(Καταργήθηκε με την παρ. 6 άρθρου 10 Ν.1771/1988, ΦΕΚ Α' 71)

ΤΙΤΛΟΣ Γ'.

Προσωπικό των εθνικών ερευνητικών κέντρων και ανεξάρτητων ερευνητικών ινστιτούτων.

Άρθρο 15³⁸.

Κατηγορίες προσωπικού - Ερευνητικό προσωπικό.

1. Το προσωπικό των εθνικών ερευνητικών κέντρων και των ανεξάρτητων ερευνητικών ινστιτούτων διακρίνεται σε:

α) ερευνητικό β) τεχνικό (επιστημονικό και μη) και γ) διοικητικό βοηθητικό

2. Ερευνητές είναι επιστήμονες, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, που εργάζονται για την παραγωγή ή βελτίωση γνώσεων και την εφαρμογή τους για την παραγωγή προϊόντων, διατάξεων (devices), διαδικασιών, μεθόδων και συστημάτων, ενώ μπορούν να παρέχουν και εκπαιδευτικό και διοικητικό έργο. Ανάλογα με το ερευνητικό έργο τους, τη διεθνή αναγνώρισή τους και τη συμβολή τους στην

³⁷ Σύμφωνα με την περ. 6 του άρθρου 81 του ν. 4009/2011 (ΦΕΚ Α' 195/ 6.9.2011), με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων των άρθρων 76 έως και 80 του ανωτέρω νόμου, το ΠΑΡΟΝ άρθρο (ξανα) ΚΑΤΑΡΓΕΙΤΑΙ

³⁸ Κατά το άρθρο 1, παρ. 2 του Ν. 1894/1990 (ΦΕΚ Α' 110/ 27.8.1990): "Οι διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 15 και οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 18 του Ν. 1514/1985 εφαρμόζονται αναλόγως ως προς τα ελάχιστα προσόντα των ερευνητών, που θα προσληφθούν σε κάθε βαθμίδα, την κατανομή αρμοδιοτήτων τους, την απονομή ειδικών βραβείων και την παροχή ερευνητικών αδειών"

εκμετάλλευση των επιστημονικών και τεχνολογικών γνώσεων, οι ερευνητές κατατάσσονται σε τέσσερις βαθμίδες: Α', Β', Γ και Δ'.

Τα ελάχιστα προσόντα που απαιτούνται για τον αρχικό διορισμό του ερευνητή σε κάθε βαθμίδα είναι τα εξής:

- Για τη βαθμίδα Δ' απαιτούνται γνώσεις και αποδεδειγμένη ικανότητα για υπεύθυνη εκτέλεση μιας φάσης ή ενός τμήματος έργου έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, που προκύπτουν από προσκομιζόμενα στοιχεία.

- Για τη Γ' βαθμίδα απαιτείται ο ερευνητής να έχει τεκμηριωμένη ικανότητα να σχεδιάζει και να εκτελεί έργα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, να κατανέμει τμήματα ή φάσεις του έργου σε άλλους ερευνητές και να τους καθοδηγεί ή επιβλέπει. Επίσης απαιτείται να έχει κάνει πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά διεθνώς αναγνωρισμένα ή και να έχει διεθνή διπλώματα ευρεσιτεχνίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Σε περίπτωση που εκκρεμούν αιτήσεις έρευνας και εξέτασης για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, λαμβάνονται υπόψη οι εκθέσεις του αρμόδιου γραφείου βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

- Για τη Β' βαθμίδα απαιτείται ο ερευνητής να έχει τεκμηριωμένη ικανότητα να οργανώνει και να διευθύνει προγράμματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, να συντονίζει και να κατευθύνει την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη στα επί μέρους έργα του προγράμματος έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, να αναζητεί και να προσελκύει οικονομικούς πόρους από εξωτερικές πηγές για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων του ινστιτούτου ή του κέντρου και να προωθεί πρωτοποριακές ιδέες στην επιστήμη και την τεχνολογία. Επίσης απαιτείται να έχει κάνει πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά και τεχνικά περιοδικά διεθνώς αναγνωρισμένου κύρους ή να έχει διεθνή διπλώματα ευρεσιτεχνίας και να έχει προσφέρει στην πρόοδο της επιστήμης και της τεχνολογίας και των εφαρμογών τους συμβολή αναγνωρισμένη από άλλους ερευνητές.

- Για την Α' βαθμίδα απαιτείται ο ερευνητής να έχει αποδεδειγμένη ικανότητα να αναπτύσσει την έρευνα και τις εφαρμογές της σε νέους τομείς, να συντονίζει δραστηριότητες σε ευρύτερα πεδία έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, να

συμβάλλει στη χάραξη ερευνητικής και τεχνολογικής πολιτικής και την ανάπτυξη ερευνητικών οργανισμών με την προσέλκυση εξωτερικών χρηματοδοτήσεων, να έχει αναγνωριστεί διεθνώς για τη συμβολή του σε επιστημονικούς και τεχνολογικούς τομείς της ειδικότητάς του, να έχει συμβάλει στη διάδοση και εφαρμογή της παραγόμενης από την έρευνα γνώσης, να έχει πλούσιο συγγραφικό έργο σε μονογραφίες ή δημοσιεύσεις σε περιοδικά διεθνώς αναγνωρισμένου κύρους ή και σημαντικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας³⁹.

3. Για κάθε βαθμίδα απαιτούνται και τα προσόντα όλων των προηγούμενων βαθμίδων. Εξειδίκευση των προσόντων, ιδιαίτερα σε σχέση με τη συμβολή του υποψηφίου στη διάδοση και οικονομική εκμετάλλευση της νέας γνώσης, μπορεί να προβλεφθεί στους εσωτερικούς κανονισμούς των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων⁴⁰.

4. Οι προβλεπόμενες θέσεις ερευνητών είναι κοινές ως προς όλες τις βαθμίδες (Α`, Β`, Γ`, Δ`). Οι Διευθυντές Ερευνητικών Κέντρων, ινστιτούτων τους και αυτοτελών ερευνητικών ινστιτούτων θεωρείται ότι κατέχουν με το διορισμό τους προσωποπαγή θέση ερευνητή Α` για όλες τις συνέπειες. Η διαδικασία επιλογής για διορισμό των Διευθυντών Ερευνητικών Κέντρων και των Ινστιτούτων τους, καθώς και των Διευθυντών των αυτοτελών Ερευνητικών Ινστιτούτων, μπορεί να αρχίζει έξι μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του υπηρετούντος Διευθυντή^{41,42}.

"Οι προσωποπαγείς θέσεις ερευνητών σε ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα τους και αυτοτελή ερευνητικά ινστιτούτα, οι οποίες έχουν καταληφθεί από πρόσωπα που διορίστηκαν σε θέσεις Διευθυντών ή μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των κέντρων και ινστιτούτων αυτών, καταργούνται, αυτοδικαίως, εφόσον τα πρόσωπα αυτά είναι συνταξιούχοι ή έχουν θεμελιώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης από οποιονδήποτε φορέα"⁴³.

³⁹ Η παρ.2 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.12 άρθρ.1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

⁴⁰ Η παρ.3 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.12 άρθρ.1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

⁴¹ Η παρ.4 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.12 άρθρ.1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

⁴² Κατά το άρθρο 1, παρ. 2 του Ν. 1894/1990 (Α 110): "Το ερευνητικό προσωπικό των επιστημονικών κέντρων, αρχείων και γραφείων της Ακαδημίας Αθηνών κατέχει θέσεις ερευνητών που κατατάσσονται σε τέσσερις βαθμίδες Α`, Β`, Γ` και Δ` και είναι κοινές ως προς όλες τις βαθμίδες κατ` ανάλογη εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 15 του Ν. 1514/1985"

⁴³ Το άνω εντός " " εδάφιο της παρ.4 προστέθηκε με το άρθρ.32 Ν.3419/2005 (ΦΕΚ Α' 297/6.12.2005)

5. Τα εθνικά ερευνητικά κέντρα και ανεξάρτητα ινστιτούτα κατά την κατανομή αρμοδιοτήτων και καθηκόντων στους ερευνητές δεν δεσμεύονται από την κατεχόμενη από αυτούς βαθμίδα, και μπορούν εφόσον υπάρχουν υπηρεσιακές ανάγκες, να τους αναθέτουν αρμοδιότητες και καθήκοντα που ανήκουν σε άλλη βαθμίδα.

(6. Παραλείπεται ως μη ισχύουσα)⁴⁴

Άρθρο 16

Επιλογή του ερευνητικού προσωπικού

Επιτροπές κρίσης

1. Το ερευνητικό προσωπικό των εθνικών ερευνητικών κέντρων και των ανεξάρτητων ερευνητικών ινστιτούτων διορίζεται σε οργανικές θέσεις ως μόνιμο ή με θητεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και του επόμενου άρθρου.

2. Η πλήρωση των κενών θέσεων του ερευνητικού προσωπικού στα εθνικά ερευνητικά κέντρα και ανεξάρτητα ινστιτούτα γίνεται ύστερα από προκήρυξη, στην οποία ορίζονται και οι βαθμίδες που θα έχουν οι διοριζόμενοι ερευνητές. Η προκήρυξη δημοσιεύεται από δυο τουλάχιστον φορές σε δύο ημερήσιες εφημερίδες της Αθήνας και δύο της Θεσσαλονίκης, καθώς και σε μία εφημερίδα της έδρας του κέντρου ή ινστιτούτου εφόσον υπάρχει. Η προκήρυξη κοινοποιείται και στις Πρεσβείες της Ελλάδας στην αλλοδαπή, όπου υπάρχουν Έλληνες επιστήμονες.

3. α) Για πρόσληψη σε βαθμίδες Α` και Β` ή για προαγωγή από τη βαθμίδα Γ` στη Β ή από τη βαθμίδα Β` στην Α` συγκροτούνται 5μελείς επιτροπές κρίσης οι οποίες αποτελούνται από τέσσερα (4) μέλη, που λαμβάνονται με κλήρο από την αντίστοιχη για την ειδικότητα των υποψηφίων ομάδα του άρθρου 9, παρ. 13 εδάφιο δ` του νόμου αυτού και εφόσον δεν ανήκουν στο ίδιο ερευνητικό κέντρο ή ινστιτούτο, καθώς και από το διευθυντή του οικείου ινστιτούτου του κέντρου ή του ανεξάρτητου ερευνητικού ινστιτούτου, που είναι και ο εισηγητής.

⁴⁴ Η παρ.6 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με την παρ.14 άρθρ.1 Ν.2919/2001,(ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

β) Για πρόσληψη στις βαθμίδες Δ` και Γ` ή για προαγωγή από τη βαθμίδα Δ` στη Γ` συγκροτούνται επιτροπές κρίσης οι οποίες αποτελούνται από το διευθυντή του οικείου ινστιτούτου του κέντρου ή του ανεξάρτητου ερευνητικού ινστιτούτου, που είναι και ο εισηγητής, από ένα (1) μέλος που λαμβάνεται με κλήρο από την αντίστοιχη για την ειδικότητα των υποψηφίων ομάδα του άρθρου 9, παράγραφος 13, εδάφιο δ` του νόμου αυτού, το οποίο δεν πρέπει ν` ανήκει στο ίδιο ερευνητικό κέντρο ή ινστιτούτο και από τρεις ερευνητές του ίδιου ινστιτούτου που κατέχουν βαθμίδα Α` και που ορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. του κέντρου ή του Ε.Σ.Ι. του ανεξάρτητου ινστιτούτου. Αν οι ερευνητές που υπηρετούν στο ινστιτούτο αυτό με βαθμίδα Α` είναι λιγότεροι από τρεις, η επιτροπή κρίσης συμπληρώνεται με κλήρο από κριτές της αντίστοιχης για την ειδικότητα των υποψηφίων ομάδας του άρθρου 9, παράγραφος 13, εδάφιο δ` του νόμου αυτού.

γ) Με την ίδια διαδικασία ορίζονται και ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη που αναπληρώνουν τα μέλη των επιτροπών κρίσης εκτός από το διευθυντή του ινστιτούτου.

δ) Οι πιο πάνω επιτροπές κρίσης ορίζονται από το Ε.Σ. του κέντρου ή το Ε.Σ.Ι. του ανεξάρτητου ινστιτούτου για κάθε έτος το πρώτο δεκαήμερο του Ιανουαρίου και ανακοινώνονται σε όλους τους ερευνητές.

4. Η απόφαση της επιτροπής κρίσης υποβάλλεται στο Δ.Σ. του κέντρου ή το διευθυντή του ινστιτούτου και είναι δεσμευτική αν έχει ληφθεί με πλειοψηφία τουλάχιστον 4/5 των μελών της αν πρόκειται για διορισμό ή προαγωγή σε θέσεις ερευνητών Α` ή Β` βαθμίδων ή με απλή πλειοψηφία αν πρόκειται για διορισμό ή προαγωγή σε θέσεις ερευνητών Γ` ή Δ` βαθμίδων. Σε περίπτωση θετικής απόφασης με απλή πλειοψηφία για ερευνητές των βαθμίδων Α` ή Β` η κρίση επαναλαμβάνεται μετά παρέλευση ενός έτους⁴⁵.

⁴⁵ Κατά το άρθρο 1 παρ. 5 του Ν. 1894/1990 (ΦΕΚ Α` 110/ 27.8.1990): "Για την πρόσληψη σε θέσεις ερευνητικού προσωπικού ή για προαγωγή από βαθμίδα σε βαθμίδα, συγκροτούνται από τη Σύγκλητο της Ακαδημίας 5μελείς επιτροπές κρίσης, αποτελούμενες από μέλη της οικείας εφορευτικής επιτροπής ή και άλλα μέλη της Ακαδημίας και το διευθυντή του οικείου κέντρου. Η απόφαση της επιτροπής κρίσης λαμβάνεται κατά πλειοψηφία των μελών, υποβάλλεται στη Σύγκλητο της Ακαδημίας και είναι δεσμευτική κατά τις διακρίσεις της διατάξεως της παρ. 4 του άρθρου 16 του Ν. 1514/1985"

5. Όλες οι κρίσεις που προβλέπονται στο άρθρο αυτό και στο άρθρο 17 ολοκληρώνονται το Μάιο, ο δε διορισμός ισχύει από την 1η Σεπτεμβρίου.

6. Ειδικότερα θέματα της διαδικασίας κρίσης του προσωπικού και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζονται με τους εσωτερικούς κανονισμούς των εθνικών ερευνητικών κέντρων και των ανεξάρτητων ινστιτούτων.

7. Είναι δυνατή η μετάκληση ελλήνων επιστημόνων που εργάζονται σε ερευνητικά ιδρύματα ή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας ή του εξωτερικού και ο διορισμός τους με βαθμίδα Α` σε κενές ερευνητικές θέσεις εθνικών ερευνητικών κέντρων ή ανεξάρτητων ερευνητικών ινστιτούτων εφόσον ο μετακαλούμενος έχει τα προσόντα της βαθμίδας Α`, διαθέτει εξαιρετική ερευνητική πείρα και έχει αναγνωρισθεί από την επιστημονική κοινότητα για τη συμβολή του στην προώθηση της επιστήμης. Το όριο ηλικίας για μετάκληση είναι το εξηκοστό δεύτερο.

8. Η πρόταση για μετάκληση, η οποία πρέπει να αιτιολογείται ως προς τις ανάγκες του κέντρου ή του ινστιτούτου στην ειδικότητα του προτεινόμενου, γίνεται από το Ε.Σ. ή το Ε.Σ.Ι. και υποβάλλεται στο Εθνικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας μετά από σύμφωνη γνώμη του Εθνικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Έρευνας.

Άρθρο 17

Πλήρωση θέσεων ερευνητικού προσωπικού

1. Οι ερευνητές της Δ` βαθμίδας διορίζονται αρχικά με τριετή θητεία. Με τη λήξη της θητείας προκηρύσσεται η θέση τους για κάλυψη από ερευνητή με προσόντα της Γ` βαθμίδας. Ο ερευνητής, του οποίου έληξε η θητεία, δικαιούται να υποβάλει υποψηφιότητα. Αν δεν προκριθεί για τη θέση ερευνητή με προσόντα Γ` βαθμίδας, η θητεία του ερευνητή Δ` βαθμίδας ανανεώνεται για ένα χρόνο, μετά τη λήξη του οποίου επαναλαμβάνεται η παραπάνω διαδικασία με τις ίδιες συνέπειες. Αν κατ' εφαρμογή των διατάξεων αυτών ο ερευνητής Δ` βαθμίδας διατηρήσει τη θέση του επί τέσσερα χρόνια συνολικά και δεν προκριθεί ερευνητής Γ` βαθμίδας για τη θέση αυτή, ο ερευνητής Δ` βαθμίδας δεν δικαιούται άλλη ανανέωση της θητείας του και απομακρύνεται οριστικά μετά τη λήξη της τελευταίας ανανέωσης της.

2. Οι ερευνητές Γ` βαθμίδας διορίζονται με τριετή θητεία. Μετά τη λήξη της θητείας τους κρίνονται για διορισμό ως μόνιμοι ερευνητές Β` βαθμίδας. Αν δεν προκριθούν, η θητεία τους ανανεώνεται μέχρι δύο φορές για δύο χρόνια κάθε φορά, μετά το τέλος των οποίων ακολουθεί κάθε φορά νέα κρίση σύμφωνα με τα παραπάνω. Εφόσον και κατά την τρίτη κρίση τους δεν επιτύχουν, η θητεία τους δεν ανανεώνεται και απομακρύνονται οριστικά από τη θέση τους μετά τη λήξη της. Δικαιούνται όμως, ύστερα από αίτηση τους, που υποβάλλεται στο Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριών μηνών από τη λήξη της θητείας τους, να διορισθούν σε θέση προσωποπαγή επιστημονικού τεχνικού προσωπικού στο ίδιο ή σε άλλο κέντρο ή ινστιτούτο μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του κέντρου ή του διευθυντή του ανεξάρτητου ινστιτούτου ή σε ανάλογη προς τα προσόντα τους θέση προσωποπαγή του δημοσίου τομέα. Η θέση αυτή συνιστάται καθ' υπέρβαση των οργανικών θέσεων με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας, αν η θέση υπάγεται στο Υπουργείο αυτό, ή με κοινή απόφαση του Υπουργού αυτού και του συναρμόδιου υπουργού, αν υπάγεται σε άλλο υπουργείο ή φορέα που εποπτεύεται από άλλο υπουργείο. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας, μπορούν να καθορίζονται λεπτομέρειες για την εφαρμογή της διάταξης αυτής το χαρακτήρα των θέσεων και τη βαθμολογική ή μισθολογική διάρθρωσή τους. Η διάταξη αυτή δεν παρέχει σε καμιά περίπτωση δικαίωμα να λάβει ο αιτών στη νέα θέση αποδοχές του ειδικού μισθολογίου ερευνητών και γενικότερα άλλες από τις αποδοχές της Θέσης, στην οποία διορίζεται ούτε αξίωση διορισμού ή πρόληψης του σε θέση ισότιμη, αλλά ούτε και επιλογή θέσης για το διορισμό ή την πρόσληψή του.

3. Οι ερευνητές της Β` βαθμίδας είναι μόνιμοι. Κατά το τέλος του τέταρτου χρόνου της υπηρεσίας τους κρίνονται, ύστερα από αίτηση τους, για διορισμό σε θέση ερευνητή Α` βαθμίδας. Εφόσον κριθούν επιτυχώς, διορίζονται ως μόνιμοι στην Α` βαθμίδα. Αν κατά την κρίση αυτή ο ερευνητής αποτύχει, επανακρίνεται κάθε τρία χρόνια.

4. Οι ερευνητές Α` βαθμίδας είναι μόνιμοι.

5. Οι παραπάνω βαθμίδες είναι ανεξάρτητες και αυτοτελείς. Οι νομοθετημένες θέσεις μπορούν, ανάλογα με τις ανάγκες των ερευνητικών κέντρων, να καταλαμβάνονται

από ερευνητές Δ`, Γ`, Β`, Α`, βαθμίδας αδιακρίτως, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Η διανομή των κενών οργανικών θέσεων σε βαθμίδες γίνεται κάθε χρόνο μέχρι τέλος Μαρτίου ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. κάθε κέντρου ή του διευθυντή κάθε ανεξάρτητου ερευνητικού ιδρυτού, με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 18

Αποδοχές των ερευνητικών βαθμίδων Α,Β,Γ,Δ.

Ερευνητική άδεια

(1-2 Παραλείπονται ως μη ισχύουσες)⁴⁶

3. Ύστερα από επιστημονική αξιολόγηση της εκτέλεσης ερευνητικού προγράμματος και με πρόταση του Δ.Σ. του κέντρου ή του διευθυντή ανεξαρτήτου ερευνητικού ιδρυτού, ο Υπουργός Έρευνας και Τεχνολογίας μπορεί να απονέμει ειδικά βραβεία για την αναγνώριση ιδιαίτερα δημιουργικής επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας το είδος του βραβείου το ύψος της ενδεχόμενης χρηματικής αμοιβής και οι διαδικασίες απονομής καθορίζονται με υπουργική απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 6 του παρόντος. Η χρηματική αυτή αμοιβή δεν συνυπολογίζεται για τον καθορισμό του επιτρεπόμενου ανώτατου ορίου λήψης αποδοχών κατά τις ειδικές κάθε φορά διατάξεις που ισχύουν⁴⁷.

4. α) Οι ερευνητές των βαθμίδων Α`, Β` και Γ` μπορούν να ζητήσουν ερευνητική άδεια με πλήρεις αποδοχές μέχρι 12 μήνες μετά τη συμπλήρωση έξι χρόνων υπηρεσίας ή μέχρι έξι μήνες μετά τη συμπλήρωση τριών χρόνων υπηρεσίας σε εθνικά ερευνητικά κέντρα ή ανεξάρτητα ερευνητικά ιδρυτά της χώρας. Ο χρόνος υπηρεσίας υπολογίζεται από την ημερομηνία διορισμού ή εφόσον έλαβαν προηγούμενες ερευνητικές άδειες από την ημερομηνία λήξης της τελευταίας αυτής άδειας.

⁴⁶ Οι παρ.1 και 2 καταργήθηκαν με το άρθρο 25 Ν.2530/1997 (ΦΕΚ 'Α 218/23.10.1997)

⁴⁷ Κατά το άρθρο 1, παρ. 2 του Ν. 1894/1990 (ΦΕΚ Α' 110/ 27.8.1990), περί της Ακαδημίας Αθηνών και άλλων εκπαιδευτικών διατάξεων: "Οι διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 15 και οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 18 του Ν. 1514/1985 εφαρμόζονται αναλόγως ως προς τα ελάχιστα προσόντα των ερευνητών, που θα προσληφθούν σε κάθε βαθμίδα, την κατανομή αρμοδιοτήτων τους, την απονομή ειδικών βραβείων και την παροχή ερευνητικών αδειών"

β) Σκοπός της ερευνητικής άδειας είναι ο εμπλουτισμός των γνώσεων του αδειούχου με τη συμμετοχή του σε ερευνητικό έργο ερευνητικού ή ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος του εξωτερικού. Για το διάστημα παραμονής και εργασίας του σε ερευνητικό ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα του εξωτερικού και το πολύ για δώδεκα μήνες καταβάλλονται πρόσθετες αποδοχές ίσες με το σύνολο των αποδοχών του. Αν ο αδειούχος λαμβάνει υποτροφία ή μισθοδοτείται από το πιο πάνω ίδρυμα του εξωτερικού το ποσό αυτό αφαιρείται από τις πρόσθετες αποδοχές τις οποίες αυτός λαμβάνει σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο.

γ) Την ερευνητική άδεια χορηγεί το Δ.Σ. του κέντρου ή ο διευθυντής του ανεξάρτητου ερευνητικού ιδρυματικού ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου που συνοδεύεται με το προτεινόμενο πρόγραμμα ερευνητικής δραστηριότητας και εφόσον κρίνει ότι δεν παρακωλύονται τα ερευνητικά προγράμματα στα οποία συμμετέχει ο ενδιαφερόμενος τροποποίηση του προγράμματος αυτού από τον αδειούχο μπορεί να γίνει μόνο με έγκριση του οργάνου που χορήγησε την άδεια⁴⁸.

5. Σε έλληνες επιστήμονες, μόνιμους κατοίκους εξωτερικού, που διορίζονται σε θέσεις ερευνητών, χορηγείται αποζημίωση για έξοδα μετοικεσίας που περιλαμβάνει:

α) Έξοδα ταξιδιού σε ποσό ίσο με το αντίτιμο του αεροπορικού εισιτηρίου απλής μετάβασης σε οικονομική θέση για τον ερευνητή και τα μέλη της οικογένειάς τους (σύζυγο και παιδιά) που κατοικούν μόνιμα μαζί του κατά την ημέρα του διορισμού και επιστρέφουν στην Ελλάδα το αργότερο μέσα σε 3 μήνες από την ημέρα του διορισμού.

β) Έξοδα μεταφοράς οικοσκευής που αποδεικνύονται με απόδειξη του μεταφορέα και το ποσό των οποίων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% των εξόδων ταξιδιού.

γ) Έξοδα εγκατάστασης, σε ποσό ίσο προς δύο βασικούς μηνιαίους μισθούς. Το ποσό αυτό προσαυξάνεται κατά μισό βασικό μηνιαίο μισθό για κάθε μέλος της οικογένειας του (σύζυγο και παιδιά) που κατοικούν μόνιμα στην αλλοδαπή μαζί του κατά την ημέρα του διορισμού του.

⁴⁸ Κατά το άρθρο 24 παρ. 2 του Ν. 1848/1989 (ΦΕΚ Α' 112/ 8.5.1989): "Για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 9 παράγραφος 3, περίπτωση β, 10 παράγραφος 4, 11 παράγραφοι 4 και 5 και άρθρο 18 παράγραφος 4 του ν. 1514/1985, ως ερευνητές νοούνται και οι ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες των εθνικών ερευνητικών κέντρων"

Για την παραπάνω μετακίνηση προτιμάται η Ολυμπιακή Αεροπορία. Εφόσον ήταν δυνατή και δεν έγινε η προτίμηση της, τα παραπάνω ποσά του στοιχείου (α) καταβάλλονται μειωμένα κατά 50% . Για την είσπραξη της παραπάνω αποζημίωσης ο ερευνητής πρέπει να υποβάλλει δήλωση του Ν.Δ. 105/1969 ότι δεν θα αποχωρήσει οικειοθελώς από το ερευνητικό κέντρο πριν συμπληρώσει τριετία⁴⁹.

Άρθρο 19⁵⁰

Επισκέπτες εμπειρογνώμονες ερευνητές, συνεργαζόμενοι ερευνητές κλπ.

1. Για ανάγκες των ερευνητικών προγραμμάτων των εθνικών ερευνητικών κέντρων και ανεξάρτητων ιδρυμάτων μπορεί να απασχοληθεί ερευνητικό προσωπικό και με τις ακόλουθες ιδιότητες:

α) Επισκέπτες εμπειρογνώμονες ερευνητές με προσόντα ερευνητή της βαθμίδας Α` ή Β` που προσλαμβάνονται με σκοπό την υποβοήθηση προκαθορισμένου ερευνητικού προγράμματος του ερευνητικού κέντρου που εγκρίνεται από το Δ.Σ. του κέντρου ή το διευθυντή του ιδρυμάτων. Οι επισκέπτες εμπειρογνώμονες ερευνητές μπορεί να είναι και αλλοδαποί. Για την πρόσληψη τις αποδοχές που καθορίζονται μέσα στα πλαίσια που ορίζονται από σχετική κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας και τα έξοδα μετακίνησης τους αποφασίζει το Δ.Σ. του ερευνητικού κέντρου ή ο διευθυντής του ιδρυμάτων.

Η σύμβαση τους είναι ορισμένου χρόνου και η διάρκεια της μπορεί να είναι από 3 μήνες μέχρι 2 χρόνια. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η σύμβασή τους μπορεί να παραταθεί μέχρι ένα χρόνο, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του οργάνου που αποφάσισε την πρόσληψη και με σχετική απόφαση του Υπουργού Έρευνας και

⁴⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 8 περ. 1 εδάφιο γ) του Π.Δ. 289/1991 (ΦΕΚ Α' 102/ 1.7.1991), ορίζονται τα ακόλουθα: "Αποδοχές. Το ύψος των συμβατικών αποδοχών των ερευνητών, τα της ερευνητικής άδειας και των εξόδων μετοικεσίας καθορίζονται κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 18 του Ν. 1514/85, όπως έχει τροποποιηθεί με την παρ. 3 του άρθρου 24 του Ν. 1848/1989, των άρθρων 15 (παρ. 5 και 6) και 19 (επισκέπτες εμπειρογνώμονες, ερευνητές, συνεργαζόμενοι ερευνητές κ.λπ.) του ιδίου νόμου"

⁵⁰ Σύμφωνα με το άρθρο 8 περ. 1 εδάφιο γ) του Π.Δ. 289/1991 (ΦΕΚ Α' 102/ 1.7.1991): "γ) Αποδοχές. Το ύψος των συμβατικών αποδοχών των ερευνητών, τα της ερευνητικής άδειας και των εξόδων μετοικεσίας καθορίζονται κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 18 του Ν. 1514/85, όπως έχει τροποποιηθεί με την παρ. 3 του άρθρου 24 του Ν. 1848/1989, των άρθρων 15 (παρ. 5 και 6) και 19 (επισκέπτες εμπειρογνώμονες, ερευνητές, συνεργαζόμενοι ερευνητές κ.λπ.) του ιδίου νόμου".

Τεχνολογίας. Δεύτερη ανανέωση δεν επιτρέπεται. Το ίδιο άτομο δεν μπορεί να επαναπροσληφθεί ως επισκέπτης πριν περάσει τουλάχιστον ένας χρόνος από τη λήξη της προηγούμενης σύμβασής τους. Οι αποδοχές και τα έξοδα μετακίνησης επιβαρύνουν το πρόγραμμα στο οποίο θα απασχολείται ο επισκέπτης.

β) Συνεργαζόμενοι ερευνητές με προσόντα ερευνητή της βαθμίδας Δ'. Για την απασχόλησή τους χορηγείται υποτροφία από το ΥΠ.Ε.Τ., το ύψος της οποίας καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας. Η συνολική διάρκεια της υποτροφίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο χρόνια με δυνατότητα ανανέωσης για άλλα δύο χρόνια με απόφαση του Δ.Σ. του κέντρου ή του Ε.Σ.Ι. του ανεξαρτήτου ερευνητικού ιδρυτού.

(Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του κέντρου ή του διευθυντή του ανεξαρτήτου ιδρυτού και με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας μπορεί να μην απαιτείται κατοχή διδακτορικού διπλώματος εφόσον τεκμηριώνεται ότι ο προσλαμβανόμενος έχει ερευνητικό έργο συγκρίσιμο με διδακτορική διατριβή)⁵¹.

γ) Μέλη του Δ.Ε.Π. με μερική ερευνητική απασχόληση σε ερευνητικό πρόγραμμα που προσλαμβάνονται με ετήσιες συμβάσεις έργου από το Δ.Σ. του κέντρου ή το διευθυντή του ανεξαρτήτου ιδρυτού. Τα μέλη του Δ.Ε.Π. που προσλαμβάνονται δικαιούνται ερευνητική αμοιβή μέχρι 35% των ακαθαρίστων αποδοχών τους ως μέλη του Δ.Ε.Π. το ύψος της οποίας καθορίζεται από το Δ.Σ. του κέντρου ή το Ε.Σ.Ι. του ιδρυτού. Η απασχόληση αυτή δεν υπολογίζεται ως κατοχή δεύτερης θέσης⁵².

δ) Μεταπτυχιακοί φοιτητές Α.Ε.Ι. για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής ή λήψη μεταπτυχιακού διπλώματος. Οι παραπάνω μεταπτυχιακοί φοιτητές γίνονται δεκτοί με απόφαση του Δ.Σ. του ερευνητικού κέντρου ή του διευθυντή του ανεξαρτήτου ερευνητικού ιδρυτού ύστερα από σύμφωνη γνώμη της μεταπτυχιακής σχολής ως ερευνητές μεταπτυχιακοί υπότροφοι στους οποίους χορηγείται ετήσια υποτροφία. Αν

⁵¹ Το δεύτερο εδάφιο της παρ.1β ΚΑΤΑΓΓΗΘΗΚΕ με την παρ.14 άρθρ.1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

⁵² Κατά το άρθρο 15, παρ. 5 του Ν.1735/1987 (ΦΕΚ Α' 195/ 11.11.1987): "Επίσης παραμένουν σε ισχύ οι ειδικές διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 4 και 19 παρ. 1γ του ν. 1514/1985 (ΦΕΚ Α' 13/ 8.2.1985), που προβλέπουν αναθέσεις έργου για την εκτέλεση προγραμμάτων ή έργων επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας".

δεν έχει ιδρυθεί μεταπτυχιακή σχολή απαιτείται σύμφωνη γνώμη του τομέα του αντιστοίχου Α.Ε.Ι. Οι υπότροφοι κατά το χρόνο υποτροφίας τους έχουν την ίδια ασφάλιση που προβλέπεται κάθε φορά για τους φοιτητές των Α.Ε.Ι. Το κέντρο ή το ινστιτούτο μπορεί επιπλέον με δαπάνες του να ασφαλίζει τους υπότροφους σε ασφαλιστικούς φορείς για ειδικούς κινδύνους που γεννιούνται κατά τη διαδικασία της έρευνας με την οποία ασχολούνται σ' αυτό ως υπότροφοι. Ο πιο πάνω χρόνος υποτροφίας εφόσον οδήγησε στη λήψη διδακτορικού διπλώματος θεωρείται ως χρόνος προϋπηρεσίας σε περίπτωση διορισμού τους στο δημόσιο τομέα.

"Στην περίπτωση αυτή, ως επιβλέπων του μεταπτυχιακού φοιτητή, σύμφωνα με την παράγραφο 4 περίπτωση α' του άρθρου 12 του ν. 2083/1992 (ΦΕΚ 159Α'), μπορεί να ορίζεται ερευνητής βαθμίδας Α', Β' ή Γ' του ερευνητικού κέντρου ή του αυτοτελούς ερευνητικού ινστιτούτου κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3α του ίδιου άρθρου, ο οποίος συμμετέχει και ως μέλος της εξεταστικής επιτροπής που προβλέπεται στην παράγραφο 5 περιπτώσεις α' και β' του αυτού άρθρου".⁵³

2. Το πιο πάνω ερευνητικό προσωπικό δεν συμμετέχει στα όργανα διοίκησης του κέντρου ή του ινστιτούτου.

3. Ο αριθμός των ερευνητών που μπορούν ν' απασχοληθούν για τις περιπτώσεις της παραγράφου 1 εδάφια α', β', γ' και δ' για κάθε κέντρο ή ινστιτούτο καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του εθνικού ερευνητικού κέντρου ή του διευθυντή του ανεξάρτητου ινστιτούτου μετά από γνώμη του Ε.Σ. ή του Ε.Σ.Ι. αντίστοιχα.

⁵³ Το άνω εντός " " εδάφιο προστέθηκε με την παρ.18 άρθρ.1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

Τεχνικό προσωπικό επιστημονικό και μη.

1. Το τεχνικό προσωπικό των εθνικών ερευνητικών κέντρων και των ανεξάρτητων ιδρυμάτων εκτελεί ειδικές επιστημονικές και τεχνικές εργασίες για την υποδοχή και λειτουργία των ερευνητικών αυτών φορέων την υποστήριξη της έρευνας, την ανάπτυξη της τεχνολογίας και την προσφορά υπηρεσιών προς τρίτους.

Το τεχνικό και βοηθητικό προσωπικό των εθνικών ερευνητικών κέντρων και όσων ερευνητικών ιδρυμάτων έχουν χαρακτήρα ν.π.δ.δ. διορίζεται σε μόνιμες οργανικές θέσεις. Με τους εσωτερικούς κανονισμούς των ιδρυμάτων αυτών το προσωπικό αυτό κατανέμεται σε κλάδους και καθορίζονται τα ειδικότερα προσόντα που απαιτούνται για διορισμό και γίνεται συσχετισμός των ειδικών λειτουργικών επιστημόνων με το ερευνητικό προσωπικό σε σχέση με τις βαθμίδες και τις αποδοχές τους και ορίζεται ο τρόπος κρίσης αυτών.

3. Ανάλογα με τα προσόντα του, το τεχνικό προσωπικό των εθνικών ερευνητικών κέντρων και ανεξαρτήτων ιδρυμάτων διακρίνεται σε:

"α. Ειδικούς Λειτουργικούς Επιστήμονες με διδακτορικό δίπλωμα ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών ή μεταπτυχιακή εξειδίκευση σε ειδικό επιστημονικό τομέα σε ερευνητικό ίδρυμα της ημεδαπής ή αλλοδαπής και πείρα στο σχεδιασμό ή εφαρμογή επιστημονικών και τεχνολογικών προγραμμάτων και έργων"⁵⁶.

⁵⁴ Κατά το άρθρο 1, παρ. 7, περ. δ' του Ν. 1894/1990 (ΦΕΚ Α' 110/ 27.8.1990), περί Ακαδημίας Αθηνών και άλλες εκπαιδευτικές διατάξεις: "Το μόνιμο επιστημονικό προσωπικό, που δεν θα ενταχθεί σε θέσεις ερευνητών κατά τις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων, εντάσσεται ως μόνιμο, ύστερα από απόφαση των επιτροπών κρίσης και ανάλογα με τα προσόντα του, κατά τις διακρίσεις της διατάξεως της παρ. 3 του άρθρου 20 του Ν. 1514/1985, σε προσωποπαγείς θέσεις τεχνικού προσωπικού, οι οποίες συνιστώνται με το άρθρο αυτό και καταργούνται αυτοδικαίως με την αποχώρηση από την υπηρεσία όσων τις κατέχουν. Για όσο χρονικό διάστημα κατέχονται οι θέσεις αυτές, δεν πληρούνται ισάριθμες θέσεις ερευνητικού προσωπικού των βαθμίδων Α, Β, Γ, και Δ του αντίστοιχου Κέντρου".

⁵⁵ Κατά το άρθρο 1, παρ. 8 του Ν. 1894/1990 (ΦΕΚ Α' 110/ 27.8.1990): "Οι υφιστάμενες κατά τη δημοσίευση του παρόντος θέσεις παρασκευαστών του Κέντρου Ερευνών Αστρονομίας και Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και του Κέντρου Ερεύνης Κλιματολογίας και Φυσικής της Ατμόσφαιρας της Ακαδημίας μετατρέπονται σε μόνιμες θέσεις τεχνικού προσωπικού, στις οποίες κατατάσσονται, ανάλογα με τα προσόντα τους, όσοι υπηρετούν σ' αυτές, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 20 παρ. 3 του Ν. 1514/1985".

⁵⁶ Η περ. α' αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 άρθρ.4 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

β) Ειδικούς τεχνικούς επιστήμονες με πτυχίο Α.Ε.Ι. και ειδικές γνώσεις και εμπειρία σε θέματα υποδομής και υποστήριξης της έρευνας και τεχνολογίας.

γ) Τεχνολόγους πτυχιούχους Τ.Ε.Ι. ή ανώτερων σχολών (ΚΑΤΕΕ κλπ.) με εξειδίκευση και εμπειρία στα θέματα του προηγούμενου εδαφίου β.

δ) Τεχνικούς μέσης εκπαίδευσης αποφοίτους τεχνικού λυκείου ή τεχνικής σχολής μέσης εκπαίδευσης.

ε) Λοιπό τεχνικό προσωπικό αποφοίτους στοιχειώδους εκπαίδευσης.

Άρθρο 21

Διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό.

1. Το διοικητικό προσωπικό των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων στελεχώνει υπηρεσίες διοικητικού και οικονομικού χαρακτήρα για την υποστήριξη της λειτουργίας τους και την εκτέλεση των προγραμμάτων. Ο αριθμός του διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού καθορίζεται σε σχέση με το συνολικό αριθμό του όλου προσωπικού των εθνικών ερευνητικών κέντρων ή ανεξάρτητων ερευνητικών ινστιτούτων από τον εσωτερικό κανονισμό.

2. Το διοικητικό προσωπικό στα εθνικά ερευνητικά κέντρα και σε όσα ανεξάρτητα ερευνητικά ινστιτούτα έχουν χαρακτήρα ν.π.δ.δ. κατέχει μόνιμες οργανικές θέσεις και η υπηρεσιακή κατάσταση του διέπεται από τις σχετικές διατάξεις που ισχύουν.

Άρθρο 22

Αποσπάσεις

Επιτρέπεται απόσπαση των ερευνητών ειδικών επιστημόνων, τεχνικών και διοικητικών υπαλλήλων σε άλλο εθνικό ερευνητικό κέντρο ακαδημαϊκό κέντρο ανεξάρτητο ινστιτούτο ή ακαδημαϊκό ινστιτούτο. Η απόσπαση ενεργείται ή για λόγους εύρυθμης λειτουργίας της έρευνας ή ορθολογικής αξιοποίησης του ερευνητικού προσωπικού και εγκαταστάσεων ή ύστερα από αίτηση του αποσπώμενου με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας, ύστερα από σύμφωνη γνώμη

του Δ.Σ. των κέντρων ή του διευθυντή των ιδρυμάτων. Ο χρόνος απόσπασης ορίζεται με τη σχετική υπουργική απόφαση ανάλογα με τη διάρκεια ανάγκης παροχής του έργου, κατά παρέκκλιση των διατάξεων που ισχύουν.

ΤΙΤΛΟΣ Δ΄

Διατάξεις γενικής εφαρμογής στους ερευνητικούς φορείς.

Άρθρο 23

Πόροι - Περιουσία.

1. Πόρους των ερευνητικών κέντρων και ιδρυμάτων αποτελούν:

α) Κρατικές επιχορηγήσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υ.Π.Ε.Τ. για την κάλυψη των εξόδων της λειτουργίας τους.

β) Επιχορηγήσεις από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων του ΥΠ.Ε.Τ. για την εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων στα πλαίσια του Π.Α.Ε.Τ. ή για έρευνα ελεύθερης επιλογής.

γ) Εισπράξεις από την εκμετάλλευση της περιουσίας του ερευνητικού φορέα στις οποίες περιλαμβάνονται και οι εισπράξεις από εκδόσεις καθώς και από την παραχώρηση της χρήσης εξοπλισμού και αιθουσών συνεδρίων.

δ) Έσοδα από την εκτέλεση ερευνητικών έργων για λογαριασμό τρίτων (δημόσιων υπηρεσιών ή οργανισμών ν.π.ι.δ., ιδιωτών κλπ.). την εμπορία τεχνολογικών προϊόντων, την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών, καθώς και τυχόν συμμετοχή σε επιχειρήσεις του άρθρου 3 παρ. 5 του παρόντος νόμου.

ε) Έσοδα από διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

στ) Δωρεές και άλλες παροχές τρίτων.

ζ) Επιχορηγήσεις από άλλες πηγές.

"η) Χρηματοδοτήσεις των έργων και γενικά των ερευνητικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων αυτών".⁵⁷

2. Το ενεργητικό της περιουσίας και γενικά ο κάθε είδους εξοπλισμός των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που καταργούνται ή διαλύονται με οποιοδήποτε τρόπο, ύστερα από τη σχετική εκκαθάριση και με επιφύλαξη της τυχόν εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 109 του Συντάγματος, περιέρχονται αυτοδικαίως και χωρίς την κατάρτιση άλλης πράξης μεταβίβασης των κάθε είδους (κινητών, ακινήτων κλπ.) περιουσιακών στοιχείων στο ελληνικό δημόσιο και τα διαχειρίζεται το Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας.

3. Με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας, ύστερα από πρόταση του κέντρου ή του ανεξάρτητου ινστιτούτου, μπορεί να γίνει μεταβίβαση ή ενοικίαση της ακίνητης ή κινητής περιουσίας από ένα ερευνητικό κέντρο ή ινστιτούτο σε άλλο αρμοδιότητας του ίδιου ή άλλου Υπουργείου ή σε δημόσια υπηρεσία ή δημόσιο οργανισμό.

4. Οι ερευνητικοί και τεχνολογικοί φορείς του άρθρου 8 του παρόντος νόμου απαλλάσσονται από την καταβολή δασμών, φόρων και τελών οιασδήποτε φύσης για τα εισαγόμενα από αυτούς ερευνητικά όργανα, εξαρτήματά τους ή άλλα υλικά εξοπλισμού που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του προορισμού τους⁵⁸.

"5. Οι ερευνητικοί και τεχνολογικοί φορείς μπορούν να συνάπτουν δάνεια από τράπεζες και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, εκμετάλλευσης της επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης και γενικά των αποτελεσμάτων της έρευνας".⁵⁹

⁵⁷ Η περ. η` προστέθηκε με την παρ.15 άρθρ.1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

⁵⁸ Ομοίως απαλλάσσεται και το Ινστιτούτο Αμυντικών Αναλύσεων του Υπ.Εθν.Αμυνας που ιδρύθηκε με το ΠΔ 320/1996

⁵⁹ Η παρ. 5 προστέθηκε με την παρ.16 άρθρ.1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

Αξιολόγηση ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων

Τα ερευνητικά ινστιτούτα αξιολογούνται κάθε τέσσερα (4) έτη από επιτροπές εμπειρογνομόνων διεθνούς κύρους που συγκροτεί το Υπουργείο Ανάπτυξης. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται τα κριτήρια αξιολόγησης, όσον αφορά την πορεία των δραστηριοτήτων τους σε σχέση με τις διεθνείς επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, τα επιτεύγματα και τις επιπτώσεις τους στην επιστημονική γνώση και την τεχνολογική ανάπτυξη, τη δημιουργία νέων δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης της γνώσης, το κόστος λειτουργίας, την ικανότητα προσέλκυσης προσωπικού υψηλού επιπέδου και εξωτερικών χρηματοδοτήσεων για παροχή επιστημονικών και τεχνολογικών υπηρεσιών και τις προοπτικές ανάπτυξης για τα επόμενα έτη.

Οι επιτροπές οφείλουν να ολοκληρώνουν την αξιολόγηση και να υποβάλουν την έκθεσή τους με τις προτάσεις τους μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ανάθεση. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται σε κάθε ενδιαφερόμενο και λαμβάνονται υπόψη κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού των ερευνητικών ινστιτούτων και κέντρων για τα αμέσως επόμενα έτη. Σε περίπτωση που παρέλθουν περισσότερα από πέντε (5) έτη χωρίς να πραγματοποιηθεί η ανωτέρω αξιολόγηση, λόγω μη παροχής επαρκών πληροφοριών από τον ερευνητικό φορέα προς την επιτροπή και παρ' όλο ότι το Υπουργείο Ανάπτυξης έχει κινήσει εγκαίρως τις απαιτούμενες διαδικασίες, αναστέλλεται μέχρι να υποβληθεί η έκθεση αξιολόγησης, η χρηματοδότηση των ινστιτούτων από τον τακτικό προϋπολογισμό.

Τα κέντρα και αυτοτελή ερευνητικά ινστιτούτα που είναι Ν.Π.Ι.Δ. τηρούν λογιστικά βιβλία τρίτης κατηγορίας."

⁶⁰ Το άρθρο 23Α προστέθηκε με το άρθρο 2 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

Άρθρο 24

Προσωπικό ιδιωτικού δικαίου για την κάλυψη έκτακτων και παροδικών αναγκών.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις έκτακτων και παροδικών αναγκών είναι δυνατό με απόφαση των αρμόδιων οργάνων για πρόσληψη προσωπικού των ερευνητικών φορέων του άρθρου 8 του νόμου αυτού να προσλαμβάνονται με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου μέχρι 25 άτομα για κάθε κέντρο και μέχρι 5 άτομα για κάθε ανεξάρτητο ινστιτούτο ως επιστημονικό, τεχνικό και διοικητικό προσωπικό, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις που ισχύουν για το προσωπικό αυτό.

Άρθρο 25⁶¹

Εξουσιοδοτήσεις.

1. "Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού, Ανάπτυξης και γνώμη του Ε.Σ.Ε.Τ., είναι δυνατόν:"⁶²

α) Να συνιστώνται, ενοποιούνται, χωρίζονται, μεταφέρονται (ολικά ή μερικά), μετατρέπονται και καταργούνται εθνικά ερευνητικά κέντρα ανεξάρτητα ερευνητικά ινστιτούτα, ακαδημαϊκά ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, ειδικά ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, μεταπτυχιακά ινστιτούτα, κέντρα τεχνολογικής έρευνας και γενικά ερευνητικοί και τεχνολογικοί φορείς οποιασδήποτε φύσης και μορφής να ρυθμίζονται οι μεταξύ τους σχέσεις ως και οι σχέσεις τους προς τα ΑΕΙ της χώρας, στα οποία οι ερευνητές επιτρέπεται να υπηρετούν ως ειδικοί επιστήμονες ή επισκέπτες καθηγητές να προβλέπονται τα της δυνατότητας χορήγησης υποτροφιών, σε βάρος του προϋπολογισμού του ΥΠ.Ε.Τ. σε μεταπτυχιακούς φοιτητές. Προκειμένου για

⁶¹ Κατά το άρθρο 28 του Ν.2009/1992 (ΦΕΚ Α' 18/ 14.2.1992): "1.Με τα προεδρικά διατάγματα του άρθρου 25 του ν.1514/1985 (ΦΕΚ Α' 13/ 8.2.1985), που εκδίδονται, σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 1 του ν. 1894/1990 (ΦΕΚ Α' 110/ 27.8.1990), ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών, μπορεί να συνιστώνται ερευνητικοί φορείς στην Ακαδημία Αθηνών. Τα προεδρικά αυτά διατάγματα εκδίδονται, μετά από σύμφωνη γνώμη της ολομέλειας της Ακαδημίας Αθηνών, αντί της Συγκλήτου. 2. Ειδικά για το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, οι ρυθμίσεις των θεμάτων, που αναφέρονται στα εδάφια γ', δ', ε' και στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 25 του ν. 1514/1985 σε συνδυασμό με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 9 του ν.1894/1990 γίνονται με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευτικών και Οικονομικών, μετά από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του Ιδρύματος και σύμφωνη γνώμη της ολομέλειας της Ακαδημίας Αθηνών. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να εκδίδεται και ο εσωτερικός Κανονισμός λειτουργίας του Ιδρύματος αυτού."

⁶² Το πρώτο εδάφιο αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.17 άρθρ.1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

κατάργηση οποιουδήποτε ερευνητικού φορέα, απαιτείται και η γνώμη του Ε.Σ. ή του Ε.Σ.Ι. αυτού αντίστοιχα.

β) Εκτός από όσα ορίζονται στον νόμο αυτόν για τα εθνικά κέντρα, ανεξάρτητα ινστιτούτα και ακαδημαϊκά κέντρα και ινστιτούτα, να καθορίζεται η φύση τους ως δημόσιας υπηρεσίας ή ν.π.δ.δ. ή ν.π.ι.δ., ο ειδικότερος σκοπός τους, τα όργανα διοίκησης αυτών, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών αυτών, τα της άσκησης εποπτείας επ' αυτών, που μπορεί να περιλαμβάνει τον οικονομικό, διοικητικό και διαχειριστικό έλεγχο και ιδίως την έγκριση των προγραμμάτων, των προϋπολογισμών και απολογισμών, ως και της αποτίμησης των αποτελεσμάτων των ερευνητικών προγραμμάτων, με δυνατότητα ανάθεσης αυτής σε ειδικούς επιστήμονες ημεδαπούς ή αλλοδαπούς, που η αμοιβή τους καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας.

γ) Να συνιστώνται και διαβαθμίζονται οι αναγκαίες οργανικές θέσεις μόνιμου ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού, να ρυθμίζονται τα θέματα κατάστασης, αποδοχών και πειθαρχίας γενικά του συνόλου του προσωπικού αυτού, τα θέματα ένταξης, μετάταξης και απόσπασης αυτού, καθώς και να μη παραβλάπτεται το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό νομικό καθεστώς που ίσχυε μέχρι την έναρξη ισχύος των παραπάνω νέων ρυθμίσεων του προσωπικού.

δ) Να προβλέπονται οι πόροι και οι κάθε μορφής επιχορηγήσεις και να ρυθμίζεται η διάθεση, διαχείριση, δικαιολόγηση και οικονομικοί έλεγχοι των δαπανών, κατά παρέκκλιση των σχετικών γενικών και ειδικών διατάξεων.

ε) Να προβλέπονται οι αναγκαίες ρυθμίσεις για την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου Δ' του παρόντος νόμου στα ν.π.ι.δ. και στο προσωπικό τους.

στ) Να προβλέπεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων, τα οποία ρυθμίζονται παραπάνω.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας εγκρίνονται οι εσωτερικοί κανονισμοί λειτουργίας των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων, που καταρτίζονται από τα όργανα διοίκησης τους και στους οποίους κανονισμούς προβλέπονται, πέρα από όσα ορίζονται ειδικά στις διατάξεις του παρόντος νόμου, και οι ειδικότερες αρμοδιότητες των οργάνων και τα καθήκοντα του κάθε φύσης προσωπικού τους, των μεταπτυχιακών φοιτητών υποτρόφων, του επιβλέποντος αυτούς ερευνητή, που μπορεί με απόφαση της μεταπτυχιακής επιτροπής ή του τομέα του οικείου Α.Ε.Ι. να ορίζεται μέλος της εξεταστικής και συμβουλευτικής επιτροπής του Ν. 1268/1982 (άρθρο 28) και γενικά κάθε λεπτομέρεια που κρίνεται αναγκαία για την εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία τους. Οι εσωτερικοί κανονισμοί των ερευνητικών φορέων υποβάλλονται για έγκριση μέσα σε έξι μήνες από την ίδρυσή τους ή από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου για τους υφιστάμενους ερευνητικούς φορείς. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής οι παραπάνω κανονισμοί καταρτίζονται από τις υπηρεσίες του ΥΠ.Ε.Τ. και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού αυτού.

3. Στις περιπτώσεις που με τα προεδρικά διατάγματα και τις αποφάσεις των παρ. 1, 2 και 3 αντίστοιχα γίνεται ρύθμιση θεμάτων που σχετίζονται με αρμοδιότητες ή με άσκηση εποπτείας άλλων υπουργών, οι υπουργοί αυτοί συμπράττουν στην πρόταση των προεδρικών διαταγμάτων ή την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων.

Άρθρο 26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄.

Μεταβατικές και λοιπές διατάξεις.

Υπηρεσιακή κατάσταση υπηρετούντος προσωπικού των ερευνητικών φορέων που εποπτεύονται από το ΥΠ.Ε.Τ.

1. α) οι θέσεις που κατέχει το κάθε είδους επιστημονικό προσωπικό των κάθε είδους ερευνητικών φορέων που εποπτεύονται από το ΥΠ.Ε.Τ. ή των οποίων η εποπτεία περιέρχεται στο ΥΠ.Ε.Τ., σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, με τη δημοσίευση του νόμου αυτού καταργούνται. Και αντί γι' αυτές συνιστώνται αυτοδικαίως ισάριθμες αδιαβάθμιστες και κοινές ως προς τις βαθμίδες Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄

του ερευνητικού προσωπικού έτσι όπως προβλέπονται στο άρθρο 15. Το ερευνητικό προσωπικό μπορεί να ενταχθεί σε αντίστοιχη βαθμίδα (Α`, Β`, Γ`, Δ`) ερευνητή ανάλογα με τα προσόντα που έχει, ύστερα από κρίση ειδικής επιτροπής. Οι κατέχοντες τις καταργούμενες θέσεις εξακολουθούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους και οι θέσεις θεωρούνται υφιστάμενες έως ότου γίνει η κρίση για την ένταξή τους.

Το μόνιμο, τακτικό ή με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου επιστημονικό προσωπικό που υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού, εφόσον ενταχθεί στη Δ` βαθμίδα, μετά την εξάντληση του προβλεπομένου χρόνου στην παράγραφο 1 του άρθρου 17 του νόμου αυτού και την μη πρόκρισή του για θέση ερευνητή Γ` βαθμίδας, εντάσσεται αυτοδίκαια σε συνιστώμενες ανάλογα με τα προσόντα αυτού προσωποπαγείς θέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 20 παρ. 3 του νόμου αυτού. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και για το προσωπικό της παραγράφου 3α του άρθρου αυτού.

β) Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης για ένταξη στις πιο πάνω βαθμίδες, η επιτροπή κρίσης μπορεί να αποφασίσει, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ. ή του αρμόδιου διοικητικού οργάνου του οικείου ερευνητικού φορέα, την ένταξη του πιο πάνω προσωπικού σε συνιστώμενες ανάλογα με τα προσόντα αυτού θέσεις του ερευνητικού φορέα, που προβλέπονται στο άρθρο 20 παρ. 3 του νόμου αυτού.

γ) Εφόσον οι κρίσεις των εδαφίων α` και β` είναι αρνητικές μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να ζητήσουν με αίτησή τους, που υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριών μηνών από τη γνωστοποίηση προς αυτούς της κρίσης του προηγούμενου εδαφίου, την υποχρεωτική ένταξή τους σε μόνιμη θέση άλλης υπηρεσίας του δημόσιου τομέα σχετιζόμενης με την έρευνα και τις εφαρμογές της. Ο καθορισμός της θέσης και η ένταξη στην περίπτωση αυτή γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας και του αρμόδιου για τη θέση ένταξης υπουργού. Σε περίπτωση μη αποδοχής της θέσης αυτής, θεωρούνται ως οριστικά απολυόμενοι, από τη γνωστοποίηση σε αυτούς της κατά το εδάφιο β` αρνητικής κρίσης τους. Το μόνιμο τακτικό επιστημονικό προσωπικό που υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στο Αστεροσκοπείο Αθηνών, το εθνικό κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (πρώην (Τ.ΩΚ.Α.Ε.) και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών

Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.) εξακολουθεί, εφόσον το επιθυμεί, να διατηρεί το ίδιο νομικό (μισθολογικό, ασφαλιστικό, συνταξιοδοτικό) καθεστώς.

"Το επιστημονικό προσωπικό της ΕΕΑΕ, που κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού (8.2.1985) έχει πραγματική υπηρεσία σ' αυτήν τουλάχιστο δέκα ετών και δεν επιθυμεί να υποβληθεί στις κρίσεις που προβλέπονται στα πιο πάνω εδάφια α' και β' της παραγράφου αυτής, έπειτα από αίτηση του και χωρίς κρίση κατατάσσεται αυτοδίκαια σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις με σύμφωνα ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, μη εφαρμοζόμενης στην περίπτωση αυτήν της διάταξης του άρθρου 26 παρ. 1 εδάφ. γ' του ν. 1514/1985. Επίσης το ίδιο επιστημονικό προσωπικό με δεκαετή υπηρεσία στην ΕΕΑΕ ύστερα από αρνητικές κρίσεις στις περιπτώσεις των εδαφίων α' και β' της παραγράφου αυτής παραμένει στην ΕΕΑΕ καταλαμβάνοντας αυτοδίκαια προσωποπαγείς θέσεις με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Το προσωπικό αυτό διατηρεί το ίδιο νομικό καθεστώς (μισθολογικό και ασφαλιστικό) που είχε κατά τη δημοσίευση του ν. 1514/1985. Οι πιο πάνω συνιστώμενες προσωποπαγείς προσωρινές θέσεις καταργούνται με την καθ' οιονδήποτε τρόπο αποχώρηση του κατέχοντος αυτές προσωπικού".⁶³

δ) Το παραπάνω προσωπικό μπορεί να ζητήσει να κριθεί απευθείας για ένταξη σε ανάλογα με τα προσόντα αυτού συνιστώμενες θέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 20 παρ. 3 του νόμου αυτού, οπότε εφαρμόζονται τα οριζόμενα στα εδάφια β' και γ' της παραγράφου αυτής, ή ακόμα της απευθείας κατά το εδάφιο γ' ένταξης σε μόνιμη θέση.

(2. Ερευνητές, χωρίς διδακτορικό δίπλωμα και με συνεχή υπηρεσία τουλάχιστον πέντε ετών, μπορούν με αίτηση τους και μετά από σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ. ή του αρμόδιου διοικητικού οργάνου του οικείου ερευνητικού φορέα να κριθούν από τις ειδικές επιτροπές κρίσης για ένταξη στις ερευνητικές βαθμίδες που προβλέπει ο νόμος αυτός. Η κρίση γίνεται με βάση το σύνολο του ερευνητικού έργου των ενδιαφερομένων, το οποίο πρέπει να αντιστοιχεί με όσα προβλέπονται στο άρθρο 15 του παρόντος νόμου, με μόνη εξαίρεση την κατοχή του διδακτορικού διπλώματος. Σε περίπτωση Θετικής κρίσης, κατατάσσονται σε προσωποπαγείς θέσεις που

⁶³ Το εντός " " τελευταίο εδάφιο προστέθηκε ως άνω με το άρθρο 28 παρ. 9 του Ν. 1733/1987 (ΦΕΚ Α' 171/ 22.9.1987)

καταργούνται όταν κενωθούν. Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης για ένταξη σε βαθμίδες ερευνητικού προσωπικού, ισχύουν τα εδάφια β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου)⁶⁴.

2 (3). α) Το προσωπικό των παραπάνω φορέων, καθώς και το προσωπικό του ΥΠ.Ε.Τ. που υπηρετεί με συμβάσεις ορισμένου χρόνου ή μίσθωσης έργου που ισχύουν κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, συνεχίζει να παρέχει τις υπηρεσίες του με σύμβαση αορίστου χρόνου, ύστερα από γνώμη του υπηρεσιακού ή του αρμόδιου διοικητικού συμβουλίου.

Κατά τα λοιπά το προσωπικό αυτό υπάγεται στις ρυθμίσεις των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

β) Το κάθε είδος διοικητικό, τεχνικό και βοηθητικό προσωπικό ερευνητικών φορέων, στο οποίο περιλαμβάνονται οι παρασκευαστές και παρατηρητές κέντρων, ιδρυμάτων και ινστιτούτων, που εποπτεύονται από το ΥΠ.Ε.Τ. ή των οποίων η εποπτεία περιέρχεται στο Υ.Π.Ε.Τ. σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, μόνιμο, τακτικό ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου ή ορισμένου χρόνου, που κατέχει οργανικές θέσεις κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, μπορεί να διατηρεί το ίδιο νομικό (μισθολογικό, ασφαλιστικό, συνταξιοδοτικό κλπ.) καθεστώς των οργανικών θέσεων που κατέχει. Μετά την καθ' οιονδήποτε τρόπο κένωση των με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου θέσεων, αυτές μετατρέπονται αυτοδίκαια σε θέσεις μόνιμου προσωπικού. Το πιο πάνω προσωπικό, που υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και δεν κατέχει οργανικές θέσεις, κατατάσσεται σε προσωποπαγείς οργανικές θέσεις ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που συνιστώνται αυτοδίκαια με το νόμο αυτόν, κατά ειδικότητα και αριθμό ίσο με τον αριθμό των κατατασσόμενων σε αυτές και καταργούνται μόλις κενωθούν καθ' οιονδήποτε τρόπο.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή μόνο για το προσωπικό που δεν θα ενταχθεί σε συνιστώμενες με το νόμο αυτόν αντίστοιχες και αναλόγων προσόντων

⁶⁴ Η παρ.2 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ και οι παρ.3,4,5 και 6 αναριθμήθηκαν σε 2,3,4, και 5 αντίστοιχα με την παρ.15 άρθρ.1 Ν.2919/2001 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)

θέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 20 και 21 του παρόντος νόμου.

γ) Οι υπότροφοι, που εκπονούν διδακτορική διατριβή στους εποπτευόμενους από το ΥΠ.Ε.Τ. ερευνητικούς φορείς κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1δ.

3 "(4). Με απόφαση του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, μετά από πρόταση του Εθνικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Έρευνας, διορίζονται τα μέλη των ειδικών επιτροπών κρίσης των παραγράφων 1 και 2, που θα καλύπτουν όλες τις επιστημονικές περιοχές των πιο πάνω ερευνητικών φορέων. Με την ίδια απόφαση, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζεται ο πρόεδρος και αντιπρόεδρος της επιτροπής. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται στην παρ. 11 του άρθρου 28 του ν. 1733/1987.

Οι πιο πάνω διατάξεις εφαρμόζονται για:

α. Το επιστημονικό προσωπικό του Εθνικού Κέντρου Έρευνας Φυσικών Επιστημών "Δημόκριτος" (Ε.Κ.Ε.Φ.Ε."Δ") που κατατάχθηκε σε προσωποπαγείς θέσεις με σύμβαση ιδιωτικού- δικαίου αορίστου χρόνου με αίτηση του σε εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 9 του άρθρου 28 του ν. 1733/1997.

β. Το επιστημονικό προσωπικό των εποπτευομένων από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας ερευνητικών φορέων, που υπηρετούσε κατά τη δημοσίευση του ν. 1514/1985 και συνεχίζει να υπηρετεί μέχρι της δημοσίευσής του παρόντος νόμου στους ίδιους ερευνητικούς φορείς και είχε τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, αλλά δεν είχε κάνει χρήση του δικαιώματος για ένταξη σε ερευνητικές βαθμίδες σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 1514/1985, ή είχε υποβάλει αίτηση, αλλά για οποιονδήποτε λόγο δεν είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία κρίσεως.

γ. Τους ερευνητές οι οποίοι εντάχθηκαν σε βαθμίδες κατά τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 1514/1985 αλλά προσέφυγαν με αίτηση ακυρώσεως κατά των αποφάσεων των επιτροπών κρίσεως που τους ενέταξαν και δικαιώθηκαν από το Διοικητικό Εφετείο.

Το πιο πάνω προσωπικό μπορεί να υποβάλει αίτηση για ένταξη στις βαθμίδες ερευνητών - ειδικών λειτουργικών επιστημόνων μέσα σε τρεις μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Στα κριτήρια ένταξης του πιο πάνω προσωπικού όπως αυτά καθορίζονται από το άρθρο 15 παρ. 2 και άρθρο 26 παρ. 2 του ν. 1514/1985 θα συμπεριληφθεί και η τεκμηριωμένη συμβολή ενός εκάστοτε των ανωτέρω στην ανάπτυξη του ερευνητικού φορέα στον οποίο υπηρετεί".⁶⁵

4 (5). Όσοι από το ερευνητικό προσωπικό που σήμερα υπηρετούν εκπονούν διδακτορική διατριβή σχετική με την απασχόληση τους, παραμένουν σε προσωποπαγή θέση έως τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος και κατά ανώτατο όριο μέχρι τέσσερα χρόνια από τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Με τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος κρίνονται για ένταξη σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού.

5 (6). α) Οι κρίσεις ένταξης σε βαθμίδες του ερευνητικού προσωπικού του Εθνικού ιδρύματος Ερευνών (Ε.Ι.Ε.), που έγιναν βάσει των 83/12/ 3.10.1983 - 84/14/14.11.1983 - 83/17/17.12.1983 - 84/19.1.1984 - 84/ 3/16.2.1984 αποφάσεων του Δ.Σ. του Ε.Ι.Ε., αντικαθιστούν τις προβλεπόμενες στο άρθρο 26 και έχουν ισχύ από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού.

Οι ερευνητές του Ε.Ι.Ε. μπορούν να επανακριθούν ύστερα από αίτησή τους και με τις διαδικασίες του άρθρου αυτού.

β) Κατ' εξαίρεση του εδ. α` της παρ. 1 του άρθρου αυτού δεν καταργούνται οι θέσεις ερευνητών που αντιστοιχούν στις εν λόγω περιπτώσεις και η εξέλιξη των έτσι ενταχθέντων ερευνητών καθώς και οι διαδικασίες της περαιτέρω αξιολόγησής τους διέπονται, κατά περίπτωση, από τις διατάξεις των άρθρων 15, 16 17 και 26 αυτού του νόμου.

γ) Οι χωρίς διδακτορικό δίπλωμα ερευνητές του Ε.Ι.Ε., που κρίθηκαν και εντάχθηκαν με τις εν λόγω κρίσεις στην κατηγορία του επιστημονικού συνεργάτη, εξομοιώνονται με το τεχνικό - επιστημονικό προσωπικό του άρθρου 20 αυτού του νόμου και τοποθετούνται σε μια από τις κατηγορίες των εδαφίων α` και β` της παραγρ. 3 του

⁶⁵ Η παρ. 4 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 33 του Ν.2115/1993 (ΦΕΚ Α' 15/ 15.2.1993)

άρθρου 20 του νόμου αυτού, ανάλογα με τα προσόντα τους, με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Ι.Ε. ύστερα από σχετική πρόταση του Διευθυντή του οικείου ινστιτούτου. Μετά την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος, μέσα σε τέσσερα χρόνια από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, μπορούν να κρίνονται με αίτησή τους για ένταξη σε μια από τις βαθμίδες των ερευνητών σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

δ) Οι υπηρετούντες επιμελητές και βοηθοί του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών (Ε.Α.Α.) μπορούν να ζητήσουν με αίτησή τους να υπαχθούν στις διατάξεις των παραγράφων 2, 6 και 7 του άρθρου 31 του Ν. 1268/1982.

Όπου στο Ν. 1268/1982 αναφέρεται ο βαθμός του λέκτορα και επίκουρου καθηγητή νοούνται οι βαθμίδες Δ' και Γ' αντίστοιχα του νόμου αυτού.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας μπορεί να καθορίζεται το προσωπικό που δικαιούται επιδόματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παράγραφος 1, ΙΙ, δ, περίπτωση αα του Π.Δ. 904/1978.

ε. Σε ό,τι αφορά την προϋπηρεσία των ερευνητών, επιμελητών και βοηθών του Ε.Α.Α. έχουν εφαρμογή και οι διατάξεις του Ν. 978/1979 (ΦΕΚ 234), που περιλαμβάνουν και την ερευνητική υπηρεσία που έχει πραγματοποιηθεί σε Α.Ε.Ι. ή σε κέντρα ερευνών διεθνούς κύρους του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

"6. Υπάλληλοι μόνιμοι ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που ανήκουν στην κατηγορία του τεχνικού επιστημονικού προσωπικού, κατά την έννοια του άρθρου 20, οι οποίοι υπηρετούσαν στα ερευνητικά κέντρα και ανεξάρτητα ερευνητικά ινστιτούτα μέχρι την 31.12.2004 και είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, κρίνονται μια μόνο φορά, ύστερα από αίτηση τους, από τις ειδικές επιτροπές κρίσεων των οικείων ερευνητικών κέντρων και ανεξάρτητων ερευνητικών ινστιτούτων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του παρόντος νόμου, για ένταξη τους σε μια από τις βαθμίδες Α', Β', Γ' ή Δ' των ερευνητών, σε προσωποπαγή θέση. Οι αιτήσεις που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο υποβάλλονται μέχρι την 31.12.2005. Σε ερευνητικά κέντρα των οποίων θέση Διευθυντή ινστιτούτου είναι κενή, εισηγητής της αρμόδιας ειδικής επιτροπής κρίσεων ορίζεται ο Διευθυντής του

οικείου ερευνητικού κέντρου. Η δαπάνη που απαιτείται από την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου καλύπτεται από τον τακτικό προϋπολογισμό των οικείων ερευνητικών κέντρων και των ανεξάρτητων ερευνητικών ιδρυμάτων".⁶⁶

Άρθρο 27

Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (Ε.Ε.Α.Ε.)

1. ***Κατηργήθη δια του άρθρου 28 παρ. 9 του Ν. 1733/1987, Α 171.
2. ***Κατηργήθη δια του άρθρου 28 παρ. 9 του Ν. 1733/1987, Α 171.
3. ***Κατηργήθη δια του άρθρου 28 παρ. 9 του Ν. 1733/1987, Α 171.
4. ***Κατηργήθη δια του άρθρου 28 παρ. 9 του Ν. 1733/1987, Α 171.
5. Έως τη συγκρότηση κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου του Ε.Σ. του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. το Κ.Π.Ε. εξακολουθεί να λειτουργεί και να διοικείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού.
6. Τα Ν.Δ 3891 11958 (ΦΕΚ Α` 191) 4115/1960 (ΦΕΚ Α` 163) και ο Α.Ν. 451/1968 (ΦΕΚ Α` 135) καταργούνται με την επιφύλαξη της εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου. Οι διατάξεις που προβλέπουν τη χορήγηση επιδομάτων ανθυγιεινής εργασίας λόγω ραδιενέργειας στο προσωπικό που υπηρετεί στο Κ.Π.Ε. που θα ενταχθεί στο Ε.Κ.Ε.Φ.Ε., διατηρούνται σε ισχύ.
7. ***Κατηργήθη δια του άρθρου 28 παρ. 9 του Ν. 1733/1987, Α 171.

Άρθρο 28

Εθνικό κέντρο έρευνας φυσικών επιστημών.

"ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ" (Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.)

1. Ιδρύεται Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών (Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.) "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ" που αποτελεί ν.π.δ.δ. και εποπτεύεται από τον Υπουργό Έρευνας

⁶⁶ Η παρ.6 προστέθηκε με το άρθρο 25 Ν.3377/2005 (ΦΕΚ Α 202/19.8.2005)

και Τεχνολογίας. Στο Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "Δημόκριτος" αναπτύσσεται έρευνα στους τομείς της φυσικής χημείας, βιολογικών επιστημών, επιστήμης υλικών, ηλεκτρονικής τεχνολογίας πυρηνικής τεχνολογίας και πληροφορικής.

2. Ολόκληρη η περιουσία εγκαταστάσεις, όργανα υλικά και λοιπός εξοπλισμός, που ανήκουν στην Ε.Ε.Α.Ε. μεταφέρονται αυτοδίκαια από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στο Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ", εκτός από τα επιστημονικά όργανα και γενικά τον εξοπλισμό της Διεύθυνσης Έρευνας Ραδιενεργών Ορυκτών (Δ.Ε.Ρ.Ο.), που είναι απαραίτητος για τη γεωλογική κοιτασματολογική έρευνα ραδιενεργών μεταλλευμάτων, που μεταφέρονται, ύστερα από απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας (Ε.Ε.Α.Ε.), στο Ι.Γ.Μ.Ε., το οποίο είναι αρμόδιο στο μέλλον για τις έρευνες αυτές.

3. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος νόμου και μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους 1985 οι κάθε είδους δαπάνες του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ" και της Ε.Ε.Α.Ε. στα θέματα αρμοδιότητάς της θα βαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό (τακτικό και δημόσιων επενδύσεων) και εντέλλονται σε βάρος των πιστώσεων του εγκεκριμένου προϋπολογισμού της Ε.Ε.Α.Ε. του Υπουργείου Έρευνας και Τεχνολογίας. Τα κονδύλια του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων (Π.Α.Ε.) της Ε.Ε.Α.Ε. για τα έργα 81370, 113700, 8013700, 8013701 μεταφέρονται στο Ι.Γ.Μ.Ε.

4. α) Το κάθε είδους προσωπικό που υπηρετεί στην Ε.Ε.Α.Ε. κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού μεταφέρεται στο Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ", κρίνεται και εντάσσεται, κατά τις διατάξεις του παρόντος, ως προσωπικό του κέντρου αυτού, εκτός από το κάθε είδους και σχέσης εργασίας προσωπικό που απασχολείται στη Δ.Ε.Ρ.Ο. της Ε.Ε.Α.Ε. και αμείβεται από τα πιο πάνω μεταφερόμενα κονδύλια του Π.Α.Ε. της Ε.Ε.Α.Ε. ή, ανεξάρτητα από τον τρόπο αμοιβής του, έχει την ειδικότητα του μεταλλειολόγου, το οποίο μεταφέρεται στο Ι.Γ.Μ.Ε. Το μεταφερόμενο προσωπικό με αίτηση του, που υποβάλλεται από τη δημοσίευση του νόμου αυτού μέχρι και δύο μήνες από τη λήξη των προθεσμιών υποβολής των αιτήσεων με μονιμοποίηση κατά το Ν. 1476/1984, δύναται να ζητήσει να ενταχθεί ανάλογα με τα ουσιαστικά και τυπικά προσόντα και το χρόνο υπηρεσίας αυτού. Η ένταξη αυτή ενεργείται με απόφαση του Υπουργού Ενέργειας και Φυσικών Πόρων σε αντίστοιχες

οργανικές θέσεις που συνιστώνται, διαρθρώνονται και διαβαθμίζονται με την ίδια υπουργική απόφαση, ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. του Ι.Γ.Μ.Ε. Η εργασιακή σχέση, η μισθολογική κατάσταση, καθώς και το ασφαλιστικό καθεστώς του μη εντασσόμενου για οποιοδήποτε λόγο προσωπικού δεν μεταβάλλονται. Οι αποδοχές του προσωπικού αυτού και λοιπές δαπάνες θα βαρύνουν τα μεταφερόμενα από την Ε.Ε.Α.Ε. στο Ι.Γ.Μ.Ε. σχετικά κονδύλια του Π.Δ.Ε.

Όσοι από το μεταφερόμενο προσωπικό τακτοποιηθούν, ύστερα από αίτηση τους, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 1476/1984, θα παραμείνουν ως υπάλληλοι του ΥΠ.Ε.Τ. Αυτοί έως την παραπάνω τακτοποίησή τους θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο Ι.Γ.Μ.Ε., υπό το καθεστώς που ισχύει για αυτούς κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού.

β) Το επιστημονικό προσωπικό που υπηρετεί στην Ε.Ε.Α.Ε. με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου ή αορίστου χρόνου κρίνεται για ένταξη κατά τις διατάξεις του άρθρου 26 του παρόντος νόμου.

γ) Το διοικητικό, τεχνικό και βοηθητικό προσωπικό, διατηρώντας καταρχήν το ίδιο νομικό καθεστώς που είχε στην Ε.Ε.Α.Ε., μεταφέρεται και υπηρετεί στο Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ". Με την επιφύλαξη της παραγρ. 3 του άρθρου 26 του παρόντος νόμου, με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται κατά το άρθρο 25, ρυθμίζονται όλα τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε., οι προϋποθέσεις, οι όροι, τα αρμόδια όργανα και γενικά η διαδικασία για την πραγματοποίηση της ένταξης του προσωπικού σε συνιστώμενες με τον παρόντα νόμο αντίστοιχες οργανικές θέσεις, η υπηρεσιακή κατάσταση εκείνων που δεν θα ενταχθούν, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου 26, καθώς και η δυνατότητα να διατηρεί το προσωπικό αυτό το ίδιο νομικό καθεστώς ασφάλισης και συνταξιοδότησης.

δ) Στη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 15 του Α.Ν. 1854/1951 (ΦΕΚ Α' 82), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 955/1979 (ΦΕΚ 189 Α) και του Ν. 1202/1981 (ΦΕΚ 247 Α'), όπου αναφέρεται "το προσωπικό της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας (Ε.Ε.Α.Ε. "νοείται" όλο το προσωπικό της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας (Ε.Ε.Α.Ε.) που λαμβάνει επίδομα ραδιενέργειας", το οποίο και θα εξακολουθεί να καταβάλλεται.

ε) Το προσωπικό που κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου απασχολείται πλέον του έτους σε έργα της Ε.Ε.Α.Ε. που εκτελούνται με τη μορφή της αυτεπιστασίας, αλλά καλύπτει πάγιες ανάγκες της υπηρεσίας, κρίνεται και εντάσσεται σε θέσεις προσωπικού που προβλέπεται στις διατάξεις των άρθρων 20 και 21 του νόμου αυτού.

Άρθρο 29

Εθνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών (Ε.Κ.Θ.Ε.).

1. α) Το κατά το Ν. 4482/1965 (ΦΕΚ Α` 121) ινστιτούτο ωκεανογραφικών και αλιευτικών ερευνών (Ι.Ω.Κ.Α.Ε.) μετονομάζεται σε Εθνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (Ε.Κ.Θ.Ε.) το Ε.Κ.Θ.Ε. εποπτεύεται από το Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας και διέπεται ως ερευνητικό κέντρο από τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

β) Σκοπός του Ε.Κ.Θ.Ε. είναι: α) Η επιστημονική έρευνα και μελέτη της υδρόσφαιρας (θάλασσα - λίμνες - ποτάμια) των ζώντων και μη ζώντων οργανισμών και των φυσικών ορίων της με την ατμόσφαιρα το βυθό και την ακτή. Ειδικότερος σκοπός είναι η μελέτη των φυσικών χημικών, βιολογικών και γεωλογικών συνθηκών που επικρατούν και διέπουν τα παραπάνω συστήματα των βιολογικών και μη βιολογικών τους πόρων και της ανθρωπογενούς ή μη αλλοίωσής τους. β) Η συμβολή στην προστασία της υδρόσφαιρας και των πόρων της. γ) Η ανάπτυξη και αξιοποίηση των πόρων και των χρήσεων της υδρόσφαιρας μέσω ειδικών τεχνολογιών.

γ) Για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών το Ε.Κ.Θ.Ε. καταρτίζει και εκτελεί ερευνητικά προγράμματα και εκπονεί μελέτες με ανάλογο αντικείμενο συνεργάζεται με άλλους δημόσιους φορείς, οργανισμούς, τοπική αυτοδιοίκηση, νομικά και φυσικά πρόσωπα επιστημονικά ιδρύματα και μετέχει σε διεθνείς οργανισμούς και επιστημονικά ιδρύματα. Συμβάλλει στην εκπαίδευση και πληροφόρηση του κοινού με εκδόσεις διοργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων, διαλέξεων, τη λειτουργία εκθέσεων, μουσείων και ενυδρείων και την παροχή εξειδικευμένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών σε Α.Ε.Ι.

2. Το άρθρο 168 του Ν.Δ. 420/1970 (ΦΕΚ Α` 27) αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 168.

α) Συνιστώνται 65 θέσεις ειδικού επιστημονικού τεχνικού και βοηθητικού προσωπικού με σχέση σύμβασης εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, για πλήρη ή μερική απασχόληση από τις οποίες τουλάχιστον τριάντα (30) θα καλύπτουν ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες σε θέματα βιολογικής - φυσικής - χημικής - γεωλογικής ωκεανογραφίας αλιείας, ιχθυοπαθολογίας μετεωρολογίας, υδροκαλλιεργειών υδροβιολογίας.

Η κατανομή των θέσεων αυτών και των υπόλοιπων κατά ειδικότητα, τα ειδικά προσόντα, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις πλήρωσης αυτών θα καθοριστούν με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί ύστερα από πρόταση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας.

β) Με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Κ.Θ.Ε. μπορεί να προσλαμβάνεται το αναγκαίο για τα ερευνητικά πλοία του Ε.Κ.Θ.Ε. προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου ή αορίστου χρόνου για πλήρη ή μερική απασχόληση ή κατά πλουν. Επιτρέπεται επίσης με την ίδια διαδικασία για τη στελέχωση της ναυτικής υπηρεσίας του ιδρυτού η πρόσληψη και του αναγκαίου για την εν γένει διαχείριση των πλωτών μέσων του Ε.Κ.Θ.Ε. λοιπού ναυτιλιακού προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου ή αορίστου χρόνου για πλήρη ή μερική απασχόληση. Οι όροι αμοιβής και εργασίας του παραπάνω προσωπικού καθορίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών, Έρευνας και Τεχνολογίας, Εργασίας και Εμπορικής Ναυτιλίας. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται αναλόγως και για το αντίστοιχο προσωπικό του Ερευνητικού Κέντρου Κρήτης (Ε.Κ.Ε.Κ.).

γ) Το προσωπικό του Ε.Κ.Θ.Ε. και γενικά κάθε πρόσωπο εξουσιοδοτημένο από αυτό που επιβαίνει σε πλωτά μέσα είτε ιδιόκτητα είτε ενοικιαζόμενα για όλο το χρόνο πέρα από το νόμιμο ωράριο παραμονής του επί του σκάφους που απαιτείται για την εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων του Ε.Κ.Θ.Ε. δικαιούται υπερωριακή αμοιβή με δαπάνες του κέντρου που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων.

Επίσης για τις εξαιρετέες ημέρες του ίδιου χρόνου δικαιούται αποζημίωση. Ο αριθμός των ωρών υπερωριακής εργασίας και ο αριθμός των υπαλλήλων που θα μπορούν να εργάζονται υπερωριακά κατά τις εργάσιμες και εξαιρετέες ημέρες καθορίζεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών, Έρευνας και Τεχνολογίας και Εργασίας. Στο προσωπικό του Ε.Κ.Θ.Ε. μπορεί να χορηγηθούν κατά περίπτωση επιδόματα ανθυγιεινής εργασίας επικίνδυνης εργασίας και ειδικών συνθηκών εργασίας στα πεδία έρευνας. Το ύψος και οι κατηγορίες προσωπικού που μπορούν να το λάβουν ρυθμίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών Έρευνας και Τεχνολογίας και Εργασίας ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του Ε.Κ.Θ.Ε.

δ) Το προσωπικό του Ε.Κ.Θ.Ε. και του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών μπορεί να μετακινείται εκτός έδρας για εκτέλεση υπηρεσίας σύμφωνα με τις ανάγκες των ερευνητικών του προγραμμάτων και τις λοιπές υπηρεσιακές του ανάγκες ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας".

Άρθρο 30

Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης

1. Στο Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης (Ε.Κ.Ε.Κ.) συνιστώνται οι παρακάτω θέσεις με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και με σύμβαση που ο χρόνος διάρκειάς της καθορίζεται κάθε φορά με την προκήρυξη πλήρωσης τους, ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. του κέντρου:

α) Ινστιτούτο πληροφορικής:

Θέσεις: πέντε (5) ερευνητών τέσσερις (4) αναλυτών τρεις (3) αναλυτών προγραμματιστών, δύο (2) χειριστών Η/Υ μία (1) γραμματέα.

β. Ινστιτούτο μοριακής βιολογίας και βιοτεχνολογίας:

Θέσεις: Δεκαοκτώ (18) ερευνητών έξι (6) τεχνικών, μία (1) γραμματέα.

γ. Ινστιτούτο ηλεκτρονικής δομής και λείζερ:

Θέσεις: Δεκαπέντε (15) ερευνητών, τρεις (3) τεχνικών, μία (1) γραμματέα.

δ. Διεύθυνση διοικητικού:

Θέσεις: Έξι (6) διοικητικών υπαλλήλων.

ε. Ινστιτούτο Μεσογειακών Ερευνών.

στ. Ινστιτούτο υπολογιστικών Μαθηματικών.

2. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 7 του παρόντος νόμου, οι θέσεις των ερευνητών του Ε.ΚΕ.Κ. είναι κοινές για τις βαθμίδες Γ` και Δ`, ως προς τις οποίες εξειδικεύονται κάθε φορά με την προκήρυξη, ανάλογα με τα προσόντα που απαιτούνται για το διορισμό των ερευνητών σύμφωνα με το άρθρο 15 και με αντίστοιχες αποδοχές που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 18 του παρόντος νόμου.

3. Η προκήρυξη για την πλήρωση κενής θέσης ερευνητή στο Ε.ΚΕ.Κ. δημοσιεύεται σε τρεις τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες της Αθήνας και δύο του Ηρακλείου. Η κρίση των υποψηφίων γίνεται από πενταμελή επιτροπή κριτών που ορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. του κέντρου. Τα δύο μέλη της επιτροπής αυτής πρέπει υποχρεωτικά να μην υπηρετούν στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Η κρίση της επιτροπής, είναι δεσμευτική για το Δ.Σ.

4. Η πρόσληψη ερευνητή με βαθμίδα Δ` γίνεται με διετή σύμβαση που μπορεί να ανανεωθεί για ίσο χρόνο.

Η πρόσληψη ερευνητή με βαθμίδα Γ` γίνεται με τριετή σύμβαση που μπορεί να ανανεωθεί για ίσο χρόνο. Ο προσλαμβανόμενος με βαθμίδα Δ`, με τη λήξη της πρώτης διετίας, κρίνεται προς προαγωγή στη βαθμίδα Γ` ή ανανέωση της σύμβασής του στην ίδια βαθμίδα Δ`. Σε περίπτωση μη προαγωγής ή μη ανανέωσης της σύμβασης, με τη λήξη της σύμβασης του ερευνητή αποχωρεί υποχρεωτικά. Ο ερευνητής Δ` βαθμίδας, αποχωρεί υποχρεωτικά με τη συμπλήρωση 4 ετών υπηρεσίας.

Ο ερευνητής Γ` βαθμίδας αποχωρεί υποχρεωτικά με τη συμπλήρωση 6 ετών υπηρεσίας, στην οποία υπολογίζεται και αυτή που προσφέρθηκε σε βαθμίδα Δ`.

Η προαγωγή ή ανανέωση της σύμβασης των ερευνητών γίνεται ύστερα από κρίση της επιτροπής της προηγούμενης παραγράφου.

5. Το ερευνητικό προσωπικό, που κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου έχει προσληφθεί στο Ε.ΚΕ.Κ., εντάσσεται στις θέσεις ερευνητών βαθμίδας Δ', Γ', Β' και Α', ανάλογα με τα προσόντα του, ύστερα από κρίση της επιτροπής της προηγούμενης παραγράφου 3 και με σύμβαση ορισμένου ή αορίστου χρόνου ανάλογα με τη βαθμίδα ένταξης του και συνεχίζει να διέπεται ως προς τις αποδοχές του από το νομικό καθεστώς που ισχύει κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

Στις βαθμίδες Β' και Α' η σύμβαση είναι αορίστου χρόνου.

6. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις των άρθρων 13 παρ. 7, στοιχ. β' και 19 παρ. 1, εδάφια του παρόντος νόμου, για τους επισκέπτες εμπειρογνώμονες ερευνητές επιτρέπεται ν' ανανεώνεται η σύμβαση ορισμένου χρόνου με διετείς συμβάσεις, που ο συνολικός τους χρόνος συνεχούς υπηρεσίας δεν μπορεί να υπερβεί τα (6) χρόνια.

7. Για το λοιπό προσωπικό του κέντρου έχουν ανάλογη εφαρμογή οι αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 20 και 21 καθώς και η παρ. 2β' και γ του άρθρου 29 του παρόντος νόμου.

8. Προκειμένου για το Ε.ΚΕ.Κ. και μέχρι την ίδρυση και λειτουργία της ΕΑΓΕ ο διορισμός του διευθυντή του κέντρου και των ινστιτούτων γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Π.Δ. 716/1983 (ΦΕΚ Α' 153).

Ο διευθυντής του Ε.ΚΕ.Κ. πρέπει να είναι διδάκτωρ και αναγνωρισμένος επιστήμονας διεθνούς κύρους, ειδικός σε ένα από τα επιστημονικά αντικείμενα των ινστιτούτων του κέντρου.

Άρθρο 31⁶⁷

Τελικές διατάξεις.

1. Με τη θέση σε ισχύ του νόμου αυτού οι ερευνητικοί φορείς που εποπτεύονται από τον Υπουργό Έρευνας και Τεχνολογίας και διέπονται από τον παρόντα νόμο είναι οι ακόλουθοι:

α) Εθνικά ερευνητικά κέντρα:

αα) Το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών (Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.) ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ" (άρθρο 28).

ββ) Το Εθνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (Ε.Χ.Θ.Ε.) του άρθρου 29.

γγ) Το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών (Ε.Α.Α.).

δδ) Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.) και

"εε". Το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία "Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών" (ΕΙΕ)".⁶⁸

Τα ζητήματα που προκύπτουν από τη μετατροπή αυτή ρυθμίζονται με προεδρικά διατάγματα σύμφωνα με το άρθρο 25 του νόμου αυτού.

β) Ανεξάρτητα ερευνητικά ινστιτούτα διεπόμενα ή μη από διεθνείς συμβάσεις:

αα) Το Ινστιτούτο Παστέρ (διεπόμενο από το Ν. 390/1976 "περί κυρώσεως της εν Αθήναις την 24ην Οκτωβρίου 1975 υπογραφείσης συμβάσεως μεταξύ της

⁶⁷ Κατά το άρθρο 39 Ν.2496/1997,ΦΕΚ Α 87/16.5.1997 "1. Στους φορείς του άρθρου 31 του ν. 1514/1985 (ΦΕΚ Α' 13/ 8.2.1985), που εποπτεύονται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και διέπονται από το ν.1514/1985, υπάγεται από τη σύστασή της και η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (Ε.Ε.Α.Ε.) του άρθρου 28 του ν. 1733/1987 (ΦΕΚ 171 Αύ). 2. Το μισθολογικό καθεστώς των ειδικών λειτουργικών επιστημόνων της Ε.Ε.Α.Ε. εξομοιώνεται πλήρως προς το καθεστώς των ειδικών λειτουργικών επιστημόνων των εθνικών ερευνητικών κέντρων που εποπτεύονται από το Υπουργείο Ανάπτυξης. 3. Ως όριο ηλικίας για το διορισμό στις βαθμίδες των ερευνητών και των ειδικών λειτουργικών επιστημόνων στην Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (Ε.Ε.Α.Ε.) και στους λοιπούς ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς, που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, νοείται το όριο ηλικίας, που προβλέπεται από τις διατάξεις του π.δ.55/1995 (ΦΕΚ Α' 40/ 24.2.1995).

⁶⁸ Η ως άνω περ. εε) αντικατεστάθη δια του άρθρου 28 παρ. 10 του Ν.1733/1987 (ΦΕΚ Α' 171/ 22.9.1987)

Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Ινστιτούτου Παστέρ Παρισίων "περί του εν Αθήναις Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ" (Ίδρυμα Β. Ζαχάρωφ).

ββ) Το ινστιτούτο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΛΕΜΙΝΓ.

γ) Ακαδημαϊκά ερευνητικά κέντρα:

Το Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης, που είναι ν.π.ι.δ. και διέπεται από τις διατάξεις του Π.Δ. 716/1982 και του άρθρου 30 του παρόντος νόμου.

δ) Ανεξάρτητα ακαδημαϊκά ερευνητικά ινστιτούτα:

αα) ερευνητικό Ινστιτούτο Χημικής Μηχανικής και Χημικών Διεργασιών Υψηλής Θερμοκρασίας, με έδρα την Πάτρα.

ββ) Ερευνητικό ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών, με έδρα την Πάτρα.

γγ) Ερευνητικό Ινστιτούτο Τεχνικής Χημικών Διεργασιών, με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

δδ) ερευνητικό Ινστιτούτο Δικονομικών Μελετών, με έδρα την Αθήνα.

2. Τα υφιστάμενα ερευνητικά κέντρα, ιδρύματα και ινστιτούτα, ανεξάρτητα από την ονομασία τους, μέχρι να συμπληρωθούν οι προϋποθέσεις για τη λειτουργία τους κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού, συνεχίζουν να διέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν γι' αυτά κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

3. Όπου κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού για την έκδοση προεδρικού διατάγματος ή υπουργικής απόφασης απαιτείται προηγούμενη γνώμη, σύμφωνη ή απλή, κάποιου οργάνου, έως τη συγκρότηση και λειτουργία του, το προεδρικό διάταγμα ή η υπουργική απόφαση εκδίδεται χωρίς τη γνώμη του οργάνου αυτού.

4. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται μεταπτυχιακή σχολή και τέτοια δεν έχει συσταθεί ακόμα, για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του παρόντος νοείται το αντίστοιχο Α.Ε.Ι.

5. Με τη θέση σε ισχύ του νόμου αυτού καταργούνται η "υπηρεσία επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας" (Υ.Ε.Ε.Τ.) που προβλέπεται από το άρθρο 9 του Ν.

706/1977 (ΦΕΚ Α` 279), η "επιτροπή επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας" και το "γνωμοδοτικό συμβούλιο επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας", που προβλέπεται από το άρθρο 2 του Ν. 706/ 1977. Οι διατάξεις του Ν. 706/1977 και του Π.Δ. 916/1978 (ΦΕΚ Α` 222), με τις οποίες ρυθμίζονται θέματα προσωπικού (οργανικές θέσεις, αποσπάσεις κλπ.) της ν.ε.ε.τ., διατηρούνται σε ισχύ.

6. Οι διατάξεις του Ν. 706/1977, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε και κάθε άλλη διάταξη που διέπει την καταργούμενη Υ.Ε.Ε.Τ. διατηρούν την ισχύ τους, εφόσον δεν αντιτίθενται στις διατάξεις του παρόντος νόμου. Οι αρμοδιότητες κατά τις διατάξεις αυτές ασκούνται από το Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας.

Οποιοσδήποτε αξιώσεις και επιβαρύνσεις έχουν προκύψει από συμβάσεις έργου που υπογράφηκαν μεταξύ του επιστημονικού υπεύθυνου ερευνητικού έργου ή προγράμματος και των χρησιμοποιούμενων στα έργα αυτά τρίτων προσώπων λόγω χαρακτηρισμού από τα δικαστήρια των συμβάσεων αυτών ως συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας βαρύνουν όχι τον επιστημονικό υπεύθυνο των έργων αλλά τον προϋπολογισμό των έργων αυτών ο οποίος αυξάνεται ανάλογα.

7. Όπου στο νόμο αυτό προβλέπεται διορισμός μελών συλλογικών οργάνων εννοείται και ο διορισμός των αναπληρωματικών μελών αυτών και όπου προβλέπεται ένταξη προσωπικού, αυτή, αν δεν ορίζεται αλλιώς, ενεργείται με πράξη του αρμόδιου για το διορισμό του προσωπικού αυτού οργάνου. Η προσφορά ερευνητικών υπηρεσιών, με οποιαδήποτε σχέση, σε ερευνητικούς φορείς και ερευνητικά προγράμματα, δεν θεωρείται κατοχή δεύτερης θέσης και δεν είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος.

"Σε περίπτωση που από την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 1514/1985 και των προεδρικών διαταγμάτων που εκδίδονται κατ` εξουσιοδότηση των διατάξεων του άρθρου 25 αυτού, προκύπτουν για το κάθε φύσης και σχέσης ερευνητικό, τεχνικό (επιστημονικό και μή), διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων, συνολικές μηνιαίες αποδοχές μικρότερες από αυτές του χρόνου εφαρμογής των παραπάνω διατάξεων, η τυχόν διαφορά διατηρείται, ως

προσωπική, έως την κάλυψή της από οποιαδήποτε αύξηση αποδοχών, εκτός από την Α.Τ.Α".⁶⁹

"Η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών προς το ΙΤΕ, με οποιαδήποτε σχέση, δε θεωρείται κατοχή δεύτερης θέσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 παρ. 7, εδ. β' του ν. 1514/1985".⁷⁰

8. Τα έσοδα ή τα δικαιώματα που προέρχονται από τυχόν αξιοποίηση ή με άλλο τρόπο διάθεση των αποτελεσμάτων έρευνας ή τεχνολογικών επιτεύξεων που χρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας, διατίθενται κατά κύριο λόγο για την ενίσχυση του προγράμματος ή του έργου από το οποίο προέρχονται. Σε ανάλογα έσοδα ή δικαιώματα, που προέρχονται από ερευνητικές ή τεχνολογικές δραστηριότητες που εκτελούνται από άλλους φορείς ή κάτω από την εποπτεία τους με μεταφορά κονδυλίων του Υπουργείου Έρευνας και Τεχνολογίας, συμμετέχει το Υπουργείο κατά ποσοστό που ορίζεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας.

Με όμοιες αποφάσεις καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια για την είσπραξη και διάθεση των εσόδων και δικαιωμάτων που προέρχονται από την αξιοποίηση και διάθεση των αποτελεσμάτων έρευνας ή τεχνολογικών επιτεύξεων.

9. Στο άρθρο 24 του Ν. 1262/1982 (ΦΕΚ Α' 70) προστίθεται παράγραφος 9 ως εξής.

"9. Με την επιφύλαξη των προηγούμενων παραγράφων, με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας καθορίζεται κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, το ποσό της αποζημίωσης επιστημόνων και λοιπού ειδικού προσωπικού, αλλοδαπών ή ημεδαπών, που δεν έχουν την ιδιότητα του δημόσιου υπάλληλου για κάθε είδους οδοιπορικά έξοδα κατά τις μετακινήσεις τους στο εσωτερικό, εφόσον οι μετακινήσεις πραγματοποιούνται για τις ανάγκες του ΥΠ.Ε.Τ. ή ερευνητικών φορέων ή μέσα στα πλαίσια ερευνητικών προγραμμάτων".

⁶⁹ Το εντός " " τελευταίο εδάφιο προστέθηκε με την παρ.4 του άρθρου 12 του Ν.1771/1988 (ΦΕΚ Α' 71/ 19.4.1988)

⁷⁰ Κατά το άρθρο 19 παρ.3 ΠΔ 77/2000,ΦΕΚ Α 65/10.3.2000: "Η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών προς το Ε.Κ.Ε.Τ.Α., με σχέση σύμβασης έργου, δεν θεωρείται κατοχή δεύτερης θέσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 παρ. 7, εδ. β' του ν. 1514/1985 και του άρθρου 2 παρ. 2 περιπτ. δ του ν.2530/1997 (ΦΕΚ Α' 218/ 23.10.1997)"

10. Στο Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας ιδρύονται δέκα (10) θέσεις εμπειρογνομόνων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου.

Οι θέσεις αυτές πληρώνονται με διορισμό επιστημόνων υψηλής επιστημονικής στάθμης ειδικών σε θέματα έρευνας και τεχνολογίας.

Προσόντα διορισμού στις θέσεις αυτές ορίζονται α) η κατοχή διδακτορικού διπλώματος της ημεδαπής ή ισοτίμου της αλλοδαπής ή β) η κατοχή πτυχίου Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισοτίμου Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής και πενταετής τουλάχιστον υπηρεσία και εμπειρία στον τομέα της βιομηχανίας και ιδιαίτερα στην ανάπτυξη υψηλής τεχνολογίας.

Στο ΥΠ.Ε.Τ. ιδρύεται τεχνική υπηρεσία με αρμοδιότητα:

α) την εκτέλεση μελετών αρχιτεκτονικών στατικών ηλεκτρομηχανολογικών θερμομονώσεων κλπ.

β) Την επίβλεψη των κτιριακών έργων που αφορούν το ΥΠ.Ε.Τ. και όλους τους εποπτευόμενους από αυτό ερευνητικούς φορείς, πλην του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ" και

"Οι αρμοδιότητες της Τεχνικής Υπηρεσίας της, Γ.Γ.Ε.Τ. προκειμένου για τεχνικά έργα των εποπτευόμενων από αυτήν ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων που εκτελούνται εκτός Αττικής είναι δυνατόν να ανατίθενται εν μέρει ή στο σύνολό τους είτε σε υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων είτε σε υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή σε ανώνυμη εταιρεία που ανήκει στο δημόσιο τομέα και δύναται να εκτελεί έργα του τομέα αυτού σύμφωνα με το νόμο, με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού".⁷¹

γ) την έγκριση των κτιριολογικών προγραμμάτων και των πιο πάνω μελετών που ανατίθενται από τους ερευνητικούς φορείς, πλην του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ", σε ιδιώτες μελετητές. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των

⁷¹ Το άνω εντός " " εδάφιο προστέθηκε με την παρ.4 άρθρ.22 Ν.2741/1999 (ΦΕΚ Α' 199/28.9.1999)

Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Έρευνας και Τεχνολογίας, μπορεί να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα διάρθρωσης και αρμοδιοτήτων της τεχνικής υπηρεσίας, να συνιστώνται μέχρι δέκα (10) θέσεις μόνιμου ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού και να προβλέπεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της υπηρεσιακής αυτής μονάδας.

11. Οι προβλεπόμενες στο άρθρο 13 του Ν. 706/1977 και στο άρθρο 25 παρ. 1 εδ. β', γ' και δ' του Π.Δ. 916/1978 (ΦΕΚ Α 222) είκοσι (20), δώδεκα (12) και δυο (2) αντίστοιχα θέσεις, με σύμβαση ορισμένου χρόνου, ειδικών επιστημονικών συνεργατών, ειδικού επιστημονικού προσωπικού και ειδικού προσωπικού μετατρέπονται από 31.8.84 σε θέσεις με σύμβαση αορίστου χρόνου, της σύμβασης εργασίας των κατεχόντων αυτές μετατρεπόμενης σε αορίστου χρόνου. Οι εξ αυτών κενές κατά το χρόνο αυτόν θέσεις διατηρούνται ως θέσεις ειδικών επιστημονικών συνεργατών με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου διάρκειας, πληρούμενες κατά τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 1, α του Ν. 706/1977.

"12. Η θητεία των οργάνων διοίκησης των εποπτευόμενων φορέων παρατείνεται μέχρι να διορισθούν τα αντίστοιχα όργανα διοίκησης που προβλέπονται στις διατάξεις του νόμου αυτού. Για το Εθνικά Κέντρα Ερευνών, εφ' όσον έχει διορισθεί ο διευθυντής του Κέντρου και οι μισοί τουλάχιστο διευθυντές Ινστιτούτων, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας να συγκροτείται το νέο Δ.Σ. του Κέντρου, το οποίο λειτουργεί νόμιμα μέχρι τη συμπλήρωση του σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 9 του ν. 1514/1985 και ασκεί όλες τις αρμοδιότητές του. Με τη συγκρότηση του νέου Δ.Σ. λήγει η θητεία των παλαιών οργάνων διοίκησης του Κέντρου".⁷²

13. Για ερευνητικά κέντρα ή ινστιτούτα, για τα οποία δεν έχει συγκροτηθεί Ε.Σ. ή Ε.Σ.Ι. αντίστοιχα, τις αρμοδιότητές τους, μέχρι να συγκροτηθούν, ασκεί το Δ.Σ. ή ο διευθυντής ινστιτούτου αντίστοιχα⁷³.

⁷² Η εντός " " παρ.12 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.3 του άρθρου 12 του Ν.1771/1988 (ΦΕΚ Α' 71/ 19.4.1988)

⁷³ Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ.14 Π.Δ.432/1987 (ΦΕΚ Α' 204/ 23.11.1987): "Σε περίπτωση που δεν έχει συγκροτηθεί το ΕΣ και τα ΕΣΙ του ΙΤΕ, τις αρμοδιότητές αυτών ασκεί το ΔΣ του ΙΤΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 παρ. 13 του ν. 1514/85".

14. Όπου στην ισχύουσα νομοθεσία αναφέρεται υπουργός, που ασκεί αρμοδιότητες από αυτές που υπάγονται ήδη στο Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας, νοείται ο Υπουργός Έρευνας και Τεχνολογίας.

Η φράση στο άρθρο 86 του Ν. 1416/1984 "με γνώμη των συμβουλίων των δήμων και κοινοτήτων" αντικαθίσταται ως εξής: "με γνώμη των νομαρχιακών συμβουλίων". Γνώμη δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που χορηγήθηκε πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, επαρκεί για την ύστερα από την ισχύ αυτού έκδοση των σχετικών προεδρικών διαταγμάτων.

15. Με προεδρικό διάταγμα, εκδιδόμενο με πρόταση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας, μπορεί να κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο όλες οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν τη σύσταση και λειτουργία του Υπουργείου Έρευνας και Τεχνολογίας.

"16. Το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, το οποίο ιδρύθηκε με το π.δ. 867/1979, μετατρέπεται σε ειδικό ερευνητικό ινστιτούτο του άρθρου 12 του ν. 1514/1985, με την ίδια επωνυμία, έδρα, οργάνωση και διοίκηση και υπάγεται στις διατάξεις του ν. 1514/1985, εποπτευόμενο από τους Υπουργούς Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Με κοινή απόφαση των δύο Υπουργών, καθορίζεται ο τρόπος άσκησης του επιστημονικού ελέγχου. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μπορεί να τροποποιείται το ιδρυτικό διάταγμα και να ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το εργασιακό καθεστώς του υπηρετούντος προσωπικού, το νέο Οργανισμό και Κανονισμό του Ινστιτούτου και να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα που συνδέεται με την υπαγωγή του στις διατάξεις του ν. 1514/1985, κατ' εξαίρεση από την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 9, 10, 11, 15, 17 και 20 του νόμου αυτού".⁷⁴

Άρθρο 32

Ισχύς

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην εφημερίδα της κυβερνήσεως.

⁷⁴ Η παρ.16 προστέθηκε με την παρ.1 άρθρ.51 Ν.3370/2005 (ΦΕΚ Α 176/11.7.2005), και, σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, αρχίζει να εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2007.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Η Τεχνολογική Πολιτική της Ελλάδας

3.1 Τι είναι η Τεχνολογική Πολιτική

Η τεχνολογική πολιτική αποτελεί μια νέα, σύγχρονη και πρόσφατη πολιτική για την Ελλάδα αλλά και για τις ανεπτυγμένες χώρες. Αυτό οφείλεται κυρίως στους εξής λόγους:

- Η συσχέτιση της βιομηχανικής και της εμπορικής δραστηριότητας είναι μεγαλύτερη στο πλαίσιο μιας επιχείρησης και όχι του κράτους.
- Γίνεται ταύτιση μεταξύ της ερευνητικής δραστηριότητας και της τεχνολογικής πολιτικής.
- Η γνώση του παραγωγικού μηχανισμού δεν είναι επαρκής επομένως είναι δύσκολη η ενσωμάτωση της γνώσης κατά την διάρκεια της παραγωγής.

Η τεχνολογική πολιτική αποτελεί αντικείμενο έντονου προβληματισμού τις τελευταίες δεκαετίες καθώς επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό από τη λειτουργία της αγοράς.

Οι βασικές δραστηριότητες της τεχνολογικής πολιτικής είναι οι εξής:

- Τεχνολογικός πολιτισμός
- Τεχνολογική καινοτομία
- Διάχυση τεχνικών πληροφοριών
- Εφαρμοσμένη και τεχνολογική έρευνα
- Μεταφορά ενσωματωμένης ή μη τεχνολογίας
- Τεχνολογικές υπηρεσίες
- Τεχνολογική εκπαίδευση και επιμόρφωση

Πιο συγκεκριμένα, θα μπορούσαμε να καταλήξουμε πως η τεχνολογική πολιτική έχει στοιχεία από πολιτικές όπως, η ερευνητική, η εκπαιδευτική, η επενδυτική, η εμπορική και η πολιτιστική. Παρόλα αυτά η τεχνολογική πολιτική έχει καταφέρει να επηρεάσει πολιτικές όπως,

- Η πολιτική μεταφορών και επικοινωνιών
- Η εμπορική πολιτική
- Η πιστωτική και φορολογική πολιτική
- Οι κλαδικές πολιτικές (υγεία, άμυνα)
- Η εκπαιδευτική πολιτική
- Η εργατική πολιτική και πολιτική απασχόλησης
- Η χωροταξική και πολεοδομική πολιτική

Επιπλέον, ο συσχετισμός της τεχνολογικής πολιτικής με τις άλλες πολιτικές δημιουργούν μια πολυπλοκότητα στα συστήματα και τους μηχανισμούς της ανάπτυξης. Η πολυπλοκότητα που δημιουργείται, διαφοροποιείται γύρω από συγκεκριμένους πόλους, όπως είναι:

- Ο επιστημονικός πόλος
- Ο πόλος της αγοράς
- Ο κοινωνικός πόλος
- Ο πόλος χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων
- Ο πόλος ανάπτυξης
- Ο τεχνολογικός πόλος
- Ο πολιτιστικός πόλος
- Ο πόλος μεταβίβασης γνώσεων

Καταλήγοντας, μπορούμε να πούμε πως η αποτελεσματική λειτουργία κάθε δικτύου σε εθνικό ή παγκόσμιο επίπεδο έχει σχέση κυρίως με την ποιότητα των διασυνδέσεων των παραπάνω πόλων.

3.2 Ιστορική Επισκόπηση στη Διαμόρφωση της Ελληνικής Τεχνολογικής Πολιτικής

Στην περίπτωση της Ελλάδας η τεχνολογική πολιτική διαμορφώνεται από ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες. Οι ενδογενείς παράγοντες χωρίζονται σε εσωτερικούς και ελεγχόμενους ενώ οι εξωγενείς σε εξωτερικούς και μη άμεσα ελεγχόμενους. Μερικοί από τους παράγοντες που διαμορφώνουν την τεχνολογική πολιτική στην Ελλάδα είναι:

- Οι μικρές και περιορισμένες τοπικές αγορές
- Ο μικρός αριθμός επιχειρήσεων που παρέχουν δημόσιες υπηρεσίες υψηλού κόστους
- Ο μεγάλος αριθμός μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η έλλειψη μεγάλων επιχειρηματικών μονάδων με διεθνή εμβέλεια
- Η μεγάλη ευελιξία
- Η ανοικτή οικονομία που τείνει να πάρει μεγάλες τεχνολογικές κατευθύνσεις
- Το υψηλό κόστος λειτουργίας βασικών δομών
- Το μικρό μερίδιο στην εσωτερική ευρωπαϊκή αγορά

Τις περιόδους κατά τις οποίες η Ελλάδα αξιοποίησε την τεχνολογική πολιτική και ακολουθήθηκε μια σταθερή πορεία ανάπτυξης είναι⁷⁵:

- Η προ του 1983 περίοδος κατά την οποία γίνεται μια προσπάθεια εκσυγχρονισμού του επιστημονικού και τεχνολογικού συστήματος της χώρας ενόψει της εισόδου της χώρας στην Ε.Ε.
- Τα μέτρα για την πραγματοποίηση των παραπάνω επικεντρώνονται στην επιστημονική έρευνα η οποία αποκτά ευέλικτους μηχανισμούς χρηματοδότησης.
- Η περίοδος 1983-1988 κατά την οποία προωθούνται οι τεχνολογικές υπηρεσίες προς τη βιομηχανία, η διάχυση πληροφοριών, η τεχνολογική καινοτομία, τα χρηματοδοτικά συστήματα και η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.
- Η μετά το 1989 περίοδος η οποία χαρακτηρίζεται με την συμμετοχή της σε κοινοτικά προγράμματα ιδιαίτερα στους τομείς της έρευνας και τεχνολογίας.

Ακόμα, πρέπει σε αυτό το σημείο να αναφέρουμε πως η τεχνολογική πολιτική αποτελείται από τρεις άξονες:

- Ανάπτυξη γενικών υποδομών στους χώρους της τεχνολογικής εκπαίδευσης
- Προσανατολισμός προγραμμάτων και θεσμών στους κλάδους παραγωγής

⁷⁵Κορρές, Γ., Τσομπάνογλου, Γ., (2005), *Τεχνολογία, κοινωνική πολιτική και ανάπτυξη*, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα

- Καταμερισμός υποδομών και δραστηριοτήτων στις διάφορες περιφέρειες της χώρας

Επιπλέον, και η πρακτική των τραπεζών με τις απαιτήσεις τους για τις διασφαλίσεις των δανείων και η αδυναμία αξιολόγησης των τεχνολογιών δεν μπόρεσε να συμβάλλει στην προώθηση της καινοτομίας.

Τέλος, πρέπει να τονισθεί πως οι επιχειρήσεις ευαισθητοποιήθηκαν στο συγκεκριμένο αντικείμενο από τότε που η Ελλάδα έγινε μέλος της Ε.Ε.

3.3 Το Πλαίσιο της Ελληνικής Τεχνολογικής Πολιτικής

Στα μέσα της δεκαετίας του 1970 η τεχνολογική υποδομή της Ελλάδας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ασταθής και ευμετάβλητη. Δραστηριότητες καινοτομίας και οι νέες τεχνολογίες ήταν αποτέλεσμα των εκάστοτε συμφωνιών και όχι αποτέλεσμα από ερευνητικές δραστηριότητες των εγχώριων επιχειρήσεων. Οι τεχνολογικές πολιτικές που είχε ακολουθήσει η χώρα τα προηγούμενα έτη είχαν δημιουργήσει ένα είδος εξάρτησης από την χρήση τεχνολογικών επιτευγμάτων από χώρες του εξωτερικού ενώ οι εγχώρια παραγόμενες τεχνολογίες βρίσκονταν σε χαμηλό επίπεδο.

Στην Ελλάδα κυρίως μετά το 1977 και με το Ν. 706/1977 ξεκίνησε να εφαρμόζεται σωστή τεχνολογική πολιτική. Μόλις το 1982 ιδρύεται για πρώτη φορά Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας. Τρία χρόνια μετά (1985) Με το νομοσχέδιο 1558/85 το Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας συνενώνεται με το Υπουργείο Βιομηχανικής Ενέργειας και Φυσικών Πόρων υπό τη μορφή της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ). Παράλληλα, λόγω και της νέας στέγασης δημιουργήθηκε το πολύ δημοφιλές και αποδοτικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας, το γνωστό ως ΠΑΒΕ (Π.Δ), κρατήθηκε όμως και το καθαρά ερευνητικό πρόγραμμα που εξελίχθηκε σε Πρόγραμμα για την Ενίσχυση του Ερευνητικού Δυναμικού, το επίσης γνωστό **ΠΕΝΕΔ**.

Συγχρόνως, η επέμβαση αυτή δρομολόγησε τις δραστηριότητες των υπαρχόντων ερευνητικών κέντρων προς εφαρμοσμένα ερευνητικά έργα στο πλαίσιο του **ΠΑΕΤ**. Εξάλλου άρχισε η ίδρυση ειδικών εταιριών Βιομηχανικής Έρευνας

(BETA), όπως η EBETAM, η ΕΚΕΠΥ κ.λ.π. που προσέθεσαν ισχύ στον τεχνολογικό ιστό της χώρας.

Η ΓΓΕΤ ως ο κύριος φορέας έρευνας και τεχνολογίας είναι υπεύθυνη για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της ελληνικής τεχνολογικής πολιτικής. Οι κύριες λειτουργίες της ΓΓΕΤ είναι:

- Η συγκρότηση μιας ολοκληρωμένης και σύγχρονης πρότασης για την τεχνολογική πολιτική
- Η αξιολόγηση και η παρακολούθηση των ετήσιων προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας
- Η δημιουργία σχεδίων για μακροχρόνια προγράμματα που αφορούν την τεχνολογική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη
- Η προετοιμασία για τη συμμετοχή στα διάφορα κοινά ερευνητικά προγράμματα και τις συνδεδεμένες με αυτά δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε.
- Η ενσωμάτωση και η εφαρμογή της μεταφερόμενης τεχνολογίας στους ειδικούς εγχώριους όρους της εγχώριας αγοράς
- Η εκτίμηση της αποδοτικότητας των διαφορετικών βιομηχανικών και τεχνολογικών κινήτρων
- Η διάδοση νέων προηγμένων τεχνολογιών στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές της Ελλάδας με στόχο την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη
- Ο συντονισμός και ο έλεγχος των διαφόρων ερευνητικών ιδρυμάτων και οργανισμών
- Η βελτίωση της ανθρώπινης επιστημονικής δυνατότητας και η χρησιμοποίηση των ανθρώπινων πόρων
- Ο συντονισμός της ανάπτυξης ειδικών ερευνητικών προγραμμάτων για τις ΜικροΜεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και τις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές

Η τεχνολογική πολιτική στην Ελλάδα στηρίζεται στην τεχνολογική υποδομή που δημιουργήθηκε από τα πενταετή σχέδια για τις τεχνολογικές και ερευνητικές δραστηριότητες τα οποία (σχέδια) με την σειρά τους αποτελούν κομμάτι των εθνικών πενταετών σχεδίων με στόχο την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Τα πενταετή αναπτυξιακά προγράμματα έρευνας και τεχνολογίας (ΠΑΕΤ) διαιρούνται σε δύο κύρια υποπρογράμματα⁷⁶:

- Το προσανατολισμένο ερευνητικό πρόγραμμα (ΠΕΠ), αφορά τις ερευνητικές δραστηριότητες στους παραδοσιακούς τομείς. Το ΠΕΠ επικεντρώνεται στη βελτίωση του τεχνολογικού εξοπλισμού της χώρας, για παράδειγμα ασχολείται με την ανάπτυξη του βασικού, εφαρμοσμένου ερευνητικού και οικονομικού μηχανισμού για την καινοτομία και
- Το βιομηχανικό ερευνητικό πρόγραμμα στοχεύει στην ενθάρρυνση της βιομηχανικής επιστημονικής έρευνας χρηματοδοτώντας τα σχετικά με αυτήν επιστημονικά σχέδια που εφαρμόζονται στους τομείς της βιομηχανίας. Η προσπάθεια που καταβάλλεται συνδέεται με την αύξηση της ενδοβιομηχανικής έρευνας της διάχυσης των νέων τεχνολογιών, της ενίσχυσης δεσμών ανάμεσα στην θεωρητική και την παραγωγική έρευνα. Για παράδειγμα αποτελεί στόχο η ίδρυση επιστημονικών κέντρων και η βελτίωση της εκπαίδευσης.

Μεγάλο μειονέκτημα αποτελεί το γεγονός ότι δεν υπάρχουν ερευνητικά σχέδια που να συνδέουν μεταξύ τους τα δημόσια ερευνητικά ιδρύματα με αυτά του ιδιωτικού τομέα. Το περιεχόμενο των ερευνητικών σχεδίων έχουν θεωρητικό χαρακτήρα και απέχουν πολύ από τις πραγματικές ανάγκες της ελληνικής βιομηχανίας. Επιπλέον, δεν υπάρχουν μηχανισμοί για την μεταφορά των αποτελεσμάτων την ακαδημαϊκής έρευνας στη διαδικασία της παραγωγής, δεν διευκολύνεται η τεχνολογική επιστημονική έρευνα, η ανάλυση της αγοράς, ο έλεγχος της ποιότητας και ο βιομηχανικός σχεδιασμός.

Σχετικά πρόσφατα εμφανίστηκαν και στην Ελλάδα οι οργανισμοί εκείνοι που έχουν ως στόχο την μετάφραση των αποτελεσμάτων της έρευνας και την μεταφορά τους στην παραγωγική διαδικασία με σκοπό τον εκσυγχρονισμό της, όμως, αυτό αποτελεί ένα δύσκολο εγχείρημα καθώς απαιτούνται χρήματα, νέες επενδύσεις και εκπαιδευτικό προσωπικό.

⁷⁶ Κορρές, Γ., Τσομπάνογλου, Γ., (2005), *Τεχνολογία, κοινωνική πολιτική και ανάπτυξη*, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα

Δυστυχώς, η νοοτροπία που επικρατεί στην επιχειρηματική κοινότητα της Ελλάδας αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον επιλέγουν βραχυπρόθεσμες δράσεις. Η δραστηριότητα των επιχειρήσεων και τα αποτελέσματα που εξάγονται από αυτή είναι σχεδόν αναποτελεσματική για τους ενδεχόμενους χρήστες.

Οι τεχνολογικές πολιτικές που θα ασκηθούν στο μέλλον θα πρέπει να είναι προσανατολισμένες στην ανάπτυξη και τη διάχυση των νέων τεχνολογιών, κάτι που απαιτεί σωστό και οργανωμένο σχεδιασμό, οικονομική υποστήριξη αλλά και σωστή αξιοποίηση του ερευνητικού προσωπικού.

Τα διάφορα κοινοτικά ερευνητικά προγράμματα αυξάνουν την δυνατότητα να παρθούν από την Ελλάδα τεχνολογικές και ερευνητικές πρωτοβουλίες. Ακόμα, μέσα από τα συγκεκριμένα προγράμματα είναι δυνατόν να υπάρξει ένας βαθμός εναρμόνισης την ευρωπαϊκής με την εθνική τεχνολογική πολιτική.

Τέλος, χρησιμοποιώντας κάποιους δείκτες μέτρησης της έρευνας μπορούσε να καταλήξουμε εάν η πολιτική που ακολουθήθηκε ήταν αποτελεσματική και αποδοτική. Ο υπολογισμός και η εκτίμηση των τεχνολογικών δεικτών και των σχετικών μεταβλητών υποδηλώνουν τα ακόλουθα⁷⁷:

- Οι χαμηλές τιμές για τις ερευνητικές δαπάνες αποδεικνύουν ότι οι ελληνικές καινοτομικές δραστηριότητες παραμένουν σε ένα μέτριο επίπεδο.
- Η πλειοψηφία των ερευνητικών δαπανών διατίθεται στις κοινωνικές επιστήμες, όπως και στις αγροτικές δραστηριότητες.
- Η τεχνολογική πολιτική αφορά το χώρο της θεωρητική έρευνας (όπως, τα Πανεπιστήμια και τα δημόσια ερευνητικά ιδρύματα) περισσότερο από τη βιομηχανική και την παραγωγική έρευνα.

⁷⁷ Κορρές, Γ., Τσομπάνογλου, Γ., (2005), *Τεχνολογία, κοινωνική πολιτική και ανάπτυξη*, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα

3.4 Διαχείριση, Εμπλεκόμενοι Φορείς, Πηγές Χρηματοδότησης

Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) αποτελεί τον κεντρικό πόλο διαχείρισης του συστήματος Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ) και Καινοτομίας στην Ελλάδα. Κύρια αρμοδιότητα της ΓΓΕΤ είναι η χάραξη και η υλοποίηση της εθνικής πολιτικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ) και Καινοτομίας.

Η χρηματοδότηση της ΕΤΑ στην Ελλάδα γίνεται κυρίως από τα εθνικά ερευνητικά προγράμματα που υλοποιεί η ΓΓΕΤ αλλά και τα προγράμματα ΕΤΑ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το μεγαλύτερο ποσοστό των κονδυλίων των ερευνητικών πόρων πηγαίνει στα Πανεπιστήμια και ακολουθούν τα Ερευνητικά Κέντρα και οι επιχειρήσεις.

Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού. Στις αρμοδιότητές της, όπως αναφέρθηκαν σε προηγούμενη ενότητα, είναι να ενισχύει μέσω ανταγωνιστικών Ε&Τ προγραμμάτων, τις ερευνητικές δραστηριότητες των ερευνητικών και παραγωγικών φορέων σε τομείς σημαντικούς για την ελληνική οικονομία και τη βελτίωση της ζωής του πολίτη, να στηρίζει τη μεταφορά και τη διάχυση προηγμένων τεχνολογιών προς τους παραγωγικούς φορείς της χώρας, επιτυγχάνοντας έτσι την άμεση αξιοποίηση των προϊόντων της έρευνας, να συμβάλλει στην ενίσχυση του ερευνητικού δυναμικού της χώρας, να εκπροσωπεί τη χώρα στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εναρμονίζοντας τις ερευνητικές και τεχνολογικές δραστηριότητές της με τις απαιτήσεις της διεθνούς κοινότητας, να προωθεί τη συνεργασία σε θέματα Έρευνας και Τεχνολογίας, με άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς, να ιδρύει ινστιτούτα και τεχνολογικούς φορείς σε τομείς υψηλής προτεραιότητας για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, να εποπτεύει και χρηματοδοτεί την πάγια λειτουργία και να στηρίζει δυναμικά 19 από τους γνωστότερους και σημαντικότερους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς της χώρας, να προωθεί τη διάδοση των Ε&Τ πληροφοριών, σε εθνική κλίμακα, με τη βοήθεια τεχνολογικής πληροφόρησης και τέλος, να

υποστηρίζει δράσεις ευαισθητοποίησης της ελληνικής κοινωνίας σε θέματα Έρευνας και Τεχνολογίας⁷⁸.

Άλλα Υπουργεία που συνδέονται με δράσεις ETA είναι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, κ.α..

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι δραστηριότητες ETA στην Ελλάδα γίνονται στα δημόσια ερευνητικά κέντρα, στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ και ΤΕΙ) και στις επιχειρήσεις.

Τα περισσότερα δημόσια ερευνητικά κέντρα υπάγονται στην αρμοδιότητα της ΓΓΕΤ. Συνολικά, η ΓΓΕΤ εποπτεύει 13 ερευνητικούς φορείς και 8 τεχνολογικούς φορείς. Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπάγονται στο Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού και αποτελούν το μεγαλύτερο τμήμα της ερευνητικής δραστηριότητας καθώς σε αυτά εργάζονται το μεγαλύτερο ποσοστό Ελλήνων ερευνητών. Ακόμα, ερευνητική δραστηριότητα αναπτύσσεται σε επιχειρήσεις και βιομηχανίες και ιδιαίτερα σε τομείς όπως η τεχνολογία της πληροφορίας και επικοινωνιών. Όμως, όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι ιδιωτικές επενδύσεις Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ETA) και Καινοτομίας είναι ιδιαίτερα περιορισμένες.

Κύριες πηγές χρηματοδότησης της έρευνας στην Ελλάδα είναι⁷⁹:

α) η δημόσια χρηματοδότηση, η οποία περιλαμβάνει τα κονδύλια από τον τακτικό προϋπολογισμό και το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων, τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία και τα κοινοτικά προγράμματα για E&TA

β) η ιδιωτική χρηματοδότηση, τα κονδύλια που προέρχονται από τον τακτικό προϋπολογισμό σε ετήσια βάση και μικρότερη έκταση από το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων αφορούν, κατά κύριο λόγο, την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των πανεπιστημίων και των κρατικών ερευνητικών κέντρων.

⁷⁸ Από τον Ιστοχώρο της ΓΓΕΤ (<http://www.gsrt.gr/central.aspx?sid=10614321109316461437091>)

⁷⁹ Από τον Ιστοχώρο του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (http://www.ekt.gr/content/display?ses_mode=rnd&ses_lang=el&prnbr=14906)

Τα προγράμματα με χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία, εντάσσονται στα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και η διαχείρισή τους γίνεται από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) ως δικαιούχος του ΚΠΣ, προκηρύσσει και χρηματοδοτεί ερευνητικά έργα, τα οποία διεξάγονται στη χώρα από κοινοπραξίες πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων, επιχειρήσεων ή από μεμονωμένους ερευνητές, όπως επίσης και ερευνητικές δραστηριότητες στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών με άλλες χώρες

Στα ευρωπαϊκά προγράμματα E&TA συμμετέχουν ελληνικές ερευνητικές ομάδες, σε συνεργασία με αντίστοιχους φορείς και επιχειρήσεις από άλλες χώρες της ΕΕ. Πρόκειται, κατά κύριο λόγο, για τα Προγράμματα Πλαίσια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: Τί ισχύει στην Ε.Ε.

4. Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Έρευνας

Τα δεδομένα και οι προτεραιότητες του τομέα της έρευνας μεταβάλλονται συνεχώς και με πολύ γρήγορους ρυθμούς σε σχέση με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν η οικονομία και η κοινωνία σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο. Με την λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οι χώρες της Ευρώπης, βρέθηκαν με κατεστραμμένη οικονομία και με καμία προοπτική για ανάπτυξη. Ακολούθησαν πολλά χρόνια προσπαθειών για να αποκαταστήσουν τον παραγωγικό μηχανισμό τους αλλά και να καλύψουν την απόσταση στον τομέα της τεχνολογίας καθώς είχαν μείνει αρκετά πίσω. Μέσα σε αυτό το διάστημα, η Ευρώπη έπαψε να είναι η πηγή των τεχνολογικών καινοτομιών, θέση που κατέλαβαν οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Σοβιετική Ένωση. Τότε ήταν που οι Ευρωπαίοι, απογοητευμένοι, έκαναν λόγο για το τεχνολογικό χάσμα που τους χώριζε από τις Ηνωμένες Πολιτείες, χάσμα το οποίο διευρυνόταν χρόνο με το χρόνο.

Ήταν δύσκολο ακόμα και από τις μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες να καλύψουν το τεχνολογικό χάσμα που είχε δημιουργηθεί και πόσο ακόμα να φτάσουν στο σημείο να ανταγωνιστούν τις Ηνωμένες Πολιτείες. Αυτός είναι και ο λόγος που τους επέβαλε να ακολουθηθεί μία επιλεκτική πολιτική. Αλλά και οι επιχειρήσεις στην Ευρώπη δεν μπορούσαν να ανταγωνιστούν τις αντίστοιχες αμερικανικές λόγω χρηματοοικονομικής αδυναμίας. Σύντομα, λοιπόν, εμφανίστηκαν μεγάλες καθυστερήσεις κυρίως στη βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας. Αυτό είχε ως συνέπεια την μετανάστευση πολλών επιστημόνων από την Ευρώπη προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, την εξάρτηση των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων από τις αμερικανικές ευρεσιτεχνίες με αποτέλεσμα αυτή η κατάσταση να οδηγήσει στο φαινόμενο κατά το οποίο οι αμερικανικές πολυεθνικές επιχειρήσεις να απορροφούν ευρωπαϊκά κεφάλαια με σκοπό την δίκη τους επέκταση στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως. Η όλη κατάσταση που είχε δημιουργηθεί οφειλόταν στο σύνολό της στην ευρωπαϊκή

τεχνολογική καθυστέρηση, που στα τέλη της δεκαετίας του 1960 πήρε το όνομα «Αμερικανική Πρόκληση»⁸⁰.

Βρισκόμαστε στον 21^ο αιώνα και το χάσμα δεν έχει κλείσει πλήρως, όμως, έχουν δημιουργηθεί οι συνθήκες ώστε να υπάρχει μια μεγαλύτερη προσαρμογή της Ευρώπης και των ευρωπαϊκών οικονομιών στις καινοτομίες. Παρόλο που η Ευρωπαϊκή Κοινότητα προσπαθούσε για αρκετό διάστημα να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεών της μέσω της κοινής αγοράς, στην αρχή της δεκαετίας του 1980, συνειδητοποιεί πως αυτή η μέθοδος δεν μπορεί να αποκαταστήσει το πρόβλημα καθώς η βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας αποτελούσε κεκτημένο των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ιαπωνίας. Πιο συγκεκριμένα, οι ΗΠΑ προσέφεραν προνόμια κυρίως λόγω την ομογενοποιημένης αγοράς στο εσωτερικό της χώρας αλλά και από τις έμμεσες επιδοτήσεις που παρείχε η Αμερικανική Κυβέρνηση στη βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας. Παράλληλα, από της πλευρά της Ευρώπης παρατηρείται η ανικανότητα να εξάγει καινοτόμες ανακαλύψεις. Όμως, πολλές καινοτομίες που φαινομενικά προέρχονταν από τις Ηνωμένες Πολιτείες, ουσιαστικά στηρίζονταν σε ευρωπαϊκές ανακαλύψεις. Όσον αφορά την Ιαπωνία, οι πρακτικές προστατευτισμού του εμπορίου που ακολουθούσε αλλά και η χρηματοδότηση από το αρμόδιο υπουργείο, οδήγησαν την χώρα να ισχυροποιήσει τη θέση της στην αγορά.

Αυτό οδήγησε την Ευρωπαϊκή Κοινότητα να σκεφτεί κατά πόσο έπρεπε να συμβάλλει με ιδίους πόρους στην προσπάθειά της για την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών. Ακόμα, το άνοιγμα των αγορών λόγω της οικονομικής ολοκλήρωσης, η ύπαρξη καλά καταρτισμένων ερευνητών και τεχνικών ως επακόλουθο της αυξημένης προσοχής στην ανώτατη εκπαίδευση, ο εκσυγχρονισμός της οικονομίας που προέκυψε από την ανάπτυξη αλλά και η αυξημένοι χρηματοοικονομικοί πόροι για την έρευνα, έδωσαν το έναυσμα, την κινητήριου δύναμη, για την έρευνα και την ανάπτυξη στην Ευρώπη. Όμως, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είχε να αντιμετωπίσει και άλλα προβλήματα, την εξάρτησή της για εισαγωγές πρώτων υλών και ενέργειας αλλά και την ανυπομονησία των πολιτών της για καλύτερες συνθήκες ζωής και εργασίας.

⁸⁰ Μούσης, Ν., (2001), *Ευρωπαϊκή Ένωση. Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 414

Τα τελευταία χρόνια προστέθηκε στους ανταγωνιστές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Κίνα, η οποία έχει αναδειχθεί σε υπερδύναμη σε όλους τους τομείς. Μάλιστα, την πρώτη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα, οι επενδύσεις της Κίνας για έρευνα αυξανόταν κατά 20% ετησίως, ενώ το μερίδιο του ΑΕΠ της που προοριζόταν για έρευνα και ανάπτυξη αυξανόταν κατά 10% ετησίως, σε αντίθεση με την Ευρωπαϊκή Ένωση που ήταν μόνο 0,02%. Άλλωστε σε έκθεσή του το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναφέρει πως η Κίνα εξελίσσεται στην πιο ανταγωνιστική πλατφόρμα που υπήρξε ποτέ στην ιστορία⁸¹.

Βλέπουμε επομένως, πως η Ευρώπη αντιμετωπίζει κυρίως οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές. Η παραδοσιακή διάρθρωση των βιομηχανιών της κλυδωνίζεται. Παραδοσιακοί κλάδοι της Ευρώπης, όπως, η κλωστοϋφαντουργία, η ναυπηγική και η σιδηρουργική αντιμετωπίζουν προβλήματα ως αποτέλεσμα της μετακίνησης της παραγωγής προς χώρες με χαμηλό κόστος εργασίας λόγω της διεθνοποίησης της αγοράς. Η μεταφορά των παραδοσιακών κλάδων στις αναπτυσσόμενες χώρες έκανε επιτακτική την ανάγκη για την ανάπτυξη νέων βιομηχανιών υψηλής τεχνολογίας. Οι Ευρωπαίοι έχουν τις δυνατότητες να ανταποκριθούν σε αυτούς τους νέους κλάδους, δηλαδή, τις βιομηχανίες και τεχνολογίες που χαρακτηρίζουν την μεταβιομηχανική κοινωνία, με την προϋπόθεση όμως, να ενώσουν τις προσπάθειές τους στον τομέα της έρευνας.

Η ανάπτυξη και η υιοθέτηση τεχνολογίας έχουν σημαντικό ρόλο για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς αυτοί οι δύο παράγοντες επηρεάζουν την βιομηχανική ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, τις θέσεις εργασίας, την ποιότητα εργασίας αλλά και την διαρκή ανάπτυξή της. Οι προσπάθειες που θα γίνουν προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να είναι συντονισμένες και να αντιμετωπίζουν ζητήματα όπως η αποδοτικότητα σε σχέση με το κόστος, η τυποποίηση, η ευχρηστία, η διαλειτουργικότητα και η πρόσβαση. Ακόμα, εκτός από τα παραπάνω θέματα θα πρέπει να δοθεί προσοχή και στις κοινωνικές αλλαγές που επιφέρει η εισαγωγή και διάδοση των νέων τεχνολογιών.

⁸¹ Βλ. Έκθεση Α6-0262/2005 «Σχετικά με τις προοπτικές σύναψης εμπορικών σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και της Κίνας», Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, (5/9/2005)

Το κύριο πλεονέκτημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η ποιότητα των ερευνητών, μηχανικών και τεχνικών της καθώς είχε δώσει μεγάλη σημασία στην ανώτατη εκπαίδευση. Για την Ε.Ε. η επιστημονική και τεχνολογική αριστεία αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για να επιτύχει στο τόσο ανταγωνιστικό περιβάλλον της διεθνούς έρευνας και της επιστημονικής ανάπτυξης. Πιστεύεται ότι με την προώθηση της αριστείας θα ενθαρρυνθεί η συμμετοχή και η αφοσίωση των καλύτερων ερευνητών και ομάδων στην ευρωπαϊκή έρευνα και θα προβληθούν σημαντικά ευρήματα της έρευνας που παράγονται από τους ευρωπαίους ερευνητές.

Οι ερευνητές της πρώτης γραμμής, δηλαδή, εκείνοι που εργάζονται στην πρώτη γραμμή της επιστήμης πρέπει να έχουν πρόσβαση σε μείζονες ερευνητικές υποδομές. Για να είναι και να παραμείνουν ανταγωνιστικές οι ευρωπαϊκές ομάδες ερευνητών σε σχέση με τις άλλες ερευνητικές ομάδες του κόσμου, θα πρέπει να υποστηρίζονται κυρίως παρέχοντάς τους υποδομές υψηλού τεχνολογικού επιπέδου. Όμως, παρατηρείται πως οι καλύτερες ερευνητικές υποδομές στην Ευρώπη διαχειρίζονται από τις εθνικές αρχές κάθε χώρας και αυτό δυσκολεύει την εργασία των ερευνητών, καθώς η πρόσβασή τους σε αυτές τις υποδομές περιορίζεται σε σημαντικό βαθμό ή οι συγκεκριμένες υποδομές χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από τις εθνικές ερευνητικές ομάδες. Αυτό, λοιπόν, κρίνει επιτακτική την ανάγκη ύπαρξης πολιτικής για την ελεύθερη πρόσβαση διεθνικών ομάδων ερευνητών στις κατάλληλες υποδομές.

Το κόστος της έρευνας είναι υψηλό και για κάποιες χώρες σχεδόν απαγορευτικό. Η ύπαρξη μιας ευρωπαϊκής πολιτικής για τον ορισμό των οικονομικών, πολιτικών, κοινωνικών και στρατηγικών στόχων της έρευνας επιβάλλεται με σκοπό την καταγραφή των διαθέσιμων πόρων σε ανθρώπους-ερευνητές, υποδομές και χρήματα με στόχο τον ορισμό των προτεραιοτήτων στην έρευνα αλλά και την κατανομή της εργασίας. Με αυτό τον τρόπο θα εξασφαλισθεί πως κανένας τομέας της έρευνας δεν θα παραγκωνιστεί, δεν θα υπάρξουν επικαλύψεις και ότι θα γίνει σωστή χρήση των πόρων (ερευνητές, υποδομές, χρήματα) της Ε.Ε.

Για να μπορέσει να υπάρξει η σωστή εκμετάλλευση των πόρων, απαιτείται ο συντονισμός και οι κοινές ενέργειες με σκοπό την διάδοση της γνώσης. Γιατί, δεν ωφελεί να υπάρχει από την μία πλευρά συσσωρευμένη γνώση που δεν διαχέεται-

μοιράζεται και από την άλλη μία πολύ καλά οργανωμένη βιομηχανία. Θα πρέπει η γνώση θα διαδίδεται στους ανθρώπους που μπορούν να την εκμεταλλευτούν και να την μεταφέρουν στην βιομηχανία χωρίς να περιορίζεται από χωρικά κριτήρια. Η γνώση θα πρέπει να διαδίδεται ελεύθερα σε όλα τα κράτη μέλη. Άλλωστε, λόγω του μεγάλου όγκου της γνώσης-δεδομένων, οι παραδοσιακές μέθοδοι απογραφής και ταξινόμησης των επιστημονικών πληροφοριών είναι πλέον ξεπερασμένες. Είναι ιδιαίτερα επιτακτική η ανάγκη προσφυγής στην πληροφορική αλλά και σε διεθνείς τράπεζες δεδομένων όπου αυτό μπορεί να αποδώσει μόνο σε ευρωπαϊκό επίπεδο⁸².

⁸² Μούσης, Ν., (2001), Ευρωπαϊκή Ένωση. Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 416-417

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: Η Κοινοτική Τεχνολογική Πολιτική

5.1 Η Διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Έρευνας: Θεσμικό & Πολιτικό Πλαίσιο

Η πολιτική για την έρευνα είναι τόσο παλιά όσο και η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλα ξεκίνησαν το 1952, όταν η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΧ) συμφώνησε για τη χρηματοδότηση, από την Κοινότητα, της έρευνας για την ενέργεια. Όμως, πέντε χρόνια αργότερα με τη Συνθήκη της Ρώμης, ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (EURATOM) που αποτελεί το σημαντικότερο σημείο για την πολιτική της έρευνας. Εκείνη την εποχή επικρατούσε ενθουσιασμός σχετικά με τις βιομηχανικές δυνατότητες της πυρηνικής ενέργειας, τότε ήταν που ο Jean Monnet είχε καταλάβει πως η EURATOM ήταν εκείνη που αποτελούσε την κινητήρια δύναμη για την ομοσπονδίαση της Ευρώπης παρά η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ). Δυστυχώς, το συγκεκριμένο σχέδιο δεν είχε την καλύτερη έναρξη. Η Μ.Βρετανία, η Γαλλία και στη συνέχεια η Γερμανία, μέσω πιέσεων που άσκησαν με τα εθνικά τους προγράμματα για την πυρηνική ενέργεια, κατάφεραν να περιορίσουν τις αρμοδιότητες της EURATOM και τελικά να την μετατρέψουν από ένα φιλόδοξο πρόγραμμα κοινής βιομηχανικής πολιτικής σε ένα ευρωπαϊκό δίκτυο ερευνητικών εργαστηρίων, τοποθετώντας το, στην δεύτερη γραμμή λόγω της ύπαρξης των αντίστοιχων εθνικών προγραμμάτων.

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη ενότητα, την δεκαετία του 1960, η πολιτική της έρευνας μπήκε στη λίστα με της προτεραιότητες της Κοινότητας, ως αποτέλεσμα του τεχνολογικού χάσματος που είχε δημιουργηθεί μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ευρώπης. Οι τρεις ηγέτιδες ευρωπαϊκές δυνάμεις, Γερμανία, Γαλλία και Μ. Βρετανία, στο επιστημονικό επίπεδο, παρόλο που μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο είχαν καταφέρει να ανακτήσουν την επιστημονική και τεχνολογική τους ικανότητα, είχαν μείνει πίσω στη χρηματοδότηση της Έρευνας και Ανάπτυξης σε σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Εκείνη την εποχή οι βιομηχανίες της Πληροφορικής και των Τεχνολογιών Διαστήματος, συνεργάζονταν με αμερικανικές εταιρίες και είχαν στο δυναμικό τους τους καλύτερους επιστήμονες που εργάζονταν εκείνο το διάστημα στις Ηνωμένες

Πολιτείες. Η Κοινότητα, χωρίς την ύπαρξη συγκεκριμένης πολιτικής για την έρευνα και με το φαινόμενο της «Αμερικανικής Πρόκλησης», οδηγεί τα κράτη-μέλη της να δημιουργήσουν το 1965 μια επιτροπή η οποία θα ήταν υπεύθυνη να προτείνει θεματικές περιοχές ανάπτυξης κοινών δράσεων αλλά και τρόπους οργάνωσης και συντονισμού των εθνικών πολιτικών έρευνας. Όμως, στα χρόνια που ακολούθησαν, λόγω κυρίως πολιτικών συγκυριών, οι προσπάθειες της επιτροπής έπεσαν στο κενό. Συγκεκριμένα, εκείνη την εποχή, ο De Gaulle εναντιωνόταν σε κάθε υπερεθνική έκφανση της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και αρνούνταν κάθε πιθανότητα ένταξης της Μ. Βρετανίας στην ΕΟΚ.

Το 1971, και όταν είχαν ξεπεραστεί πλέον τα όποια πολιτικά εμπόδια, επανέρχεται το θέμα της ευρωπαϊκής πολιτικής έρευνας και ιδρύεται η επιτροπή COST (Ευρωπαϊκή Συνεργασία στον τομέα της Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας) στην οποία συμμετέχουν 19 χώρες μεταξύ των οποίων οι χώρες ΕΖΕΣ και η Τουρκία. Στο πλαίσιο της COST προωθούνται σχέδια κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, αλλά δεν δίνονται κοινοτικοί πόροι για την επίτευξή τους⁸³. Ένα χρόνο αργότερα, το 1972, συνέρχεται στο Παρίσι το Συμβούλιο των Υπουργών και εκεί γίνεται λόγος για τον συντονισμό εθνικών πολιτικών και τον καθορισμό κοινών ευρωπαϊκών προγραμμάτων στους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας. Δύο χρόνια αργότερα (1974), το Συμβούλιο συνέρχεται ξανά και ιδρύει την Επιτροπή Επιστημονικής και Τεχνικής Έρευνας (CREST), η οποία είχε ως κύρια αρμοδιότητα το συντονισμό των εθνικών πολιτικών. Δυστυχώς, λόγω της οικονομικής ύφεσης που υπήρξε στα μέσα με τέλη της δεκαετίας του 1970, δεν επιτεύχθηκε καμία ουσιαστική ενέργεια συντονισμού.

Όταν ο Etienne Davignon αναλαμβάνει, τη δεκαετία του 1980, χρέη Επιτρόπου Βιομηχανίας και Έρευνας συνεργάζεται με μεγάλες ευρωπαϊκές εταιρίες υψηλής τεχνολογίας, καταφέρνει να διαφοροποιηθεί από τους προκατόχους του και μέσω μια σειράς πιέσεων που ασκεί με σκοπό την δημιουργία κοινών σχεδίων τεχνολογίας επιτυγχάνει να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή βιομηχανία έναντι του διεθνούς ανταγωνισμού. Πιο συγκεκριμένα, αναφερόμαστε στα κοινοτικά προγράμματα ESPRIT και RACE, για τις τεχνολογίες επικοινωνιών και τεχνολογίες πληροφοριών,

⁸³ Στεφάνου, Κ., (1999), Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα, σελ.144

αντίστοιχα. Τα εν λόγω προγράμματα θεμελιώθηκαν με επικουρική εξουσιοδότηση στο άρθρο 235 ΣΕΟΚ⁸⁴. Λόγω της επιτυχίας των συγκεκριμένων προγραμμάτων, το 1983, το Συμβούλιο και η Επιτροπή αποφασίζουν από κοινού τη δημιουργία πολυετών προγραμμάτων πλαίσιο τα οποία θα είχαν ως στόχο να ενσωματώσουν τα νέα προγράμματα για την έρευνα αλλά και τις προηγούμενες ερευνητικές δραστηριότητες. Με την απόφαση αυτή, τα προγράμματα πλαίσιο, ως μέσο διανεμητικής πολιτικής, έρχονταν να αντικαταστήσουν το ρυθμιστικό πλαίσιο που είχε καθοριστεί από κοινού για το συντονισμό των εθνικών πολιτικών.

Σημαντικά έτη σταθμοί για την ευρωπαϊκή πολιτική έρευνας είναι το 1986 και το 1992 όπου η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ) και η Συνθήκη του Μάαστριχτ, αντίστοιχα, μεταφράζουν την απόφαση που αναφέρθηκε παραπάνω με συγκεκριμένους κανόνες και διαδικασίες. Πιο αναλυτικά, η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη αφού έλαβε τις απαραίτητες εξουσιοδοτήσεις για τη διαμόρφωση ενιαίας πολιτικής έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, εισήγαγε τον κανόνα της ειδικής πλειοψηφίας για ορισμένες αποφάσεις. Ακόμα, επειδή τα ερευνητικά έργα απαιτούν μακροχρόνιο ορίζοντα εκταμίευσης πόρων, προβλέφθηκε η έγκριση πολυετών προγραμμάτων πλαίσιο. Επιπλέον, σχετικά με την λήψη αποφάσεων για τα εν λόγω προγράμματα πλαίσιο, η Συνθήκη του Μάαστριχτ διατήρησε την ομοφωνία στο Συμβούλιο αλλά καθιέρωσε τη συναπόφαση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) εισάγεται ο κανόνας της ειδικής πλειοψηφίας για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τα προγράμματα έρευνας.

Σύμφωνα με το αρ. 166 ΣΕΚ, η λήψη αποφάσεων για τα προγράμματα έρευνας βασίζεται σε ένα πολύπλοκο μηχανισμό δύο φάσεων: κάθε πέντε χρόνια, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζουν, με την διαδικασία της συναπόφασης ένα πολυετές Πρόγραμμα Πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, το οποίο καθορίζει τους μεγάλους επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους της Κοινότητας, υποδεικνύει τις γενικές γραμμές των δράσεων που πρέπει να αναληφθούν για την υλοποίηση τους και προσδιορίζει το μέγιστο συνολικό ποσό για τη συμμετοχή της Κοινότητας στο Πρόγραμμα Πλαίσιο και την κατανομή του στις διάφορες δράσεις. Βάσει των

⁸⁴ Στεφάνου, Κ., (1999), Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα, σελ.145

στοιχείων αυτών, τίθεται σε εφαρμογή μέσω ειδικών προγραμμάτων, τα οποία αποφασίζονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Παρόλα αυτά, η Συνθήκη του Μάαστριχτ αποτέλεσε σημαντικό σταθμό για τον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Αυτό μπορεί να διαπιστωθεί και από τα σχετικά άρθρα 130 ΣΤ'-Ο (Τίτλος IV, Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη) τα οποία έχουν αντικατασταθεί από τα άρθρα 163-173 (Τίτλος XVII). Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη παράγραφο, το άρθρο 163 ΣΕΚ καθιέρωσε την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη ως κοινή πολιτική για τη Ευρωπαϊκή Κοινότητα με στόχο την ενίσχυση των επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και την διευκόλυνση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας αλλά και την προώθηση ερευνητικών δράσεων μέσω άλλων κοινοτικών πολιτικών. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, η Κοινότητα ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις, τα ερευνητικά κέντρα και τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης στις προσπάθειες που καταβάλουν στους τομείς της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Θέλοντας να ενισχύσει τις προσπάθειες αυτές, δίνει στις επιχειρήσεις την ευκαιρία να εκμεταλλεύονται πλήρως τις δυνατότητες που παρέχονται από την εσωτερική αγορά, όπως είναι, το άνοιγμα των δημοσίων συμβάσεων, ο καθορισμός κοινών προτύπων και η εξάλειψη των όποιων νομικών και φορολογικών εμποδίων⁸⁵.

Για την επίτευξη των στόχων της, η Επιτροπή, χρηματοδοτεί το Κοινό Κέντρο Ερευνών, στο οποίο εκτελούνται έργα για τα οποία απαιτούνται πολύ υψηλοί πόροι και διακρατική συνεργασία, όπως είναι τα προγράμματα πυρηνικής σχάσης και σύντηξης, είτε θέματα σχετικά με την εναρμόνιση προτύπων και συντονισμό σε διακρατικό επίπεδο⁸⁶. Το Κοινό Κέντρο Ερευνών συστάθηκε με το αρ. 8 της Συνθήκης ΕΚΑΕ και το οποίο μπορούσε να αναλάβει με σύμβαση από την Επιτροπή την εκτέλεση ορισμένων τμημάτων του προγράμματος ερευνών της Κοινότητας.

⁸⁵ Μούσης, Ν., (2001), Ευρωπαϊκή Ένωση. Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 418-419

⁸⁶ Τσιπούρη, Λ., (1995), Βιομηχανική και Τεχνολογική Πολιτική, στο Μαραβέγιας, Ν., Τσινισιζέλης Μ., Η Ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεσμικές, πολιτικές και οικονομικές πτυχές, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα, σελ. 522

Με την εφαρμογή του 163 ΣΕΚ, η Κοινότητα και τα κράτη-μέλη της ενισχύονται για τον συντονισμό των δράσεών τους για την Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΕΤΑ), ο συντονισμός των εθνικών και κοινοτικών δράσεων βασίζεται στις υπάρχουσες διαρθρώσεις όπως είναι η Επιτροπή Επιστημονικής και Τεχνικής Έρευνας (CREST). Ο συντονισμός θα πρέπει να βοηθά στον ορισμό προτεραιοτήτων και μελλοντικών δράσεων στο τομέα της Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης σύμφωνα πάντα με την αρχή της επικουρικότητας και θα επιδιώκουν την προστιθέμενη αξία που μπορεί να προσφέρει η Κοινότητα, αλλά και τη βέλτιστη χρήση των πόρων της Ε.Ε⁸⁷. Δυστυχώς, το αποτέλεσμα έδειξε πως, οι ερευνητές και τα ερευνητικά κέντρα, επικεντρώθηκαν στο θέμα της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης και όχι στο ενδεχόμενο μιας ευρύτερης ερευνητικής πολιτικής που θα περιλάμβανε και το συντονισμό των εθνικών προγραμμάτων. Τα τέλη της δεκαετίας του 1990, πολλοί ήταν οι ερευνητές που υποστήριζαν πως η Ευρωπαϊκή Πολιτική Έρευνας αποτελούσε, πλέον, συμπληρωματική πηγή χρηματοδότησης.

Με τη νέα Συνθήκη, τη Συνθήκη της Λισαβόνας (2007), «Για μια Ευρώπη του 21^{ου} αιώνα» όπως χαρακτηρίζεται, θέτεται στο επίκεντρο της ερευνητικής πολιτικής της τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, που θα επιτρέπει την ελεύθερη κυκλοφορία ερευνητών, επιστημονικών γνώσεων και τεχνολογίας. Τη στιγμή που εμφανίζονται στη διεθνή σκηνή νέοι φορείς που στοχεύουν στην εφαρμογή διαστημικών προγραμμάτων, η Συνθήκη προβλέπει νέα νομική βάση για μια συνεκτική διαστημική πολιτική, αναγνωρίζοντας με τον τρόπο αυτό ότι η Ευρώπη δεν μπορεί να παραβλέπει τα οικονομικά και στρατηγικά οφέλη της διαστημικής πολιτικής.

Η πολιτική έρευνας και ανάπτυξης βρίσκεται στο επίκεντρο της στρατηγικής της Λισαβόνας με στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης και της ανάπτυξης στην Ευρώπη και αποτελεί μια από τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κοινή πολιτική έρευνας και ανάπτυξης θα επιτρέψει στην Ευρώπη να διατηρήσει τον οικονομικό της δυναμισμό καθώς και το κοινωνικό της μοντέλο. Ακόμα, έχουμε την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) που θα συμβάλει στην πλήρη αξιοποίηση της ευρωπαϊκής αριστείας.

⁸⁷ Μούσης, Ν., (2001), Ευρωπαϊκή Ένωση. Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 423

Με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT), η Ευρωπαϊκή Ένωση κάνει ένα βήμα πιο κοντά προς την οικονομία της γνώσης. Σκοπός του Ινστιτούτου είναι η ελάττωση του κατακερματισμού του ευρωπαϊκού τομέα γνώσεων, η δημιουργία καινούριων μοντέλων αναφοράς με βάση την αριστεία, η ενσωμάτωση της διάστασης των επιχειρήσεων και της καινοτομίας στην έρευνα και την εκπαίδευση και η αντιμετώπιση του κενού της καινοτομίας. Το Ινστιτούτο, δηλαδή, έχει ως αρμοδιότητά του την ένωση των τριών στοιχείων της γνώσης, παιδεία, έρευνα, και καινοτομία με στόχο τη μεγαλύτερη ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας και της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης, ενισχύοντας την ικανότητα της ΕΕ και των κρατών μελών στην καινοτομία. Στα καθήκοντα του EIT είναι να εντοπίζει τους τομείς προτεραιότητάς του, να προωθεί τη διάδοση ορθών πρακτικών για την ολοκλήρωση του τριγώνου της γνώσης, να προβάλλει την αποστολή του στους επίδοξους οργανισμούς-εταίρους, να εξασφαλίζει συμπληρωματικότητα και συνέργεια μεταξύ των δραστηριοτήτων του EIT και άλλων κοινοτικών προγραμμάτων, να επιλέγει, ορίζει και συντονίζει τις «κοινότητες γνώσης και καινοτομίας» στους τομείς προτεραιότητας, να κινητοποιεί τα απαραίτητα κεφάλαια από δημόσιες και ιδιωτικές πηγές και να τα διαχειρίζεται και, τέλος, να ενθαρρύνει την αναγνώριση των πτυχίων και των τίτλων του EIT εντός των κρατών μελών⁸⁸.

Το 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιοποιεί την Πράσινη Βίβλο «Από τις προκλήσεις στις ευκαιρίες: προς ένα κοινό πλαίσιο στρατηγικής για τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας στην ΕΕ» η οποία αναφέρεται στην στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Πιο αναλυτικά, η επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»⁸⁹ που τυγχάνουν ευρείας στήριξης και αφορούν την έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη εξαρτάται από την έρευνα και την καινοτομία που αποτελούν τους κύριους μοχλούς της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας και της περιβαλλοντικής αειφορίας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε στον εαυτό της ως στόχο, στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», την

⁸⁸http://europa.eu/legislation_summaries/research_innovation/research_in_support_of_other_policies/i23030_el.htm

⁸⁹ «Ευρώπη 2020: ευρωπαϊκή στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη», COM(2010) 2020

αύξηση των δαπανών για την E&A ώστε να φτάσουν το 3% του ΑΕΠ έως το 2020. Η εμβληματική πρωτοβουλία «Ένωση καινοτομίας» υπεραμύνεται μιας στρατηγικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης της έρευνας και της καινοτομίας⁹⁰. Η εν λόγω πρωτοβουλία καθορίζει το πλαίσιο και τους στόχους στους οποίους πρέπει να συμβάλλει η μελλοντική χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας στην ΕΕ με βάση τις διατάξεις των συνθηκών⁹¹.

Το Συμβούλιο⁹² απηύθυνε έκκληση ζητώντας τα μελλοντικά προγράμματα χρηματοδότησης της ΕΕ να επικεντρώνονται περισσότερο στις προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», να απαντούν στις προκλήσεις της κοινωνίας, να λαμβάνουν υπόψη τις καίριες τεχνολογίες, να διευκολύνουν τη συνεργατική έρευνα και την έρευνα με προσανατολισμό τις επιχειρήσεις, να εξορθολογίσουν τα μέσα, να απλουστεύσουν δραστικά την πρόσβαση, να μειώσουν τον χρόνο διάθεσης στην αγορά και να προωθήσουν περαιτέρω την αριστεία.

Κατά την αναθεώρηση του προϋπολογισμού⁹³ θεσπίστηκαν οι κύριες αρχές στις οποίες πρέπει να εδράζεται ο μελλοντικός προϋπολογισμός της ΕΕ: επικέντρωση σε μέσα με αποδεδειγμένη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, έμφαση στην επίτευξη αποτελεσμάτων και ενεργοποίηση άλλων δημόσιων και ιδιωτικών πηγών χρηματοδότησης. Στην αναθεώρηση του προϋπολογισμού προτάθηκε η συνεργασία του συνολικού εύρους των μέσων έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ προς ένα κοινό πλαίσιο στρατηγικής. Στη συνεδρίασή του στις 4 Φεβρουαρίου 2011 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συζήτησε το θέμα της καινοτομίας και στήριξε την ιδέα ενός κοινού πλαισίου στρατηγικής για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ. Η παρούσα Πράσινη Βίβλος θέτει καίριες ερωτήσεις σχετικά με τον τρόπο επίτευξης των εν λόγω φιλόδοξων στόχων.

⁹⁰ «Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020: Ένωση καινοτομίας», COM(2010) 546

⁹¹ Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τίτλος XVII «Βιομηχανία» και τίτλος XIX «Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη - διάστημα»· συνθήκη Ευρατόμ, τίτλος II, κεφάλαιο 1 «Προώθηση της έρευνας»

⁹² Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020: Ένωση καινοτομίας, 26.11.2010

⁹³ «Η επανεξέταση του προϋπολογισμού της ΕΕ» COM(2010) 700

Μολονότι η παρούσα Πράσινη Βίβλος επικεντρώνεται στην έρευνα και την καινοτομία, υπάρχουν σημαντικοί δεσμοί με άλλα προγράμματα της ΕΕ, όπως επισημαίνεται στην αναθεώρηση του προϋπολογισμού, και κυρίως με τα μελλοντικά ταμεία για την πολιτική συνοχής και τα προγράμματα που αφορούν την εκπαίδευση.

Σύμφωνα με τις προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και τις διατάξεις των συνθηκών, το κοινό πλαίσιο στρατηγικής θα επικεντρωθεί στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων, στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της Ευρώπης και στην ενίσχυση της αριστείας της επιστημονικής και τεχνολογικής βάσης της.

Σε επίπεδο ΕΕ υπάρχουν διάφορα προγράμματα που στηρίζουν την έρευνα και την καινοτομία, καλύπτοντας δραστηριότητες ολόκληρου του κύκλου της καινοτομίας, παρόλο που συχνά λειτουργούν ανεξάρτητα το ένα από το άλλο. Στην αναθεώρηση του προϋπολογισμού προσδιορίστηκε ο τρόπος βελτίωσης της κατάστασης με την ανάπτυξη ενός κοινού πλαισίου στρατηγικής. Αυτό θα καλύπτει το σύνολο της σχετικής χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας στην ΕΕ που σήμερα παρέχεται μέσω του 7ου ΠΠ και του ΠΑΚ καθώς και μέσω των πρωτοβουλιών της ΕΕ για την καινοτομία, όπως το ΕΙΤ, με βάση εναρμονισμένους στόχους και κοινούς στρατηγικούς στόχους.

Το κοινό πλαίσιο στρατηγικής προσφέρει ευρείες δυνατότητες για να καταστεί η χρηματοδότηση της ΕΕ ελκυστικότερη και εύκολα προσβάσιμη από τους συμμετέχοντες. Θα επιτρέψει τη δημιουργία ενός ενιαίου κέντρου εξυπηρέτησης με κοινά εργαλεία της τεχνολογίας των πληροφοριών⁹⁴ ή μιας ενιαίας θυρίδας για την παροχή συμβουλών και στήριξης στους συμμετέχοντες. Επιπροσθέτως, θα δώσει τη δυνατότητα να δημιουργηθεί μια απλούστερη και αποτελεσματικότερη δομή και μια εξορθολογισμένη δέσμη χρηματοδοτικών μέσων ώστε να καλύπτεται το σύνολο της αλυσίδας καινοτομίας με αδιάλειπτο τρόπο.

Το κοινό πλαίσιο στρατηγικής παρέχει επίσης εμφανείς ευκαιρίες διοικητικής απλοποίησης μέσω της εκπόνησης μιας πιο τυποποιημένης δέσμης κανόνων που θα

⁹⁴ Με βάση τη δημιουργία της πύλης συμμετεχόντων στο 7ο ΠΠ:
<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/appmanager/participants/portal>

καλύπτουν όλους τους συμμετέχοντες στα προγράμματα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ. Οι εν λόγω κανόνες πρέπει να αξιοποιούν τα κοινά σημεία μεταξύ των διαφόρων ειδών δραστηριοτήτων, όπου αυτό είναι δυνατό. Πρέπει όχι μόνο να αξιοποιηθεί η πρόοδος που συντελείται προς την κατεύθυνση της απλούστευσης⁹⁵, αλλά και να εξεταστεί το ενδεχόμενο λήψης πρόσθετων μέτρων, όπως η ευρύτερη χρήση των κατ' αποκοπή ποσών ή η γενική αποδοχή των λογιστικών πρακτικών των δικαιούχων⁹⁶.

Η ευελιξία είναι αναγκαία για τη διασφάλιση των ποικίλων μορφών χρηματοδότησης που χρειάζονται για την κάλυψη ολόκληρου του κύκλου καινοτομίας ή για τις απαιτήσεις που συνδέονται με ειδικές συνθήκες. Η ευελιξία και η ταχύτητα παροχής είναι επίσης ουσιαστικές για την προσέλκυση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων (ιδίως ΜΜΕ). Αυτό μάλλον δικαιολογεί διακριτούς μηχανισμούς και εκτελεστικούς κανόνες, όπως παραδείγματος χάριν στην περίπτωση του ΕΙΤ.

Τα προγράμματα της ΕΕ λειτουργούν σε ένα περιβάλλον στο οποίο το μεγαλύτερο μέρος της δημόσιας χρηματοδότησης στην έρευνα και την καινοτομία αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης των κρατών μελών. Ωστόσο, αυτός ο τρόπος λειτουργίας εξακολουθεί πολύ συχνά να μην λαμβάνει δεόντως υπόψη τον υπερεθνικό χαρακτήρα της έρευνας και της καινοτομίας, αφήνοντας σε μεγάλο βαθμό ανεκμετάλλευτες τις συνέργειες με τα προγράμματα των άλλων κρατών μελών ή της ΕΕ.

Οι εμπειρίες από τη συγκέντρωση πόρων από τα κράτη μέλη (πρωτοβουλίες βάσει του άρθρου 185, έργα ERA-Net και πρώτα στάδια των πρωτοβουλιών κοινού προγραμματισμού) έχουν καταδείξει τον δυνητικό αντίκτυπο και τα δυνητικά οφέλη αποδοτικότητας από την ενεργοποίηση άλλων δημόσιων πηγών χρηματοδότησης. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητά τους όντως εξαρτάται από την ισχυρή δέσμευση που

⁹⁵ «Απλούστευση της εφαρμογής των προγραμμάτων-πλαίσιο έρευνας» - COM(2010) 187 και απόφαση E(2011) 174 της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 2011

⁹⁶ Η Επιτροπή πρότεινε την αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού - COM(2010) 815 – που επιτρέπει τη δραστικότερη απλοποίηση του επόμενου δημοσιονομικού πλαισίου, όπου συμπεριλαμβάνονται η εκτενής χρήση των κατ' αποκοπή ποσών, η επιστροφής δαπανών με βάση τις λογιστικές πρακτικές του δικαιούχου, και ένα «ιδανικό μοντέλο» για τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα

αναλαμβάνουν, ακόμη και ως προς το χρηματοδοτικό σκέλος, οι εθνικές και περιφερειακές δημόσιες αρχές.

Σημαντικό ρόλο πρέπει να διαδραματίσει η μελλοντική πολιτική συνοχής, η οποία χρησιμεύει στη δημιουργία ικανοτήτων στην έρευνα και την καινοτομία σε περιφερειακό επίπεδο, μέσω έξυπνων στρατηγικών εξειδίκευσης, στο πλαίσιο ωστόσο των ευρύτερων πολιτικών στόχων της ΕΕ. Η ανακοίνωση της Επιτροπής για το μέλλον της πολιτικής συνοχής⁹⁷ επισημαίνει την ενίσχυση του στρατηγικού προγραμματισμού, την αύξηση της συγκέντρωσης πόρων και τη μεγαλύτερη χρήση των προϋποθέσεων και κινήτρων για την επίτευξη ισχυρότερου αντίκτυπου στις προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», όπου συμπεριλαμβάνονται η έρευνα και η καινοτομία. Το κοινό πλαίσιο στρατηγικής για τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας στην ΕΕ πρέπει επομένως να λειτουργήσει σε μεγάλο βαθμό συμπληρωματικά ως προς το μελλοντικό κοινό πλαίσιο στρατηγικής για την πολιτική συνοχής.

Επιπροσθέτως, η χρηματοδότηση της αγροτικής ανάπτυξης προβλέπει σήμερα ένα ευρύ φάσμα δράσεων για την προώθηση της καινοτομίας στη γεωργία. Η ανακοίνωση «Η ΚΓΠ με χρονικό ορίζοντα το 2020: η αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων όσον αφορά τη διατροφή, τους φυσικούς πόρους και το έδαφος»⁹⁸ θεωρεί την καινοτομία ως έναν από τους κατευθυντήριους θεματικούς τομείς της αγροτικής ανάπτυξης, παράλληλα με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.

Η επιστημονική βάση της Ευρώπης συγκαταλέγεται στις πλέον παραγωγικές του κόσμου, ωστόσο δεν περιλαμβάνει αρκετούς θύλακες αριστείας παγκόσμιου κλάσεως που παράγουν ρηξικέλευθα ερευνητικά αποτελέσματα τα οποία να μπορούν να οδηγήσουν σε διαρθρωτικές αλλαγές.

Η κύρια ευθύνη για τη δημιουργία ανταγωνιστικής δημόσιας επιστημονικής βάσης επαφίεται στα κράτη μέλη. Η στήριξη της ΕΕ μπορεί σαφώς να επιφέρει προστιθέμενη αξία, όπως έγινε και στο παρελθόν μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών που

⁹⁷ «Συμπεράσματα της πέμπτης έκθεσης για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή: το μέλλον της πολιτικής συνοχής» - COM (2010) 642

⁹⁸ «Η ΚΓΠ με χρονικό ορίζοντα το 2020: η αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων όσον αφορά τη διατροφή, τους φυσικούς πόρους και το έδαφος», COM(2010) 672

συμβάλλουν στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE). Έχει ουσιαστική σημασία να εξετάσουμε τον τρόπο με τον οποίο η χρηματοδότηση που παρέχεται από το κοινό πλαίσιο στρατηγικής μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να επιταχύνει την πορεία προς έναν πραγματικά ενοποιημένο EXE.

Η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ΕΣΕ) ήταν ένα σημαντικό βήμα για την ενίσχυση της αριστείας της επιστημονικής βάσης της Ευρώπης⁹⁹. Η ενίσχυση του ρόλου του θα μπορούσε να αφορά αφενός τη βαρύτητα που έχει, αφετέρου, τα μέσα που χρησιμοποιεί.

Πρέπει να αντληθούν σημαντικά διδάγματα από την εμπειρία των περιφερειών και των χωρών που έχουν καταφέρει να αποκτήσουν τα πλέον άριστα δημόσια ερευνητικά ιδρύματα στον κόσμο, μέσω της συγκέντρωσης πόρων και του συνδυασμού επιχορηγήσεων σε έργα και προγραμμάτων θεσμικής στήριξης.

Σε μακροπρόθεσμη βάση, η αριστεία παγκόσμιας κλάσης μπορεί να ευδοκιμήσει μόνο σε ένα σύστημα στο οποίο όλοι οι ερευνητές, στο σύνολο της ΕΕ, διαθέτουν τα μέσα να δημιουργήσουν αριστεία και, εν τέλει, να συναγωνισθούν για τις κορυφαίες θέσεις. Αυτό απαιτεί από τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν φιλόδοξα προγράμματα εκσυγχρονισμού της δημόσιας ερευνητικής βάσης τους και να διατηρήσουν τη δημόσια χρηματοδότηση. Η χρηματοδότηση της ΕΕ, και μάλιστα μέσω των ταμείων της πολιτικής συνοχής, πρέπει να βοηθήσει στη δημιουργία αριστείας, όπου είναι δυνατόν και όπου κρίνεται σκόπιμο.

Ένα σημαντικό επίτευγμα στον τομέα της κατάρτισης και της διάδοσης γνώσεων είναι οι δράσεις «Μαρία Κιουρί» της ΕΕ, οι οποίες έδωσαν ώθηση στη διασυνοριακή κινητικότητα και την ερευνητική συνεργασία πολλών χιλιάδων ερευνητών. Οι δράσεις «Μαρία Κιουρί» έπαιξαν επίσης σημαντικό ρόλο στην προικοδότηση της επόμενης γενιάς ερευνητών με καινοτόμες ικανότητες, ιδίως μέσω των ανταλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων και πανεπιστημίων.

⁹⁹ Συμπληρώνει άλλα καθεστώτα που αποσκοπούν στην ενίσχυση της επιστημονικής αριστείας, όπως η εμβληματική πρωτοβουλία για τις «Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες» (MAT): <http://cordis.europa.eu/fp7/ict/programme/fet/flagship/>

Μέσω των δράσεων του προγράμματος ερευνητικών υποδομών και με βάση το έργο του Ευρωπαϊκού Στρατηγικού Φόρουμ Ερευνητικών Υποδομών (ESFRI), δόθηκε ισχυρή ώθηση στον σχεδιασμό, την προετοιμασία και την κατασκευή ερευνητικών υποδομών μεγάλης κλίμακας, καθώς και στην εξασφάλιση της πρόσβασης στις υπάρχουσες υποδομές. Στο πλαίσιο αυτό, η περαιτέρω ανάπτυξη των ηλεκτρονικών υποδομών είναι σημαντική προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξ αποστάσεως και εικονική πρόσβαση σε ερευνητικές εγκαταστάσεις και επιστημονικές πληροφορίες.

Η προσέγγιση της διεθνούς συνεργασίας έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο από την έναρξη του 7ου ΠΠ. Τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ συγκαταλέγονται μεταξύ των πιο ανοικτών στον κόσμο, αλλά αυτό το άνοιγμα πρέπει να είναι αμοιβαίο. Αυτό δεν αφορά μόνο την πρόσβαση στη χρηματοδότηση, αλλά και την πρόσβαση στην αγορά και την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Το έργο του Στρατηγικού Φόρουμ για τη Διεθνή Συνεργασία (ΣΦΔΣ) έχει ενισχύσει τη στρατηγική προσέγγιση της διεθνούς συνεργασίας και τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των δραστηριοτήτων των κρατών μελών και των δραστηριοτήτων της Ένωσης. Στα μελλοντικά προγράμματα πρέπει να εξεταστεί μια πιο διαφοροποιημένη προσέγγιση, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων κατηγοριών τρίτων χωρών και, επίσης, να επιδιωχθεί η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των στόχων της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης και της αντιμετώπισης των παγκόσμιων προκλήσεων.

Τα μέτρα χρηματοδότησης για τη στήριξη του EXE έχουν τα τελευταία χρόνια συμπληρωθεί με μια σειρά μη χρηματοδοτικών πολιτικών πρωτοβουλιών, όπως οι πέντε πρωτοβουλίες του EXE που δρομολογήθηκαν ως συνέχεια στην Πράσινη Βίβλο για τον EXE¹⁰⁰ ή δράσεις που αποσκοπούν στην προώθηση της αύξησης της συμμετοχής των γυναικών στην επιστήμη. Η «Ένωση καινοτομίας» εξέφρασε τη φιλοδοξία της να τεθούν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη του EXE έως το 2014 και μάλιστα δια της νομοθετικής οδού. Απαιτείται μια προσεκτική μελέτη του τρόπου με τον οποίο τα μέτρα χρηματοδότησης μπορούν να βοηθήσουν εν προκειμένω και να γίνουν αποτελεσματικότερα. Αυτό απαιτεί

¹⁰⁰ «Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας: Νέες προοπτικές» - COM(2007)161

καλύτερη διάρθρωση, συμπληρωματικότητα και συνέργεια μεταξύ των μέτρων χρηματοδότησης και των μη χρηματοδοτικών μέτρων.

5.2 Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η συνθήκη της Λισαβόνας θεσπίζει σαφή νομική βάση για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (άρθρο 179 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε). Ο χώρος αυτός θα αποτελεί μία «εσωτερική αγορά» της έρευνας και των ερευνητών και θα επιτρέπει την ανταλλαγή δεδομένων, την αντιπαράθεση αποτελεσμάτων, την πραγματοποίηση διεπιστημονικών σπουδών, τη μεταφορά και προστασία νέων επιστημονικών γνώσεων καθώς και την πρόσβαση στους πόλους αριστείας και στον πιο προηγμένο εξοπλισμό.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τον Ιανουάριο του 2001 το σχέδιο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας στο πλαίσιο της ανακοίνωσής της «Για έναν ευρωπαϊκό χώρο στον τομέα της έρευνας»¹⁰¹. Το συγκεκριμένο σχέδιο, μετά την παρουσίασή του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας, αποτελεί τον κεντρικό άξονα της Ε.Ε. στον τομέα της έρευνας. Ακόμα, με το σχέδιο αυτό έγινε η αρχή για μια σειρά προβληματισμού και διαλόγου στο θέμα της ερευνητικής πολιτικής σε επίπεδο Ευρώπης και διεθνές επίπεδο.

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη παράγραφο, ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας αποτελεί κύριο στοιχείο, αν όχι το κυριότερο, για να αναδείξει την Ευρώπη σε μια πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Στόχος της Στρατηγικής της Λισαβόνας είναι να βοηθήσει στην προώθηση της καινοτομίας και εν συνεχεία της οικονομικής μεγέθυνσης με σκοπό να δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις εργασίας. Η εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας από την βιομηχανία, σε τομείς όπως, η νανοτεχνολογία, η πληροφορική, οι τεχνολογία της επικοινωνίας και οι βιοτεχνολογίες, οδηγούν στην οικονομική μεγέθυνση.

¹⁰¹ Βλέπε COM (2000) 6 τελικό “Για έναν ευρωπαϊκό χώρο στον τομέα της έρευνας” της 18^{ης}/1/2000, και έγγραφο εργασίας SEC (2001) 465 “Πρώτη έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί στον τομέα της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Χώρου της Έρευνας και της Καινοτομίας”, της 16^{ης}/3/2001

Το έναυσμα για την δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας δόθηκε από την διαπίστωση πως η έρευνα στην Ευρώπη υστερεί σε τρία σημεία, οι επενδύσεις στον συγκεκριμένο τομέα είναι ανεπαρκείς, η απουσία κατάλληλων υποδομών και ευνοϊκού περιβάλλοντος για την πραγματοποίηση της έρευνας και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της και, τέλος, η διασπορά των πόρων και ο κατακερματισμός των δραστηριοτήτων.

Το 2000, οι δαπάνες της Ε.Ε. για έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη ήταν μόλις 1,9% του ΑΕΠ της, πολύ χαμηλότερο σε σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία όπου οι δαπάνες τους ήταν 2,7% και 3% αντίστοιχα. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως παρόλο που η Ευρώπη δεν επενδύει αρκετά στην έρευνα και στην τεχνολογική ανάπτυξη και βρίσκεται αρκετά πίσω από τους ανταγωνιστές της τόσο σε διπλώματα ευρεσιτεχνίας όσο και στην παραγωγή προϊόντων υψηλής τεχνολογίας, κατέχει μεγάλο ποσοστό, ίσως το μεγαλύτερο, στην παγκόσμια παραγωγή επιστημονικών δημοσιεύσεων. Αλλά, και ο ιδιωτικός τομέας της Ευρώπης υστερεί στον τομέα της έρευνας σε σχέση με τους αντίστοιχους των ανταγωνιστών, εκμεταλλεύονται λιγότερο τις πολλά υποσχόμενες τεχνολογικές αγορές. Οι ερευνητικές δραστηριότητες στην Ευρώπη χρηματοδοτούνται άνω του 80% από την εθνική οικονομία και με μη συντονισμένο τρόπο.

Σύμφωνα, λοιπόν, με όσα αναπτύχθηκαν παραπάνω, στόχος του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας είναι ο συνδυασμός τριών εννοιών που αλληλοσυνδέονται και αλληλοσυμπληρώνονται:

- Η δημιουργία ενός ενιαίου χώρου ελεύθερης διακίνησης της γνώσης, των ερευνητών και των τεχνολογιών, με σκοπό την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, βέλτιστη κατανομή των πόρων και την ενίσχυση της συνεργασίας
- Η δημιουργία ευρωπαϊκού ερευνητικού ιστού, μέσω του συντονισμού των εθνικών ερευνητικών πολιτικών και δράσεων, οι οποίες, όπως αναφέρθηκε, αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας που διεξάγεται στην Ευρώπη και χρηματοδοτείται από εκείνη και,
- Η ανάπτυξη ερευνητικής πολιτικής στην Ευρώπη η οποία δεν θα περιορίζεται μόνο στη χρηματοδότηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων αλλά θα

λαμβάνει υπόψη και τις άλλες δημόσιες πολιτικές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας ήταν η αρχή για μια σειρά από πρωτοβουλίες και πραγματοποίηση σημαντικών δράσεων. Συγκεκριμένα, ανελήφθησαν δράσεις σε πεδία όπως, η κινητικότητα των ερευνητών, οι ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα της έρευνας, η περιφερειακή διάσταση της έρευνας, τα ηλεκτρονικά δίκτυα για την έρευνα, η δικτύωση των εθνικών ερευνητικών προγραμμάτων, κ.α.. Πραγματοποιήθηκαν επαφές μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών ερευνητικών φορέων με σκοπό τον καλύτερο συντονισμό των δραστηριοτήτων τους σε διάφορους τομείς. Το Κοινό Κέντρο Ερευνών συνέβαλε στην βελτίωση και ενίσχυση της δικτύωσης των εθνικών ερευνητικών δυνατοτήτων με σκοπό να προσφέρει την απαραίτητη επιστημονική γνώση στις κοινοτικές πολιτικές. Αναλαμβάνονται και μελετούνται πρωτοβουλίες στο πνεύμα του EXE από την επιστημονική κοινότητα και τη βιομηχανία. Τέλος, ενισχύονται οι διμερείς και πολυμερείς σχέσεις μεταξύ των σημαντικότερων εθνικών ερευνητικών οργανισμών.

Επομένως, η νέα πολιτική έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης είναι η οργάνωση συνεργασιών σε διάφορα επίπεδα, η ενθάρρυνση δημιουργίας δικτύων ερευνητικών ομάδων, ο συντονισμός των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών και η αύξηση στην κινητικότητα των επιστημόνων και των ιδεών με στόχο την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης.

Παρά το μεγαλόπνοο σχέδιο και τις φιλοδοξίες της Ε.Ε., το 2002, το χάσμα μεταξύ Ε.Ε. και Ηνωμένων Πολιτειών παραμένει μεγάλο σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ. Αυτή η ανάλυση ήταν που πίεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Κορυφής, το 2002 στη Βαρκελώνη, να επανακαθορίσει το στόχο του με σκοπό την επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας. Έτσι, ως στόχος, του Συμβουλίου Κορυφής, τέθηκε η αύξηση των επενδύσεων για την έρευνα από 1,9% του ΑΕΠ σε 3% έως το 2010, και οι πόροι θα έρχονταν κυρίως από ιδιωτικές επενδύσεις. Αυτό όμως δεν συνέβη λόγω της οικονομικής ύφεσης που επικρατεί όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο στόχος του 3% θα μπορούσε να επιτευχθεί εάν οι επενδύσεις αυξάνονταν σε ετήσια βάση κατά 8% και την επίτευξη αυτού του στόχου θα πρέπει οι δημόσιες επενδύσεις να αυξάνονταν κατά 6% σε ετήσια βάση και οι ιδιωτικές κατά 9%. Ο στόχος αυτός, αν και φιλόδοξος και παρόλη την υποστήριξη δεν επετεύχθη λόγω της οικονομικής ύφεσης.

Για την επίτευξη του στόχου της Βαρκελώνης κατατέθηκε από την Επιτροπή το πρόγραμμα «Επενδύοντας στην Έρευνα»¹⁰². Ένα πρόγραμμα που καταρτίστηκε με βάση τις διαβουλεύσεις των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, τα κράτη-μέλη, τις προς ένταξη χώρες αλλά και σημαντικούς φορείς από τους χώρους της βιομηχανίας, των δημόσιων ερευνών και της οικονομίας. Εκείνη την περίοδο, ήδη ήταν αρκετές οι χώρες οι οποίες λάμβαναν σημαντικά μέτρα για την αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα με σκοπό την σύγκλιση με τον στόχο της Ε.Ε. του 3%.

Στόχος του προγράμματος ήταν να φροντίσει οι εθνικές και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες στον τομέα της έρευνας να είναι βιώσιμες με αμοιβαία συνοχή με σκοπό να βελτιώσουν το ευρωπαϊκό σύστημα έρευνας και τεχνολογίας και να καταστεί η Ευρώπη ως η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία με πυρήνα την γνώση έως το 2010.

Το πρόγραμμα «Επενδύοντας στην Έρευνα» περιλαμβάνει τέσσερις βασικές δέσμες δράσεων¹⁰³:

Η πρώτη δέσμη έχει ως σκοπό να υποστηριχθούν τα μέτρα που θεσπίζουν οι ευρωπαϊκές χώρες και οι πρωταγωνιστικοί φορείς, εξασφαλίζοντας ότι χαρακτηρίζονται από αμοιβαία συνοχή και ότι συναπαρτίζουν τον αποτελεσματικό συνδυασμό μέτρων πολιτικής. Στη δέσμη αυτή εντάσσεται η διαδικασία του συντονισμού με τα κράτη μέλη, ανάμεσά τους αλλά και με τις εντασσόμενες χώρες. Συμπεριλαμβάνεται επίσης η συγκρότηση των "ευρωπαϊκών τεχνολογικών πλατφορμών" για τη στη σύζευξη των βασικών πρωταγωνιστικών παραγόντων -των ερευνητικών οργανισμών, της βιομηχανίας, των ρυθμιστικών φορέων, των ομάδων

¹⁰² Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής, Επενδύοντας στην έρευνα: το πρόγραμμα δράσης για την Ευρώπη, COM(2003), 226 τελικό, της 4^{ης}/6/2003

¹⁰³ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής, Επενδύοντας στην έρευνα: το πρόγραμμα δράσης για την Ευρώπη, COM(2003), 226 τελικό, της 4^{ης}/6/2003

των χρηστών, κ.λπ.- με επίκεντρο τις τεχνολογίες καίριας σημασίας, που θα οδηγήσουν στη χάραξη και υλοποίηση της κοινής στρατηγικής στα θέματα της ανάπτυξης, της εξάπλωσης και της χρήσης των τεχνολογιών αυτών στην Ευρώπη.

Στόχος της δεύτερης δέσμης μέτρων είναι να βελτιωθεί ουσιαστικά η δημόσια υποστήριξη για την έρευνα και την τεχνολογική καινοτομία. Για να προβούν σε επενδύσεις στον χώρο της έρευνας στην Ευρώπη, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να βρίσκουν στον χώρο αυτό πάμπολλες και εξαιρετικές ομάδες ερευνητών, να διαθέτουν ισχυρές βάσεις δημόσιων ερευνών άριστα διασυνδεδεμένες με τη βιομηχανία και να έχουν ουσιαστική δημόσια χρηματοοικονομική στήριξη, στην οποία ανήκει και η ενίσχυση μέσω φορολογικών μέτρων. Το πρόγραμμα δράσης εστιάζεται στις δράσεις για τη βελτίωση της σταδιοδρομίας των ερευνητών, το στενότερο συγκερασμό των δημόσιων ερευνών και της βιομηχανίας και την ανάπτυξη και πλήρη εκμετάλλευση του δυναμικού των ευρωπαϊκών και εθνικών λειτουργικών μηχανισμών δημόσιας χρηματοοικονομικής στήριξης. Το πρόγραμμα δράσης αξιώνει, για παράδειγμα, από τις δημόσιες αρχές να καταργήσουν έως το 2005 τους τρέχοντες κανόνες και πρακτικές οι οποίοι διέπουν πολλά προγράμματα δημόσιας χρηματοδότησης, απόρροια των οποίων είναι να αποτρέπονται η διευρωπαϊκή συνεργασία και η μεταφορά τεχνολογίας, με αποτέλεσμα την ουσιαστική μείωση των ευκαιριών έρευνας και καινοτομίας που είναι στη διάθεση των ευεργετούμενων δικαιούχων.

Αντικείμενο της τρίτης δέσμης μέτρων είναι η αναγκαία αύξηση του επιπέδου δημόσιας χρηματοδότησης για τους σκοπούς της έρευνας. Λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα οικονομική δυσπραγία, εκείνο που προέχει πάνω από όλα είναι να εξασφαλιστεί η υποστήριξη από τις δημοσιονομικές πολιτικές εκείνων των επενδύσεων που θα οδηγήσουν σε υψηλότερα επίπεδα αειφόρου ανάπτυξης στο μέλλον, απόλυτη προτεραιότητα των οποίων είναι και η έρευνα. Οι δράσεις εστιάζονται στην τόνωση και παρακολούθηση του αναπροσανατολισμού των πόρων που διατίθενται από δημόσιους προϋπολογισμούς και στην εκμετάλλευση στο έπακρο όλων των δυνατοτήτων δημόσιας στήριξης προς τη βιομηχανία που διανοίγονται από τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τις δημόσιες προμήθειες. Στο πρόγραμμα δράσης προτείνεται για παράδειγμα να αποσαφηνιστεί και να βελτιωθεί η γνώση για εκείνες τις μορφές δημόσιας στήριξης στις οποίες είναι σε θέση να

προσφεύγουν οι δημόσιες αρχές χωρίς να προκαλούν νόθευση των όρων του ανταγωνισμού.

Τέλος, απώτερος σκοπός της τέταρτης δέσμης μέτρων είναι η βελτίωση των όρων της έρευνας και των τεχνολογικών καινοτομιών στην Ευρώπη: η προστασία των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας, οι κανονιστικές ρυθμίσεις που ισχύουν στις αγορές των προϊόντων και τα συναφή πρότυπα, οι κανόνες του ανταγωνισμού, οι χρηματαγορές, το φορολογικό πλαίσιο και η αντιμετώπιση των ερευνών στις μεθόδους διαχείρισης και τις πρακτικές κοινοποίησης οικονομικών στοιχείων που εφαρμόζουν οι εταιρείες. Στο πρόγραμμα δράσης 5 καθορίζεται, για παράδειγμα, ο στόχος να παρέχεται σε κάθε σπουδαστή στους τομείς των επιστημών, των σπουδών μηχανικού και της διοίκησης επιχειρήσεων τουλάχιστον η βασική κατάρτιση στα θέματα της πνευματικής ιδιοκτησίας και της μεταφοράς τεχνολογίας. Το πρόγραμμα δράσης σηματοδοτεί την έναρξη της αντίστοιχης διαδικασίας. Η πορεία προόδου θα παρακολουθείται, ενώ η Επιτροπή και το Συμβούλιο θα χαράσσουν τις κατευθυντήριες γραμμές στο μέλλον, εάν αυτό κρίνεται αναγκαίο, για να διατηρήσει η Ένωση την επαφή με τις εξελίξεις. Ωστόσο, ελάχιστος είναι ο χρόνος που απομένει για την επιτυχή έκβαση του εγχειρήματος, ενώ το χάσμα εξακολουθεί να διευρύνεται με ταχείς ρυθμούς ανάμεσα στην Ευρώπη και τους βασικούς εμπορικούς της εταίρους. Η υλοποίηση του προγράμματος πρέπει να αρχίσει αμέσως σε όλα τα επίπεδα και πρέπει να κατευθύνεται από τη σαφή εικόνα ότι εκείνο που διακυβεύεται είναι η επιτυχία ή η αποτυχία της φιλοδοξίας της Ευρώπης να καταστεί ο πιο γόνιμος χώρος για την ανάπτυξη που θα προέλθει από τις καινοτομίες και για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Το 2005 και δύο χρόνια μετά την ανακοίνωση του προγράμματος «Επενδύοντας στην Έρευνα» ανακοινώθηκε η πραγματοποίηση δημιουργίας νέας στρατηγικής της Λισαβόνας. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν οι δαπάνες-επενδύσεις της Ε.Ε. για την έρευνα ήταν για το 2005 κατά ένα τρίτο (1/3) λιγότερες από τις επενδύσεις των Ηνωμένων Πολιτειών.

Δέκα χρόνια μετά την υιοθέτηση της Στρατηγικής της Λισαβόνας, και παρά την αποτυχία επίτευξης των ποσοτικών στόχων που προσδιορίστηκαν στη Σύνοδο της Βαρκελώνης σχετικά με τις δαπάνες για την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη από το

σύνολο σχεδόν των κρατών – μελών, και την εξαιρετικά δυσμενή οικονομική συγκυρία, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιβεβαιώνει το σταθερό προσανατολισμό της προς αναπτυξιακές στρατηγικές που βασίζονται στη γνώση, το ανθρώπινο δυναμικό, την έρευνα και την καινοτομία. Στο πλαίσιο της στρατηγικής «ΕΥΡΩΠΗ 2020», το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε κι έθεσε ως στρατηγικό στόχο το 3% του ΑΕΠ για τη χρηματοδότηση της έρευνας για την επόμενη δεκαετία. Βασικές παράμετροι της απόφασης είναι η ενίσχυση της γνώσης και της καινοτομίας, παράγοντες καθοριστικοί για την επίτευξη «έξυπνης» ανάπτυξης που θα μπορεί να εξασφαλίζει τη διεθνή ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών χωρών προστατεύοντας ταυτόχρονα το Ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο που διακρίνει τις Ευρωπαϊκές κοινωνίες από τους κυριότερους ανταγωνιστές τους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Από τη ανάλυση που προηγήθηκε, αντλούμε το συμπέρασμα πως η Ελλάδα υστερεί σε σχέση με τις αναπτυγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας.

Οι επιδόσεις της Ελλάδας στην E&T, ιδίως όσον αφορά στον ιδιωτικό τομέα, είναι ιδιαίτερα χαμηλές. Ακόμα και σήμερα οι επενδύσεις για καινοτόμες δράσεις είναι περιορισμένες, ενώ το ίδιο συμβαίνει και με τις αιτήσεις για διπλώματα ευρεσιτεχνίας που έχει ως αποτέλεσμα η μεταφορά της γνώσης από τα ακαδημαϊκά-ερευνητικά κέντρα προς τις επιχειρήσεις να είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Εν τούτοις, στο δημόσιο ερευνητικό σύστημα υπάρχουν νησίδες αριστείας που όμως πρέπει να αναδειχθούν και αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Το νομοθετικό πλαίσιο της Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης πρέπει να εκσυγχρονισθεί (ο Ν.3653/2008 «Θεσμικό Πλαίσιο Έρευνας και Τεχνολογίας» μένει αδρανείς έως και τις 31/12/2013) ώστε να καταφέρει η Ελλάδα να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις και να συνεισφέρει στη δημιουργία μιας βιώσιμης ανάπτυξης που να βασίζεται στη γνώση, την καινοτομία και το περιβάλλον. Θα πρέπει να δημιουργήσει εκείνες τις συνθήκες που θα δώσουν την δυνατότητα για τη δημιουργία ενιαίου ερευνητικού χώρου με τη στενή διασύνδεση και συνεργασία των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. με τα ερευνητικά κέντρα, την αναγνώριση και επιβράβευση της αριστείας, την αύξηση της αποτελεσματικότητας των οικονομικών δαπανών μέσω ενός σταθερού και υψηλού επιπέδου συστήματος αξιολόγησης και τη δημιουργία μιας προωθημένης και στέρεας γνωστικής βάσης που θα είναι διαθέσιμη για αξιοποίηση από τον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αθανασόπουλος ΓΕ. Κ., (1997), *Οικονομικό Δίκαιο*. Αθήναι: Πάντειο Πανεπιστήμιο, Παραδόσεις
- Αθανασόπουλος ΓΕ. Κ., (2005), *Θεσμικό πλαίσιο περιφερειακής ανάπτυξης*. Τόμος Γ', Αθήνα
- Αθανασόπουλος ΓΕ. Κ., (2007), *Θεσμικό πλαίσιο περιφερειακής ανάπτυξης*. Γ' Έκδοση. Τόμος Α', Αθήνα
- Αθανασόπουλος ΓΕ. Κ., (2008), *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Τόμος Α', Αθήνα
- Ανδρικοπούλου Ε., (1995), *Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής από τη Συνθήκη της Ρώμης έως το Μάαστριχτ*. Αθήνα: Θεμέλιο. Βιβλιοθήκη Ευρωπαϊκών Θεμάτων
- Βαΐτσος Κ., Γιαννίτσης, (1992), *Τεχνολογικός μετασχηματισμός και οικονομική ανάπτυξη*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- Βερναρδάκης, Ν., (2006), *Οικονομική της Τεχνολογίας*, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα
- Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), (2000), *Εγχειρίδιο Oslo: Προτεινόμενες Οδηγίες για τη συλλογή και ερμηνεία στοιχείων τεχνολογικής καινοτομίας*, ΓΓΕΤ, Αθήνα
- Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), (2001), *Εγχειρίδιο Frascati 1993: Προτεινόμενη τυποποιημένη πρακτική για καταγραφές έρευνες και πειραματικής ανάπτυξης*, ΟΟΣΑ, ΓΓΕΤ, Αθήνα
- Γιαννίτσης, Τ., (1991), *Οικονομική θεωρία και τεχνολογία*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- Γιαννίτσης Τ., (1993), *Ολοκλήρωση στη διεθνή αγορά και επιπτώσεις στη βιομηχανική και τεχνολογική οργάνωση της οικονομίας στο Μακροοικονομική Διαχείριση και Αναπτυξιακή Εμπλοκή*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- Γιαννίτσης Τ., Μαυρή Δ., (1993), *Τεχνολογικές δομές και μεταφορά τεχνολογίας στην Ελληνική βιομηχανία*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- ΕΕΤΑΑ, (1992), *Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη και η Συνθήκη του Μάαστριχτ*. Αθήνα: ΕΕΤΑΑ ΑΕ.

- Ελληνικό Κέντρο Αναδιανομής Καινοτομίας, (2003), *Καινοτομία: Έρευνα-Τεχνολογία. Συγκριτική αξιολόγηση εθνικών ερευνητικών πολιτικών*. Διμηνιαία Έκδοση. Αθήνα: ΕΚΤ.
- Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, (2003), CORDIS. *Ελληνική Προεδρία της ΕΕ. Κόμβος πληροφόρησης για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία*. Αθήνα
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, “Για έναν ευρωπαϊκό χώρο στον τομέα της έρευνας”, COM (2000), 6 τελικό, της 18^{ης}/1/2000
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Έγγραφο Εργασίας, “Πρώτη έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί στον τομέα της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Χώρου της Έρευνας και της Καινοτομίας”, SEC (2001), 465, της 16^{ης}/3/2001
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής, Επενδύοντας στην έρευνα: το πρόγραμμα δράσης για την Ευρώπη, COM(2003), 226 τελικό, της 4^{ης}/6/2003
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Οικοδομώντας τον ΕΧΕ της γνώσης στην υπηρεσία της ανάπτυξης, COM(2005) 118 τελικό, της 6^{ης}/4/2005
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (2007-2013), COM(2005), 119 τελικό, 6^{ης}/4/2005
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με το ειδικό πρόγραμμα "Ικανότητες" με το οποίο τίθεται σε εφαρμογή το 7ο πρόγραμμα πλαίσιο (2007-2013) δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, COM(2005), 443 τελικό, 21^{ης}/9/2005
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2004, COM(2005), 517 τελικό, 24^{ης}/10/2005
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας: Νέες προοπτικές, COM(2007), 161 τελικό, 4^{ης}/4/2007

- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, «Ευρώπη 2020: ευρωπαϊκή στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη», COM(2010) 2020 τελικό, 3^{ης}/3/2010
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, «Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020: Ένωση καινοτομίας», COM(2010), 546 τελικό, 6^{ης}/10/2010
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Η επανεξέταση του προϋπολογισμού της ΕΕ, COM(2010), 700 τελικό, 19^{ης}/10/2010
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Η ΚΓΠ με χρονικό ορίζοντα το 2020: η αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων όσον αφορά τη διατροφή, τους φυσικούς πόρους και το έδαφος», COM(2010) 672 τελικό, 18^{ης}/11/2010
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Πράσινη Βίβλος, Από τις προκλήσεις στις ευκαιρίες: προς ένα κοινό πλαίσιο στρατηγικής για τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας στην ΕΕ, COM(2011), 48 τελικό, 9^{ης}/2/2011
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος πλαισίου για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζοντας 2020» (2014-2020), COM(2011), 809 τελικό, 30^{ης}/11/2011
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2011, COM(2012), 279 τελικό, της 6^{ης}/6/2012
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τίτλος XVII «Βιομηχανία» και τίτλος XIX «Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη - διάστημα»· συνθήκη Ευρατόμ, τίτλος II, κεφάλαιο 1 «Προώθηση της έρευνας»
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Έκθεση A6-0262/2005 «Σχετικά με τις προοπτικές σύναψης εμπορικών σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και της Κίνας», της 5^{ης}/9/2005
- Καρβούνης, Σ., (1995), *Διαχείριση τεχνολογίας και καινοτομίας : οικονομική, κοινωνική, στρατηγική και τακτική θεώρηση*, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα

- ΚΕΠΕ, (1972), *Σχέδιον προτύπου μακροχρόνιου αναπτύξεως της Ελλάδος 1973-1987*. Οριστική έκθεσις, Επιτροπή Γενικής Τεχνολογικής Εξελίξεως, Αθήνα
- Κομνηνός, Ν., (1998), *Η καινοτόμος περιφέρεια. Το περιφερειακό τεχνολογικό πρόγραμμα Κ. Μακεδονίας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- Κόνσολας, Ν., (1997), *Σύγχρονη περιφερειακή οικονομική πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Κόνσολας, Ν., (2000), *Ελλάδα 2000-2006. Το Σχέδιο Ανάπτυξης για την προσαρμογή στην ΟΝΕ*. Τάσεις, Ετήσια Οικονομική Επισκόπηση, Αθήνα
- Κορρές, Γ., Τσομπάνογλου, Γ., (2005), *Τεχνολογία, κοινωνική πολιτική και ανάπτυξη*, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα
- Κορρές, Γ., Χιόνης, Διον., (2003), *Ελληνική Οικονομία*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα
- Μυλωνάς Ν.Ι., (1996), *Αξιολόγηση Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Η Ελληνική εμπειρία*. Κέντρο Έρευνας Περιφερειακής Αναπτύξεως «Ιερόνυμος Πίντος», Αθήνα
- Μούσης, Ν., (2001), *Ευρωπαϊκή Ένωση. Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Πάκος, Θ., (1992), *Κλαδική Οικονομική Ι : Ανταγωνισμός, Συγκέντρωση και Τεχνολογία*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Παπαδασκαλόπουλος, Αθ., (2009), *Πρότυπα και πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης*, Εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα
- Παπαδασκαλόπουλος, Αθ., Χριστοφάκης Μ., (2002), *Περιφερειακός Προγραμματισμός*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Σκούντζος, Θ., (2004), *Περιφερειακή Οικονομική Ανάλυση και Πολιτική*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα
- Στεφάνου, Κ., (1999), *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα
- Stilwell B.J.F., (1972), *Περιφερειακή οικονομική πολιτική*. Mc Millan studies in economics, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα
- Τσιπούρη, Λ., (1995), *Βιομηχανική και Τεχνολογική Πολιτική*, στο Μαραβέγιας, Ν., Τσινισιζέλης Μ., *Η Ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεσμικές, πολιτικές και οικονομικές πτυχές*, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα

- Τσούνης, Ν., Κατσουλάκος, Ι., Κούκιος Ε., (2003), *Η Συμβολή της Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας στην Περιφερειακή Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Ελλάδας*, Αθήνα, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα
- Palaskas B.T., Antoninis M., (1997), *Science and technology development in the context of international economic integration. The case of Greece. Project prepared for the EU project “Science and technology policies in developing and transition countries: Reform and technical co-operation with Europe”*. Athens
- Schumpeter J.,(1939), *Business Cycles*. New York: McGraw Hill.
- Schumpeter J.,(1942), *Capitalism, Socialism and Democracy*. New York: Harper and Row
- Sutton J., (1999), *Technology and market structure. Theory and history*. The MIT Press.
- Talalay M., Farrands C., Toose R.(eds), (1997), *Technology, culture and competitiveness. Change and the world political economy*. London: Routledge.
- Teubal M., Foray D., Justman M., Zuscovitch E. (eds), (1996), *Technological infrastructure policy. An international perspective. Economic of science, technology and innovation*. Dordrecht, NE: kluewer Academic Publishers, The Jerusalem Institute for Israel Studies

Ιστότοποι

ΓΓΕΤ: www.gsrt.gr

ΟΟΣΑ: www.oecd.org

ΕΚΤ: www.ekt.gr

Ε.Ε.: www.europa.eu